

Upravištvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Klasični pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.289,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Neprecenljiva žrtev

Vest o strahotnem atentatu v Mar-
seilleu je globoko učinkovala na ves omi-
kani svet. Valovi vznemirjenja in ogor-
čenja so objeli ves zapadni svet in nji-
hovi skrajni krogi so segli celo na dalj-
ni vzhod. Niti po štirih dneh, ki nas lo-
čijo od črnih minut na Trgu borze v
Marseilleu, se niso pomirili razburkani
valovi svetovnega mnjenja. In redkokdaj
so odmevi kakave velikega dogodka tako
enodušni, kakor jih vidimo te dni. Ob-
sodba marseilleskega zločina je bila so-
glasna na vsem prostoru od Moskve do
Madrida, od Dublina do Carigrada, ena-
ka po tudi na ostalih kontinentih. Zopet
enkrat se je po vsem svetu vzbudila
človeška vest, in velika zapoved »Ne ubi-
jaj!« je silovito pretresla vse politične
kroge brez izjeme, tudi tiste, ki sicer ni-
so nič kaj občutljivi, kadar gre za vpra-
šanje političnega nasilja.

Ob krsti našega viteškega kralja in
njegovega somučnika ministra Bar-
thouja se je navadno zedinil ves zapad-
ni svet. Tako nedvomna in jasna je bila
ta obsodba, da so se ji morali pridru-
žiti tudi tisti, ki morda niso gledali s
prijaznim očesom na veliko mirovno mi-
sijo našega vladarja in nje uspešno izva-
janje.

Poleg silnega ogorčenja, ki je prevze-
lo javno mnenje širokega sveta, smo mo-
gli v teh črnih dneh videti toliko iskre-
nega priznanja našemu velikemu pokoj-
nemu vladarju, da mora biti vsakemu
jasno, kako veliko vlogo je igral v me-
narodni politiki in kako visoko stavijo
povsod njegovo mirovno delo. Njegova
smrt ni le grozen udarec za Jugoslavijo,
ona je obenem nenadomestljiva izguba
za vse človeštvo. Največji svetovni listi
so priobčevali v celih stolpcih članke o
njegovem življenju in delu. S svetovne
perspektive izginjajo v nič razni domači
problemi in zadeve. Svet nas ceni samo
po tem, kaj predstavljamo kot celota,
kakšno smo se konsolidirali kot država,
koliko smo napredovali in kaj pomeni-
mo za Evropo in za svet. In prav v se-
danjem trenutku nacionalne nesreče in
žalosti se je pokazalo, da nas svet ceni
kot državo reda in kot miroljubnega či-
nitelja prve vrste. Svetovni tisk pravil-
no pripisuje levji del zaslug za to na-
šemu genialnemu voditelju, ki je v raz-
meroma kratki dobi svojega vladanja
globoko zarezal v naše nacionalno živ-
ljenje in mu dal trdne in odbojne oblike.
Enako pravilno svetovni tisk hvaležno
in spoštljivo podčrtava, kako je Viteški
kralj kljub ogromnemu in težkemu delu
v državi sami posvetil svoje izredne spo-
sobnosti, svojo plemenito voljo tudi vse-
mu človeštvu, ko se je z vsem svojim
bitjem postavil v službo miru. Zlasti ču-
dež konsolidacije Balkana je zasluha, ki
našemu mučeniku kralju zagotavlja
eno najodličnejših mest v evropski zgo-
dovini.

Dva velika ideala je imel kralj, ki se
nam danes mrtev vrača v ljubljeno do-
movino: ustvariti resnično Jugoslavijo in
zagotoviti težko preizkušeni domovini
in z njo vred vsej Evropi dolgo dobo mi-
ru in nemotenega razvoja. Prvi ideal se
je uresničil, z drugim je plaval na boj-
nem brodu v Francijo, da izpelje novo
etapo mirovne politike. V uniformi ad-
mirala je stopil na tla zavezniške zemlje,
kakor da hoče poudariti: Dovolili smo
delo na kopnem, za nami je doba velikih
osvobodilnih bojev, zdaj hočemo preko
svojega morja mirno in sporazumno tek-
movati z drugimi narodi! Admiralsko
uniformo Zedinitelja in mirotvorca je
oškronila kri njegovega srca in v front-
ni uniformi generala se veliki kralj mr-
tev vrača v domovino.

Trdno verujemo, da ideja miru in spo-
razumu, ki je zahtevala dve tako izjem-
ni žrtvi, ne bo propadla, zakaj svet ve,
kaj ga čaka po zlomu tega zadnjega
upanja. Jugoslavija je storila vse, kar
je mogla, in je dala največ, kar je mogla
dati: življenje svojega vladarja v času,
ko bi še izdatno potrebovala njegove
voditeljske roke. Sedaj so dolžni drugi
narodi pokazati jasno in nedvoumno, ali
so res za sporazum in mir, za skupno
obrambo današnje civilizacije pred tem-
nimi razdiralnimi silami, ki kine povsod,
kjer se kuha politično sovraštvo.

Pred ubitim jugoslovanskim kraljem
v Marseilleu je človeštvo občutilo svojo
vest. Visoka žrtev za tako preizkušnjo!
Potrti, zlomljeni v duši, a mirni in do-
stojanstveni v svoji bolesti sprejemamo
sedaj prah svojega vladarja, da ga polo-
žimo v domačo zemljo, ki ga je dala in
za katero je z vsem žarom plantelo nje-
govo kraljevsko srce. Sklonjene so naše
zastave, otožne so naše oči. Dali smo ne-
nadomestljivo žrtev. Dolžnost človeštva,
za katerega blagor je ta žrtev padla, v
prvi vrsti pa dolžnost nas samih, vseh
Jugoslovancev je, napeti vse moči, da plem-
enita kri Viteškega kralja ne bo pre-
lita zaman.

Čsl. fond kralja Aleksandra

Praga, 13. oktobra. Češkoslovaška vlada
je sklenila v počastitev spomina blagopokoi-
nega kralja Aleksandra, ki je mučenški
padel v Marseilleu, da ustanovi »Fond Vi-
teškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja«,
iz katerega se bodo podeljevale štipendije
jugoslovanskim študentom češkoslovaških
univerz in družin visokih šol.

Mladi kralj Peter II. v prestolnici

**Beograd je najsvečanejše sprejel mladega kralja — Ogromne množice pozdravljajo
novega vladarja — Ginljivi prizori pri sprejemu**

Beograd, 13. oktobra. e. Kakor da bi
tudi nebo samo hotelo s svojimi zlati-
mi žarki posvetiti danes v našo tako
moreče turobno prestolnico, ki neutolaž-
ljivo žaluje za svojim tako nepričako-
vano izgubljenim gospodarjem. Danes,
ko naj bi sprejela svojega novega vla-
darja, se je prestolnica po silno more-
čih dneh boleče tuge in v kosti in mo-
zek posegajočega jesenskega mraza
prebudila v skoraj pomladansko
solinčnem jutru.

Ogromne množice pri sprejemu

Napovedano je bilo, da dospe kra-
jevski vlak v Beograd ob 8.55. Toda
že na vse zgodaj, ko se je komaj dobro
zdanilo, so začele vreti proti železniški
postaji velike množice občinstva, ki so
morate zavzeti dodeljene prostore naj-
kasneje do 8. ure. Vsak prehod čez uli-
ce, po katerih se je pozneje vozil mladi
kralj, je bil popolnoma ustavljen. Trg
pred postajo je bil rezerviran za ofici-
elne predstavnike, občinstvo pa je za-
vzelo v nepreglednem številu ves pro-
stor od vogala postajnega poslopja na
vzhodu vse daleč tja do Karadjordjeve
ulice, na nasprotni strani na napolnilo
Strossmayerjevo ulico do pošne pala-
če.

Spalir na sredini trga od postajnega
vzhoda do Nemanjine ulice na trgu
pred postajo so tvorili od postaje proti
mestu na desni strani generaliteta in
aktivni častniki, na levi strani pa člani
senata in parlamenta, ves občinski svet
prestolnice ter zastopniki vseh držav-
nih uradov in ustanov v Beogradu. Po
levi strani na hodniku vse do vogala
predsedništva vlade na križišču Ne-
manjine ulice in ulice Miloša Velikega
so se razvrstili učenci osnovnih šol, za
njimi pa na levi strani Miloša Velikega
ulice vse tja gori do »Mostara« učenci
in dijaki ostalih beograjskih šol. Na
desni strani so tvorili spalir gojenci voj-
ne akademije, od tam dalje pa voja-
štvo. V Nemanjini ulici pred predsedni-
štvom vlade in vojnim ministrstvom
ter po ulicah Miloša Velikega med voj-
nim ministrstvom in vojno akademijo
se je postavila gardna konjenica.

Občinstvo, ki ni moglo pravočasno
prispeti do določenih prostorov, se je
zgrnilo v gornji del Nemanjine ulice in
napolnilo od preseka Zrinjskega ulice
vse tja gori do Delavske zbornice ter
ves prostor v Miloša Velikega ulici, od
ulice Kraljice Natalije do ulice Kralja
Milana, vse gori do Kronske ulice, od
koder se je še moglo videti navzdol
do križišča pred predsedništvom vlade
in dalje po Miloša Velikega ulici. In ta-
ko vse ulice do samega Dedinja.

Tisoči in tisoči so čakali tu in ni jih
mogoče niti približno oceniti. Čakali so
mirno in potrpežljivo, dasi so bili pre-
pričani, da ne bodo mogli videti nič-
esar drugega kakor samo nedogledno
vrsto avtomobilov, ne da bi mogli raz-
ločiti, kdo se vozi v njih. Ali čakali so,
da so na ta način še bolj pokazali svo-
jo ljubezen napram očetu in sinu.

Sprejem v solzah in vzklikih

Pri današnjem sprejemu je mnogo
bolj govorilo srce, kakor pa so izrekla
usta. Beograd je s solzami v očeh po-
zdravljaval sina in prenašal nanj svo-
jo ljubezen, ki jo je gojil do njegovega
velikega očeta. Vzkliki »Živel kralj!«
so se lomili v joku in ihtenju. Udušev
za trenutek ogromno bol za tragično
izgubljenim Viteškim kraljem Zedini-
teljem se je zgrnil danes ves Beograd
s svojo bližnjo in daljno okolico, da
prvič pozdravi svojega novega kralja
Nj. Vel. kralja Petra II. Lahko se re-
če, da Beograd dozdaj ni še nikdar
priredil tako prirsčnega, tako iskrene-
ga pa tudi tako bolestnega sprejema.

Točno ob 7. zjutraj so bile že vse če-
te, ki so sodelovale pri sprejemu, na
svojih mestih. Peron železniške posta-
je so ob 7. izpraznili in skoro nato so
se začeli zbirati dostojanstveniki, za
katere je bil določen prostor na pero-
nu. Pred vhodom v dvorno čakalnico
so se zbrali skoro vsi člani Narodnega
predsedništva in člani beograjskega
mestnega sveta, v dvorni čakalnici pa
člani vlade, člani predsedništva obeh
zbornic Narodnega predstavništva, na-
čelnik glavnega generalnega štaba, voj-
voda Bojević in drugi odličniki. Na pe-
ronu se je razvrstila civilna in vojna
suila kraljevskega doma, in tu so pri-
čakovali prihod vlada tudi predsednik
vlade g. Nikola Uzunović, patriarh
Varnava, predsednik beograjske obče-
ne Milutin Petrović in komandant
kraljeve garde, armijski general Pe-

tar Živković. Na peronu je bila postav-
ljena tudi častna četa z godbo kralje-
ve garde.

Ob 8.45 so prispeli kraljevi namest-
niki s knezom Pavlom na čelu. Nj. Vis.
knez Pavle je prišel v spremstvu kne-
ginje Olge, ki je bila v žalni obleki
s pajčolanom, v spremstvu dvornih
dam. Imel je uniformo konjeniškega
podpolkovnika kraljeve garde z lentjo
Karadjordjeve zvezde. Nj. Vis. knez
namestnik se je najprvo poklonil na-
vozčim damam in se nato pozdravil s

Pozdrav predsednika beograjske občine

Po pozdravu s kraljevimi namestni-
ki je stopil pred Nj. Vel. kralja pre-
sednik beograjske občine g. Milutin
Petrović ter mlademu kralju po sta-
rem slovanskem običaju ponudil kru-
ha in soli ter ga pozdravil z nasled-
njimi besedami:

»Vaše Veličanstvo! Ko stopate prvič
kot vladar na ozemlje Vaše zveste in

Med narodom

Nj. Vel. kralj Peter je zapustil čakal-
nico v spremstvu Nj. Vel. kraljice - ma-
tere Marije. Ko se je pojavil na vhodu
v dvorno čakalnico, kamor so bile upr-
te oči nepregledne množice je zaorilo
od vseh strani »Živel kralj! Živela Ju-
goslavija! Živel kraljevski dom! in ka-
kor grom je odmevalo iz ulice v ulico.
Nj. Vel. kralj je s svojo drobno ročico
odzdravljal na vse strani in nato stopil
v pripravljeni dvorni avto. Za njim so

Nj. Vel. kralj Peter II. in Nj. Vel. kraljica - mati Marija sta na poti iz Pariza v Beograd prispela v petek
zvečer na Jesenice. Na levi predsednik Narodne skupščine dr. Kumanudi in kmetijski minister dr. Kojić

člani vlade in generaliteta. Kneginja
Olga je pristopila tudi k patriarhu in
mu poljubila roko. Prav tako so se vsi
navzoči pozdravili tudi z ostalima kra-
jevima namestnikoma gg. dr. Raden-
kom Stankovićem in dr. Ivanom Pero-
vićem. Knez Pavle je sprejel nato ra-
port komandanta Beograda in povelj-
nika častne čete ter nato skupno z
ostalima dvema v spremstvu koman-
danta kraljeve garde generala Živko-
vića pregledal častno četo, pozdravivši
jo z običajnim: Pomozi Bog junaci!

Ob 8.53 je prispela izvidnica in par
minut pozneje, ob 9.03 je privozil v
postajo dvorni vlak. Slišala so se ostru
vojaška povelja, godba kraljeve garde
pod poveljstvom kapelnika podpolko-
vnika Pokornega pa je zasvirala držav-
no himno. Dvorni vlak je vodil načel-
nik beograjske kurilnice inž. Dragiče-
vić. Vlak se je ustavil tako, da je kra-
jevski salonski voz obstal pred kralje-
vimi namestniki. Oči vseh navzočih so
bile uprte na salonski voz, iz katerega
je najprej izstopil maršal dvora ge-
neral Dimitrijević, za njim pa se je
pojavi Nj. Vel. kralj Peter II. v sivi
potni obleki, gologlav s črnim florom
na levi roki, resnega obraza. Nato je
izstopila Nj. Vel. kraljica-mati Marija
in za njo ostalo spremstvo. Nj. Vel.
kralj Peter je stopil najprej h knezu
namestniku Pavlu, ki ga je poljubil
na čelo, nato pa se je pozdravil z osta-
lima obema kraljevima namestnika gg.
dr. Stankovićem in dr. Perovićem, pro-
žeč obema svojo malo, otroško ročico.

Nj. Vel. kraljica je bila v globoki čr-
nini, zastrta z gostim pajčolanom. Knez
Pavle je pristopil k njej, ji poljubil
roko ter ji ginjen izrazil svoje sožalje.
Prav tako sta pozdravila Nj. Vel. kra-
ljico in ji izrazila sožalje tudi ostala
dva kraljeva namestnika. V spremstvu
Nj. Vel. kralja so prispeli z dvornim
vlakom rumunska kraljica-mati Mari-
ja, kneginja Jelena, knez Arzen, prin-
cesa Ileana, ter ostala dvorna suita. Z
dvornim vlakom so se pripeljali tudi
ministri gg. Jevtić, dr. Kojić, dr. Djor-
djević in Demetrović, podpredsednik
senata dr. Ploj, predsednik Narodne
skupščine dr. Kumanudi in minister
dvora dr. Antić.

Vdane Vam prestolnice, Vam izročam
kot simbol in izraz naše neomajne lju-
bezni sol in kruh ter prosim Vaše Ve-
ličanstvo, da verujete, da vsi Beograj-
čani iz dna duše kličejo: Živel Nj. Vel.
kralj Peter II!«

Nj. Vel. kralj je vzel kruha in soli
ter se z otroško iskrenostjo zahvalil:
»Hvala Vam, gospod predsednik!«

Nato je Nj. Vel. kralj v spremstvu
kraljevih namestnikov pregledal čast-
no četo in sprejel raport. Stopajoč pred
strumno ga pozdravljajoče vojake je
mladi kralj z zvonnim glasom pozdra-
vil: Pomozi Bog junaci! Bog ti pomo-
gai! so gromko odgovorili vojaki, sa-
mi stasiti gardisti. Po pregledu častne
čete se je mladi kralj pozdravil z na-
vozčimi generali, nato pa stopil k
predsedniku vlade g. Nikoli Uzunovi-
ću in mu prožil roko.

Pozdravni govor predsednika vlade

Predsednik vlade g. Uzunović je po-
zdravil mladega kralja v imenu vlade,
rekoč:

»Vaše Veličanstvo! Kraljevska vlada
in ves jugoslovanski narod pozdrav-
lja Vaše Veličanstvo in Vam izraža-
ta svojo brezmejno zvestobo, neomaj-
no vdanost in zaobljubo, da hočeta,
krempko stoječ ob strani Vašega Veli-
čanstva, svojega ljubljene kralja in
upa vseh Jugoslovancev, izpolniti sveto
sporočilo Vašega velikega očeta, ne-
smrtnega Viteškega kralja Aleksan-
dra I. Zedinitelja, da bosta čuvala Ju-
goslavijo.

Nj. Vel. kralj se je pozdravil nato
še z vsemi ostalimi dostojanstveniki,
ki so bili na peronu in patriarhu Var-
navi poljubil roko. Očitno ginjen je
patriarh s solzami v očeh poljubil mla-
dega kralja na čelo in ga blagoslovil.
Prav tako so pozdravili patriarha Nj.
Vel. kraljica in za njo vsi principi in
princeze.

Nj. Vel. kralj je potem s svojim
spremstvom stopil v dvorno čakalnico,
pozdravil najprej sivolasega vojvodo
Bojovića, nato pa člane vlade, člane
predsedništva obeh zbornic in navzoče
generale ter ostale dostojanstvenike.

vstopili tudi vsi ostali člani kraljevega
spremstva. V prvem avtomobilu sta se
vozila Nj. Vel. kralj Peter in kraljica-
mati, v drugem rumunska kraljica-mati
Marija in kneginja Olga, v tretjem knez
Arzen in kneginja Jelena, v četrtem
knez namestnik Pavle in prvi kraljev
adjutant general Ječmenić, nato pa
ostali kraljevi namestniki, ministrski
predsednik, patriarh in ostali dostojan-
stveniki. Avtomobili so v počasnem
tempu vozili po ulicah proti Dedinju.

Mladina vzklika — odrasli plakajo

Ob kraljevem avtomobilu sta jahala
dva višja oficirja. Po pozdravnih vzkli-
kih prvega spalirja oficirjev in članov
Narodnega predstavništva, beograjske-
ga občinskega sveta in visokega urad-
ništva, so se v Nemanjini ulici oglašili
pozdravi šolske dece. Kralj jim je ma-
hal z obema rokama v pozdrav. Zato
pa je onemelo odraslo občinstvo izza
otroškega spalirja. Namesto, da bi
vzklikali, si ljudje začeli brisati solze.
Možje, ki niso trpeli, ko so tulile okrog
njih sovražne granate in so jim regljale
v obraz morilne strojnice, so ihteli,
ženstvo pa je glasno zaplakalo. Sele v
Miloša Velikega ulici, kjer je bilo dila-
stvo srednjih šol, so bili pozdravni kliči
močnejši in zajetnejši, a tudi tu je osta-
lo suho le redkokatero oko. Vse one
ogromne množice, ki so stale tam na
dohodih na postajni trg in po prečnih
ulicah daleč od avtomobilske povorke,
pa so iz daljave zrlle na sprejeto, a
tudi tu so se vsakomur lesketale solze
v očeh. Bili pa so srečni in zadovoljni,
kajti pričekali so se, da je mladi kralj
srečno prispel v svoj prestolni Beo-
grad, v varno naročje svojega naroda.

Po sprejemu

Ko je že davno zadnji avtomobil kra-
ljevega spremstva izginitil v daljavi
ulice Miloša Velikega, so se šele začele
množice polagoma razhajati. Ulice v
mestnem središču, zlasti Terazije in
Kralja Milana ulica so se tako napol-
nile občinstva, da je bil prehod skoraj
nemogoč. Tu se je moglo šele prav vi-
deti, kako ogromne mase so prisostvo-
vala sprejemu in da je v ta namen pri-
hitela v mesto ne samo najbližja peri-
ferija, nego tudi ljudje iz najoddalje-

nejših krajev, danes tako mogočno razširjenega Velikega Beograda. Preplavalne so bile vse dopolne vse ulice, ki vodijo iz središča na periferijo in v tramvaju na teh progah ni bilo mogoče dobiti prostora. Zato se ne motijo tisti, ki cenijo, da je svojih 200.000 ljudi pristojnost prvega sprejema mladega kralja, in ni dvoma, da bo ta veličastni sprejem došel do mogočnega odmeva ne samo v vsej jugoslovenski domovini, temveč tudi daleč onstran njenih meja. V današnjem jesensko solnčnem dnevu, ki nam je po neprecenljivo težki izgubi, ki nas je zadela z marsejskim zločinom, dala dediča prestola našega Viteškega kralja Zedinitelja, našega mladega kralja Petra II., gledamo s pogumom in jasnejše v našo bodočnost. Trdno zaupajoč v čvrsto voljo našega naroda, da bo hotel in znal izpolnjevati oporočito čuvstvo »Čuvajte mi Jugoslavijo!« smo prepričani, da nas njegov sin, danes še Sokolič, ko pride njegov čas, s pravih sokolskih poletov povede kvišku h končnim ciljem svojega viteškega predsednika. Kar oče, to sin in ves narod z njim!

Mrtvi Viteški kralj na hrvatskih tleh

Tisoči in tisoči ljudstva so že prihiteli v Split, da počaste danes Kralja-mučenika ob povratku v domovino

Split, 13. oktobra. n. Davi nekoliko pred 9. uro je prispel v Split poseben dvorni vlak, ki bo v nedeljo ob 10. dop. odpeljal pokojnega kralja Aleksandra preko Zagreba v Beograd. Z njim so prispeli zastopniki vlade, Narodne skupščine in senata, med njimi prosvetni minister dr. Šumenković, minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Novak in minister za telesno vzgojo naroda dr. Andjelinovič, predsednik senata dr. Tomašić, podpredsednik Narodne skupščine dr. Popović ter narodni poslanci in senatorji iz primorske banovine. Zastopnike vlade in Narodnega predstavništva so na železniški postaji sprejeli ban dr. Jabanović, podban Zdravković in francoski konzul v Splitu Soupey. Z istim vlakom se je pripeljala tudi četa kraljevske garde s podpolkovnikom Zirkovićem, ki je komandant gardnega pešpolka.

Na splitski železniški postaji, ki je tik ob pomolu Majorja Stojana, ob katerem bo pristal vojni brod »Dubrovnik«, so zgradili posebna velika vrata, skozi katera bodo prenesli krsto z velikim pokojnikom na peron in jo položili na katafalk v vagonu dvornega vlaka.

Danes so se zbrale ob pomolu Majorja Stojana ednice naše vojne mornarice in sicer kraljevska broda »Zmaj« in »Dalmacija«, vsi minonosci, vse torpedovce, podmornice in matični brodovi.

Do večera bo na pomolu zgrajena kapelica, v katero bodo položili krsto s truplom pokojnega vladarja. Okrog kapelice so postavili visoke stebre, odeje v črno. Zgrajba potnškega urada, ki stoji na pomolu, je vsa odeja v črno.

V luki se je danes poleg vojnih ladij zbralo tudi mnogo potniških ladij, ki so pripeljale ljudstvo iz raznih krajev, da se udeležijo sprejema pokojnega vladarja. Tako so pripili v Split parniki »Kraljica Marija«, »Karijodrug« in drugi. Sploh so prihajali parniki drug za drugim ves dan, razen tega pa so bili v Split došli vlaki naraito polni ljudi.

Popoldne je iz Metkovića prispel poseben parnik z ljudstvom iz mostarske pokrajine, ob 18. poseben parnik s Sušaka s tisoč ljudmi, iz Šibenika je prispelo deloma z vlakom, deloma s parnikom 3000 ljudi. Poseben vlak je prispel tudi iz Sinja.

Tik pred 18. je pripeljal v Split tudi eskadra angleške sredozemske brodnice pod vodstvom admiralja Fisherja, ki se bo osebno udeležil jutrišnjih pogrebnih svečanosti.

Od Splita bo do Perkovića vzdolž železniške proge izkazana pokojnemu Nj. Vel. kralju posebna čast. Vsaših pet metrov bodo vzdolž proge na obeh straneh stali dalmatinski kmetje v narodnih nošah z gorčimi bakljami v rokah, ko bo vlak brzel m mo poti Zagrebu.

Truplo pokojnega kralja bodo jutri prenesli z broda »Dubrovnik« častniki naše vojne mornarice v kapelo na pomolu Majorja Stojana, od kapele do vagona pa bodo nesli krsto admiral Polić, divizijski general Radenković, brigadni general v p. Todorčević, dva kmeta iz splitske okolice Tuje Krstulović in Franjo Polić, ban primorske banovine dr. Jabanović, predsednik splitske občine inž. Kurgotić in bivši splitski načelnik dr. Racić.

V Split je prispelo danes tudi še mnogo tujih novinarjev, med njimi Arsen Liviu za »Lupto« iz Bukarešte, Erich Kuly za »Neueste Nachrichten« iz Monakovega, Richard Grotte, direktor urada »Jugoslavišcher Verkehrsbureau« iz Monakovega, filmski operaterji podjetja Paramount, dopisnik agencije »Associated Press«, dopisnik pariškega »Journala« Eric Borchert, dopisnica »Journala« Natalija Sergejeva, dopisnik švicarskega lista »Zürcher Zeitung« Herbert Taub, dopisnik nemškega lista »Frankfurter Zeitung« dr. Max Claus in dopisnik kodanjskega lista »Politikens« Rasmusen.

Skofijski ordinarijat v Splitu je odredil kapljicu župljanom in samostanom v splitski škofiji, da morajo ob prihodu vojnega broda »Dubrovnik« v vseh cerkvah zvoniti pol ure. Zvonovi se bodo oglasili v trenutku, ko bodo začeli streljati topovi.

„Dubrovnik“ na vidiku

Cetinje, 13. oktobra. AA. Davi okoli 7. so v daljavi opazili na morju blizu Budve svetilke rušilca »Dubrovnik« in francoskih sproteljalk tragičnega sprejema našega velikega in vzvišenega kralja. Ladje so z zmanjšano brzino plule proti Dubrovniku. Od Ulcinja pa vzdolž vse naše obale je prebivalstvo iz vseh krajev primorja v velikih množicah pričakovalo žalostni spoved na morsk obali. Iz vseh krajev se je slišalo zvonjenje zvonov, narod je pa v grobni tišini na obali ihtel za dobrim kraljem opagoval žalostni spoved.

Mimo Dubrovnička so ladje plule okoli 9. Na vseh krajih, od koder je iz Dubrovnička razgled na morje, so se zbrale množice užaloščenega naroda. Vsi so bili globoko ganjeni in mnogi so plakali. V dubrovniških cerkvah so zvonili zvonovi, srbsko pevsko društvo je pa na obali pelo posmrtno pesem. Po nekaj minutah so ladje krenile proti Splitu.

gubi, ki nas je zadela z marsejskim zločinom, dala dediča prestola našega Viteškega kralja Zedinitelja, našega mladega kralja Petra II., gledamo s pogumom in jasnejše v našo bodočnost. Trdno zaupajoč v čvrsto voljo našega naroda, da bo hotel in znal izpolnjevati oporočito čuvstvo »Čuvajte mi Jugoslavijo!« smo prepričani, da nas njegov sin, danes še Sokolič, ko pride njegov čas, s pravih sokolskih poletov povede kvišku h končnim ciljem svojega viteškega predsednika. Kar oče, to sin in ves narod z njim!

Od Splita do Beograda

Beograd, 13. oktobra. AA. Posebni dvorni vlak z zemeljskimi ostanki Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja odpelje iz Splita jutri, v nedeljo ob 10. dopoldne. Na področju savske banovine bo vlak postal na naslednjih postajah:

v Zrmanji ob 14.26, v Plaskem ob 18.44 (tu bo stal 3 minute), v Oštarijah ob 19.19 (1 minuto), v Karlovcu ob 22.29 (2 minute), v Zagreb prispel vlak ob 21.40. Tu se bodo preko noči poklonili blagopokojnemu kralju Zagrebčani in Slovenci.

Iz Zagreba odpelje vlak posmrtno ostanke Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja na njegovo zadnjo pot do Beograda ob 5. zjutraj.

V Sisek prispel ob 5.56, v Novsko ob 7.19 (8 minut), v Slavonski Brod ob 8.57 (8 minut), v Vinkovcu ob 10.11 (8 minut), v Sremsko Mitrovicu ob 11.44 (6 minut), v Rumu ob 12.09 (5 minut), v Zemunu ob 13.26 (5 minut). V Beograd bo prispel ob 13.40.

Prisega Francije ob Barthoujevem grobu

Predsednik vlade Doumergue je izpregovoril večeraj na pogrebu Barthouja sledeče besede: Ob krsti pokojnika zagotavlja Francija svojo zvestobo Jugoslaviji

Pariz, 13. oktobra. w. Krsto s truplom zunanjega ministra Barthouja so danes prenesli iz palače zunanjega ministrstva v invalidski dom. Katafalk je bil ves pokrit z vencji. Poleg velikanskih šopkov in vencov so bili skromni šopki, dokaz ljubezni, ki jo je pokojnik užival pri preostalih ljudeh.

Na čelu žalnega sprevoda so korakali predsednik republike Lebrun, zastopniki državnih poglavarjev tujih držav, predsednika zbornice in senata, člani vlade, diplomatski zbor, zastopniki zunanjih virov Društva narodov in mnogo raznih deputacij. Za krsto na lafeti, v katero je bilo vpreženih šest konj, so korakali sorodniški pokojniki.

Na Esplanade des Invalides je imel predsednik vlade Doumergue žalni govor, v katerem je po kratkem opisu življenja pokojnika dejal med drugim:

Vsa dejanja pokojnika je vodila strastna domovinska ljubezen, ki mora sedanjim generacijam služiti za vzor. Barthoujeva politika je bila čista politika zbljevanja, h kateri vabi Francija vse narode dobre volje. Tragičen dogodek v Marseillu bo še bolj ojačil vezi med jugoslovenskim in francoskim narodom. Barthou je bil umorjen skupno s plemenitim, modrim in viteškim kraljem Aleksandrom v trenutku, ko je z njegovo pomočjo delal za konsolidacijo miru na Jadrani in v srednji Evropi. V kratkem bi bil moral oditi v sosedno državo, ki nam je po krvi najbližja, da bi tamkal odstranil prehodne nesporazume. Pred truplom svojega znanjega ministra, ki je padel, ko se je zavzemal za varnost miru, zagotavlja Francija Jugoslaviji svojo zvestobo.

Po govoru ministrskega predsednika so mimo krste defilirale čete, nakar so prenesli krsto v invalidski dom, odkoder so ga prenesli v cerkev sv. Ludvika, kjer je pariški nadškof kardinal celebriral za dušnico. Nato so krsto preleli na večerni počitku na pokopališču »Père Lachaise«.

Pogreb na pokopališču so opravili v prisotnosti članov vlade brez vsake ceremonije, kakor je to želel pokojnik. Navzlic temu se je na pokopališču zbrala ogromna množica. Odposlanstvo rumunskih kmetov je položilo v grob žaro s pestjo rumunske zemlje.

Predsednik vlade bo prevzel vodstvo francoske zunanje politike minister za kolonije Laval, notranje ministrstvo Marchandea, ministrstvo za kolonije pa Louis Rollan.

Čim je bila seja zaključena, je podal ostavko pravosodni minister Cheron. Njegova ostavka je bila sprejeta.

Čim je bila seja zaključena, je podal ostavko pravosodni minister Cheron. Njegova ostavka je bila sprejeta.

Čim je bila seja zaključena, je podal ostavko pravosodni minister Cheron. Njegova ostavka je bila sprejeta.

Čim je bila seja zaključena, je podal ostavko pravosodni minister Cheron. Njegova ostavka je bila sprejeta.

Čim je bila seja zaključena, je podal ostavko pravosodni minister Cheron. Njegova ostavka je bila sprejeta.

Predsednik Francije na pogrebu

Pariz, 13. oktobra. AA. Agencija Havas poroča: Vlada je sklenila, da pojde predsednik republike Albert Lebrun na čelu francoske delegacije na pogreb pokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Predsednika Lebruna bo spremljal vojni minister maršal Pétain. Tudi letalski minister general Denain se bo udeležil pogreba pokojnega kralja na čelu francoske letalske eskadre.

Druga delegacije

Praga, 13. oktobra. g. Pogreba Viteškega kralja Aleksandra I. v Beogradu se bo poleg ministrskega predsednika Malypetra, pravosodnega ministra dr. Dererja in ministra za narodno obrambo Bradaca udeležil tudi zunanji minister dr. Beneš, ki bo odpotoval v Beograd iz Pariza, kjer se je danes udeležil pogreba zunanjega ministra Barthouja.

Praga, 13. oktobra. AA. Mesto Praga bo sta zastopala prvi podžupan g. Stula in član glavnega mestnega upravnega sveta g. Zankl.

Varšava, 13. oktobra. AA. Parlamentarno skupino za poljsko - jugoslovensko zbljevanje bodo na pogrebu zastopali podpredsednik senata Bozucki in narodni poslanci Tadeus Dubocki in Jan Valevski.

Zastopstvo Zagreba

Zagreb, 13. oktobra. n. Zagrebški mestni svet je sklenil, da se korporativno udeležijo pogreba Nj. Vel. kralja Aleksandra. V torek 16. t. m. odpotuje iz Zagreba celokupna delegacija, ki omee a seboj venec mesta Zagreba, da ga položi ob mrtvaški oder Nj. Velikanstva. Zagrebčani odpotujejo v dveh skupinah. S prvim vlakom se odpelje ta mestni načelnik in šef mestnega zastopstva, z drugim pa ostali delegati zagrebške občine.

Železničarji v počastitev pokojnega kralja

Beograd, 13. oktobra. AA. Železničarske zadruge in društva na področju beogradskega direktorja so sklenile, da ustanove mesto venecv poseben fond pod imenom Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Fond bo namenjen humanim svrhom te direktorije.

leja znanjega ministra, ki je padel, ko se je zavzemal za varnost miru, zagotavlja Francija Jugoslaviji svojo zvestobo.

Po govoru ministrskega predsednika so mimo krste defilirale čete, nakar so prenesli krsto v invalidski dom, odkoder so ga prenesli v cerkev sv. Ludvika, kjer je pariški nadškof kardinal celebriral za dušnico. Nato so krsto preleli na večerni počitku na pokopališču »Père Lachaise«.

Pogreb na pokopališču so opravili v prisotnosti članov vlade brez vsake ceremonije, kakor je to želel pokojnik. Navzlic temu se je na pokopališču zbrala ogromna množica. Odposlanstvo rumunskih kmetov je položilo v grob žaro s pestjo rumunske zemlje.

Preosnova francoske vlade

Pariz, 13. oktobra. AA. Kakor je bilo napovedano, se je nočjo ob 18. sestala francoska vlada, da določi naslednika tragično umrlemu znanjemu ministru Louisu Barthouju in notranjemu ministru Sarrantu, ki je predvečerašnjim podal ostavko.

Po sklepu vlade bo prevzel vodstvo francoske zunanje politike minister za kolonije Laval, notranje ministrstvo Marchandea, ministrstvo za kolonije pa Louis Rollan.

Čim je bila seja zaključena, je podal ostavko pravosodni minister Cheron. Njegova ostavka je bila sprejeta.

Čim je bila seja zaključena, je podal ostavko pravosodni minister Cheron. Njegova ostavka je bila sprejeta.

Čim je bila seja zaključena, je podal ostavko pravosodni minister Cheron. Njegova ostavka je bila sprejeta.

Čim je bila seja zaključena, je podal ostavko pravosodni minister Cheron. Njegova ostavka je bila sprejeta.

Čim je bila seja zaključena, je podal ostavko pravosodni minister Cheron. Njegova ostavka je bila sprejeta.

Čim je bila seja zaključena, je podal ostavko pravosodni minister Cheron. Njegova ostavka je bila sprejeta.

Čim je bila seja zaključena, je podal ostavko pravosodni minister Cheron. Njegova ostavka je bila sprejeta.

Čim je bila seja zaključena, je podal ostavko pravosodni minister Cheron. Njegova ostavka je bila sprejeta.

Čim je bila seja zaključena, je podal ostavko pravosodni minister Cheron. Njegova ostavka je bila sprejeta.

Da boste lepi in imeli sveže ustnice . . .

uporabljajte vsak dnevni čas naše novo črtalo za ustnice

ROUGE PASTEL A LA BIOCARMINE

To divno prirodno barvo je odkrila tvornica Bourjois in jo izključno samo ona proizvaja.

Naj že jeste ali pijete ali poljubljate, barva ustnic ostane nespremenjena.

BOURJOIS PARFUMEUR PARIS
Depot: BELA VARY, ZAGREB, Smičiklasova ul. 23

Zarota in zarotniki

Široko zasnovana zarota Paveličeve in Perčecve za rotniške tolpe proti Nj. Vel. Viteškemu kralju Aleksandru Zedinitelju

Pariz, 13. oktobra. d. Policijski se je v preiskavi zaradi atentata v Marseillu posrečilo aretirati več pajačev atentatorja in ugotoviti važna dejstva.

Beg zarotnika „Nalisa“ v gozdove Fontainebleauja

V sredo okoli 18.30 je javila policija v Fontainebleauju, da se je ustavil pred tamno železniško postajo avtomobil, ki je prispel iz Pariza. Iz njega je izstopil človek, ki se je nekaj časa obotavljal, nato pa šel k postajni blagajni in si kupil vozni listek II. razreda za pot v Evian. Kmalu nato je odšel s postaje in izgini. Po izpovedi železniškega blagajnika je imel polno denarnico. Takol sta bila mobilizirana orožništvo in prva brigada mobilne garde. Policijske poletne so na peronu v Fontainebleauju ustavili orožniki zasledovanega neznanca, ki je pokazal potni list s številkami 494-92-96 in 185.735, izdan od češkoslovaškega generalnega konzulata v Zagrebu. Potni list je bil izdan na ime Nalis Silvester ter je imel vizum obmejne urada v Vallorbu od 28. septembra 1934, ko je prispel njegov lastnik v Francijo. V trenutku, ko so hoteli orožniki osumnjenca aretirati, se mu je posrečilo pobegniti. Orožniki so streljali za njim, vendar pa ga niso zadeli. Na bregu je izgubil magazin svojega revolverja znanek Walter V. M. 497, ki je bil napolnjen s patroni kalibra 7.85. Begunec je bil 28. do 30. let star ter je slabo govoril francosko. Nad desnim očesom je imel centimeter dolgo brazgotino.

Od Beneša in Novaka . . .

V četrtak zjutraj je zvedela policija, da so opazili v noči na 10. t. m. dva neznanca, ki sta si kupila listke za vožnjo v Evian. Ob 2. zjutraj so bili policijski uradi v Annemassu, Thononu in Evianu o tem brzojavno obveščeni in ob 4. zjutraj je policijski urad v Thononu prejel obvestilo, da sta se sumljiva tujca ustanila v nekem hotelu in da imajo prvi češkoslovaški potni list št. 140.472, ki ga je izdal 28. junija 1934 češkoslovaški generalni konzulat v Trstu na ime Vladislava Beneša, rojenega 30. junija 1. 1930 v Zadru. Potni list je imel italijanski izhodni vizum od 26. septembra 1934, izdan v Comu, in švicarski prihodni vizum od istega dne. Vizum za prihod v Francijo v potnem listu ni zabeležen. Beneš je imel pri sebi 1700 frankov in vozni listek za povratek v Fontainebleau. Drugi tujec je imel potni list, izdan v Trstu na ime Jaroslava Novaka, rojenega 1. maja 1900 v Gorici. Potni list je bil izdan 5. aprila 1934 pod številko 140.991 - 00.371. Tudi potni list je imel vizum iz Coma o odhodu in pečat o prihodu v Chiasso v Švici. Tudi Novak je imel povratni vozni listek Evian - Fontainebleau, 1600 frankov denarja ter kompas.

Policijski komisar v Annemassu je oba zašiljal s pomočjo tolmачa. Beneš je priznal, da se je medil v Parizu skupaj z Novakom v hotelu »Regina«, Rue de Mazagran in trdi, da sta imeni Novak in Nalis identični. Pri zasliševanju se je izkazalo, da sta oba nameravala priti z ladjo v Zenevo ali v Lausanne. Ob sta prišla v sredo zvečer v Pariz in sta imela pri sebi razne predmete, ki izvirajo iz iste trgovine kakor obleka morilca Kelemena. Ob sta nadalje priznala, da sta prišla po isti poti v Francijo kakor morilec Kelemen, da sta njuna potna lista pomenejena in tudi imeni izmisljeni. Po daljšem zasliševanju se je posrečilo pripraviti jih do priznanja, da sta pred atentatom obveščala z morilecem jugoslovenskega kralja Kelemenom, vendar pa sta zanjala vsako neposredno udeležbo pri dejanju. Preiskovalni sodnik ima vti, da gre za dva tovariša Kelemena in da sta oba člana iste teroristične organizacije. Gre sedaj pred vsem za to, da se ugotovi, s kom sta obveščala v zadnjih tednih pred atentatom v Marseillu.

Neznanca, ki je v sredo zvečer pobegnil orožnikom, ko so ga preiskovali, še vedno iščejo v gozdu Fontainebleauja. Kakor znano, je imel pri sebi revolver. Orožnikom je ostal v rokah razen magazina samo potni list na ime Molny, fotografija, ki je v njem, pa nikakor ni slika pobeglemu neznancu.

... do Beneša (Rajkiča) . . .

Annemasse, 13. oktobra. d. Večera dopoldne so Novaka in Beneša zopet zasliševali. Beneš je dopoldne izpovedal, da se piše Ivan Rajkič in da je bil rojen 5. januarja 1903 v Koledincu pri Ljubregu. Porocen je z Milko Delkovo, ki mu je pred 11 leti rodila sina in ki biva sedaj v Ljubregu. Starša sta Ivan in Marija roj. Kravar. Stiri leta je živel v Braziliji, odkoder zna tudi govoriti portugalsko. V Evropo se je vrnil pred nekaj leti. Član je Paveličeve tajne organizacije in je izkazal kot član te organizacije, denar ter ponarejen potni list iz Pariza, kjer se je zopet sestel z drugim neznancem, članom svoje organizacije in se odpeljal v Pariz, kjer ga je sprejel neki tretji človek, od katerega je dobil nadaljnja navodila.

Beneš-Rajkič pa neče povedati vsebine teh navodil, češ da noče kršiti dane prispege, in je samo pristavil, da je iz Švice po-

toval v Pariz preko Curiha in Lausanne v Thonon in da je prekorčil francosko mejo z ladjo preko Zenevskega jezera. V Parizu je z Novakom vred zvedel po radiu in iz posebnih izdaj listov o marseillem atentatu, nakar sta takoj zopet odpotovala, da bi se vrnil v Švico. Med tem so ju že prišli v Thononu

... in Novaka (Pospišila)

Zeneva, 13. oktobra. d. Policijski komisar Petit, ki vodi preiskavo proti Novaku in Benešu, je prispel večeraj iz Annemassa v Zenevo in izjavil zastopnikom tiska, da so znani sedaj tudi podatki drugega aretiranc, ki se je imenoval po svojem češkoslovaškem potnem listu Novak. Ta aretiranec je l. 1904 v Vukovini pri Veliki Gorici v bližini Zagreba rojeni Zvonimir Pospišil, ki je pred leti pobegnil iz Jugoslavije in je bil obsojen zaradi političnega umora glavnega urednika zagrebških »Novosti« Tonija Schlegla ter nekega policista na smrt. Natis se je mudil na Madžarskem v emigrantskem taborišču na Janka-pusti, ki je oddaljeno 6 km daleč od jugoslovenske meje. Dne 28. sept. je skupno z aretiranim Benešem-Rajkičem in tretjim tovaršem odpotoval v Curih kjer sta jih sprejela dva druga zarotnika, med njima kasnejši kraljev morilec Suk-Kelemen. Vseh pet je nato odpotovalo iz Curiha preko Lausanne v Thonon in od tamkaj preko Fontainebleauja v Pariz. V Parizu so se razdelili v dve skupini.

Suk-Kelemen in Nalis-Silan

Novak-Pospišil in drugi zarotnik po imenu Silni, kakor ga označuje sam in v katerem domneva policijski komisar iz Annemassa, da je v gozdu pri Fontainebleau pobegli Nalis (Silan), sta se nastanila v hotelu »Palais d'Orsay«. Suk-Kelemen in Beneš Rajkič pa v hotelu »Regina«. Peti zarotnik, čigar ime še ni znano, se je nastanil neke drugje. Nato sta Kelemen in Silni odpotovala iz Pariza proti Marseillu. Beneš in Novak sta ostala v Parizu, da bi dobila nadaljnja navodila od vodstva Paveličeve zarotniške družbe. Navodila pa niso dospela, ker se je med tem atentat v Marseillu že posrečilo. Aretirani Novak-Pospišil je nadalje izjavil, da je bil v vsakem primeru pripravljen streljati na kralja.

Atentatorjevo morilno orožje

Marseille, 13. oktobra. d. Ugotovljeno je, da je imel morilec Kelemen pri sebi dva revolverja in da je streljal samo z enim, z avtomatično Mauserjevo pištolo najnovejšje konstrukcije kalibra 7.63, čigar vizir se je mogel naravnati od 50 do 1000 m. V trenutku atentata je bil naravn na 50 m. Posebna priprava omogoča reguliranje streljanja z večjo ali manjšo brzino. Pri tem orožju je samo potrebno, da se trajno tišči sprožila, pa pokajo strelji po vrsti brez presledka. S tako pištolo se more oddati na minuto 280 strelcov, pri čemer je tudi vslet čas za izmenjavo magazinov. Kelemenovo orožje je bilo pripravljeno za naglo streljanje, vendar pa je oddajal strel na strel, pri čemer je natančno meril vsakokrat na svojo žrtev. Pištola je bila nabasana z 10 naboji, ki so bili vsi izstreljeni.

Kelemen — Mijo Babić?

Praga, 13. oktobra. w. V albumu zločinov praške policijske direktorije se nahaja fotografija v zvezi z atentatom v Marseillu aretiranega Zvonimira Pospišila, ki je prvotno trdil, da se piše Novak. V albumu je tudi slika Pospišilovega sokrivca Mija Babića, ki je, kakor izhaja iz podatkov policije, aretiran januarja 1930 pobegnil skupno s Pospišilom preko Reke v Italijo. Ob sta bila morala biti aretirana zaradi umora direktorja »Novosti« Tonija Schlegla. Takrat sta ustrelila tudi dva detektiva. Opozarja se na to, da je slika Mija Babića zelo slika sliki marsejskega morilca dozdevnega Kelemena, v kolikor se more to praoziti po sliki, ki je prispela v Prago.

Pokop morilca Kelemena

Marseille, 13. oktobra. d. Morilca Petra Kelemena so večeraj popoldne pokopali na marseillem pokopališču Saint Pierre. Položili so ga v skupni grob za samomorilce. Policija je pustila krsto zapечатiti, da bi jo lahko v danem primeru ponovno eksaminirali.

General Georges bo okrevaj

Marseille, 13. oktobra. AA. Generalu Georgesu gre bolje in bo v kratkem okrevaj.

Angleški glas proti pretiranim vestem

London, 13. oktobra. AA. »Daily Mail« nastopa proti pretiravanju splošnega položaja, ki je nastal v Evropi po tragičnem dogodku 9. oktobra. List zlasti napada razširjevalce lažnivih poročil, ki se javljajo v nekaterih evropskih listih. Marseilleski dogodki so sicer ustvarili koljiv položaj, vendar pa je prva dolžnost inozemstva, da objektivno spremlja razvoj dogodkov, ker položaja nihče ne more tako poslabšati kakor neresenost in tendenčne vesti.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Vedro, toplo, slaba.
Današnja vremenska napoved za nedeljo: Boljše in topljaka vreme.

PASTILLES VICHY-ETAT POMAGAJO PREBAVI

Domovina srčno pozdravlja svojega mladega kralja

Najmlajši kralj na svetu - bodi največji ljubljenelec naroda!

Prvi posnetek Nj. Vel. kralja Petra II., ko je na Jesenicah stopil iz dvornega vagona na tla svoje države Jugoslavije. Z njim je Nj. Vel. kraljica - mati Marija, na levi pa zunanji minister g. Bogofjub Jevtić

Na jesenškem poroku se so k sprejemu Nj. Vel. kralja Petra II. zbrala društva s prapori in vel. predstavnik jesenškega javnega življenja. Na transparentu je bil strel napis v zagotovilo mlademu kralju: »Čuvamo Jugoslavijo!«

Naš kralj Peter II. v spremstvu svoje babice rumunske kraljice vdove Marije pri odhodu iz hotela »Ritz« v Parizu

Nocoj se bodo vnovič razmajali bronasti bratje in s trepetajočimi ustnicami milovali mrtvega kralja. Spokorno se bodo udarjali na svoja orjaška, nezmogljiva prsa, kaljena in prečiščena v silnem ognju. Tisočere line bodo odprte, naša srca se bodo pobožno zavzemala za pokoj rajnega. Okna staroslavnihih zadužbin se bleste v zlatih utrinkih jesenskega sonca, velikega in večnega znanilca svobode in luči. Kostnice z ostanki padlih borilcev so odprte, počrnele rane se danes zopet blešče kot poveljanska znamenja, krik in smrtna bolečina so vnovič ožile.

Zlate osti bojnih znakov so zavite v žalno črnino. Junaki so povsili orožje in molče prekrizali meče; trobenjači bodo nastavili rogove, žalne koščice bodo zadonele v jesenski dan. Kralj se vrača! Kri h krvi, kost h kost!

Pridružil se je častitemu prahu borcev, sam prvak borcev in neutrudljiv klicar miru. S svojo smrtjo je zapeljal brezno bratskih sporov. Zopet bo zašumljalo pred njim naše morje, sedaj belo in tiho. Split, junaški čudar Dalmacije, bo onemel! Sv. Martin nad Zlatimi vrati bo povsili kopje, zgovorni sv. Jere vrh Marjana bo položil prst na svoje učene ustnice, Marija, jutranja zarja Slovanov, se bo razžalostila. Nad svetimi trsatskimi stopnicami se bo dvignila Morska Zvezda in svetila mrtvemu kralju na poslednji poti; narod se bo zgrinjal okoli njega ter mu izkazoval poslednjikrat čast in zvestobo. Mesec bo srebri bilistre vode in skrita jezerska okenca, ki jih je namenil Stvarnik naši zemlji kot zaviljiv okrasek. Prastare skrivnosti in sence junakov se bodo budile v osrčju naših gora in se pridruževale smrtnemu veličanstvu, ki je zajelo kraljevski život.

In ti, majka Slave! Tvoj kralj je mrtel, njegovo žezlo je strlo! Kaj bi nas moglo hujše prizadejati!

Domovina! Štirideset rodov je skozi temna stoletja koprnelo po tebi v bolestnem nepokoju. Žejni svobode so se prebili skozi železne okove, kri in ogenj, dokler jih nisi otela in zagrnila v svoj maternski plašč. Majka Slave! Morala si biti nema priča, ko so podjarmili bavarski grofi prijazna selišča tvojih miloljubnih sinov. Videla si Hune, ko so gnali tod pesjenska krdele; za njimi so pridrli rumenolasi sinovi Armintija ter s svitčenim žezlom pustili plodna polja. Nato so začeli naskakovati Langobardi goriska Brda, sv. Janez Devinski je hrabro odganjal vsiljive laške prekupčevalce, dokler ni Serenissima z zlatom odprla starih tržaških vrat... Med tem je razbil turški blisk sijajne dvore cara Lazarja, veličastna srbska slava je pobledela, žezlo zlomljeno in zavrženo. Tužna majka! Kakor uboga vdova, oropana biservov in lepote, si se odmaknila s svojim revnim ljudstvom v gore, čula si le še smrtno krike najboljših sinov, ki so padli v obupni borbi za tebe in svobodo. Zrla si v mučeni obraz kmečkega kralja Gubca, ovenčanega s ognjeno krono; stala si ob smrtni uri hrvaških plemičev, doživela si strahotne čase in ponižanja.

Majka Slave! Zakaj si nas pritezala ravno na to zemljo, za katero ne prestanemo lomiti narodni svoja bojna kopja. Zakaj žene neznoena sila tujce v naše kraje, zakaj je že toliko ljudstev strohnelo v naši zemlji, na Posavju, na Grobniškem polju nad Trsatom, ob Bregalnici, na Ceru. Koliko krvi in solza se je potočilo po teh dolinah, slednja bilka je orosena s krvavo grago. Meč in kuga sta pustila cvetoče dežele. Domovina! Zakaj si nas priklenila pod triglavske stene, na slata zemlja polja, na morske brežine... Tvoji sinovi so morali služiti po dvorih španskih grandov, vzgajali so se po carigraskih kasarnah za grozovite janičarje; žli so kot najemniki na azijske obale ter se borili v tujih vojskah zoper neznane rodove. Kraljica morja je ljubimkela s tvojimi mornarji, s šibani in krvavimi zlatniki jih je plečovala, metala v tamnice na lagunah ter zakovala v pošastne galere. Tvoje hčere so bile onečaste in prodane kot ničvredno blago v turške hiše, na ciprsko otoke in Kairo. Lepa Vida je morala doživeti španskega kraljeviča... Le redki sinovi so mogli štriti slavo in veličino tvojega rodu. Bili so učenjaki, veleumi, božanski umetniki v severnih prestolnih mestih! Toda svet je cenil samo dela njihovih rok in uma, skušal pa je zabrisati sled njihovega pokolenja. Smeli so biti sinovi kogarkoli, potomci propadajočega naroda, magari izrodek osvojevalne izraelske družine, samo tvoja kri se jim ni priznavala.

Končno se je nasmešnila pomlad narodov tudi tvojemu rodu. Takrat so se poslednjikrat prekrizali meči. Bog nas ni zapustil, angelski zbori so ga prinesli nevidnega na kopju med naše bojne vrste. Sesterokrilni seraf vodnik je nastavil bojno trombo, rjoveči zvok milosti in pravice je objel človeška srca in vesoljni svet. Naši sovražniki so

Zdaj ni sploh nobenega truda več!

Takoslišimo večkrat gospodinje, ki perejo po Schichtovi metodi. Saj pa tudi ni nič čudnega: čez noč razkroji Ženska hvala nesnago, a jutraj se perilo z lahkoto opere s Schichtovim terpentinovim milom.

zjutraj

To je vse delo, če perete po

SCHICHTOVI

METODI

Domača izdelka

113-39

bili poraženi, krivoprisežnikom in izdajskim zaplečnikom so pali posušeni jeziki iz ust. Poveljanska strela pred nami domovina, lepa in spoštovana. Tvoj kralj te je vzgledno vodil in čuval. In sedaj!

Mrak in težke slutnje so legle na našo zemljo, zlato dno Jadranskega morja je potemnelo. Žezlo je strlo, kralj je mrtel. Toda duh je živ in voljan, da vztraja do konca. Ze poganja nova mladika, nežna in drobna. Naj jo čuva sv. Sava, božja zvezda nad Balkanom. Naj jo ščiti sv. Jurij, ves z

len in mlad. Naj jo varuje Bogorodica Pomagalca na Brezjah, češčena kot Mati čudodelna na jadrnih senjskih pomorščakov, tajnatveno znamenje na ikonostasih pravoslavnih hramov, skrivnostno pribežališče kraj zlatih carigraskih vrat... Mladika in naš izvoljeni ponos! Naj te spremljajo na odgovorni poti angeli, ki tehtajo srca junakov ter delijo milost in pravico iz božjih rok, nam in sovražnikom, našemu mrtvemu kralju in oni zlohotni roki, ki je strla slavno žezlo ter bo plačana sodni dan. Likovč Joža

Po prihodu v domovino so sprejeli in pozdravili Nj. Vel. kralja Petra II. in Nj. Vel. kraljico (od desne na levo): komendant dravsko divizije general Vladimir Cukavac, ljubljanski župan dr. Dinko Puc, ban dr. Drago Marušić, finančni minister dr. Milorad Gjorgjević, podpredsednik senata dr. Miroslav Ploj, v sredini je trgovinski minister Juraj Demetrović, predsednik Narodnem skupščine dr. Kosta Kumanudi, kmetijski minister dr. Dragotin Kojić in senatorja dr. Gregorin in dr. Ravnikar

Nj. Vel. kralj Peter II. je zapustil londonski zavod, v katerem se je šolal šele mesec dni. Mladega kralja spremlja naš londonski poslanik G. Gjurčić

PRVI POZDRAV SLOVENCEV NOVEMU KRALJU PETRU II.

Pietetno veličasten sprejem naslednika Viteškega kralja Zedinitelja in Nj. Vel. kraljice-matere na potu skozi naše kraje v prestolnico

Pričujoča poročila je moglo »Jutro« včeraj zaradi pozne ure objaviti le v II. izdaji in jih zato ponatiskujemo za vse naše čitatelje izven Ljubljane.

Jesenice, 12. oktobra. Jesenice so se danes odele v črno. Mesto je ves dan s pietetno nestrpnostjo pričakovalo, da s radostjo in bolestjo hkrati sprejme svojega kralja. Na železniški postaji so sredi perona postavili s črnimi zavesami ogrnjene oder s sliko Viteškega kralja Zedinitelja, vso obrobjeno z zastiranimi lankami. Pod njega so namestili plastični lik Nj. Vel. kralja Petra II. v sokolskem kroju, ki je bil ves obešan od luči. Krog in krog lika so bili rožni venči, vrh odra pa se je svetila skozi transparentno zaobljuba nas vseh: Čuvamo Jugoslavijo!

Popoldne že so se v mestu odigravali prizori, ki so pričali o najboljši vzgoji naše šolske mladeži, vzgojene v zdravem narodnem duhu, v presrečni ljubezni do svojega kralja do svoje domovine. Na cestah je mladina poklekala pred izložene žalne podobe rajkega kralja, molila in glasno jokala. Vence, spleten iz zelenja in planinskih rož, je polagala pred svojo najdražji vzor. Nekateri otroci so prinašali vence kar na kolodvor, proseč, da jih popeljejo v prestolnico k pogrebu Junaka.

Vse občine radovoljskega sreza so se poklonile spominu heroja z venci, ki so jih zastopniki prinesli na jeseniški kolodvor, kjer so jih izročili g. Grbanoviču, inspektorju dvorskih voz, da jih takoj vzame s seboj v dvorni vlak. Med njimi so bili nekateri iz samega svežega planinskega svečanja, tako venci iz Mojstrane, ves iz srebrnih planik: za pozdrav naših gor, v katerih je bil pokojni kralj neštokrat najdražji gost.

Na najpietetnejši način so se spominu pokojnega vladarja oddolžili naši planinci. Čeprav je Triglav pokrit s svežo, prepočel metra debelo snežno plastjo, se je povzpela na vrh hrabi planince Joža Čop in obesil vrh stolpa šest metrov dolgo zastavo; da bo naša žalost vidna z našega najvišjega mejnika daleč preko meja. Videti jo je iz Vrat, s Pokljuk, v Mojstrano, z daljnogledom pa v vsej Gorenjski.

Dopoldne ob 11. je odšel Čop sam s črno zastavo iz Mojstrane, ob 16.30 je vsi vrhala s Triglava.

Že popoldne so prispehli na Jesenice trgovski minister g. Juraj Demetrovič, kmetski minister dr. Kojč in finančni minister Djordjevič, predsednik skupščine dr. Kumanud in podpredsednik senata dr. Ploj. Z osebnim vlakom ob 18. pa senatorji dr. Gregorin, Ivan Hribar, dr. Rožič in dr. Ravnhar, poslanec Lončar, železniški direktor Čugmus z višjimi uradniki, središčni načelnik dr. Vrečar in drugi. Iz Mojstrane je prišel kraljevi lovec g. Račić. Z avtomobilom so se pripeljali ban dr. Marušič, župan dr. Puc in divizionar Vladimir Čukavac. Hkrati je prišel na postajo tudi jeseniški župan Žabkar, duhovni svetnik Kastelec in ravnatelj KID Not.

Ob vsem peronu levo in desno žalnega odra so se razvrstili Sokoli v kroljih s petimi društvenimi prapori s žalnimi trakovi in gasilski četi s Jesenice in Javornika. V manjših razdaljah so stali gasilci s bakljami, sredi perona občinski svet, na desni šolska mladina z vagozitelji, na levi pa ostala delavska, narodna in kulturna družva.

Medtem ko je vse tih pričakovalo vlaka, so odšli ministri, senatorji in ban k četrtemu tiru, ob katerem je točno ob 20.26 pristal dvorni vlak.

Takoj, ko se je vlak ustavil, sta izstopila iz vagona Nj. Vel. kralj in kraljica mati, za njima pa zunanji minister g. Jevtić. Kralj je bil gojav, v suknji, vidno utrujen od žalosti in dolge poti. Vse nežen je zbudil najgloblje sočutje vseh prisotnih. Za njim je stala vsa v črni trpeča kraljevska mati, bled, bolesten obraz je kazal sveže sledove solz in brezmejnega trpljenja. Prisotni so ju takoj obstopili in spontano so pozdravili kralja s glasnim »živio kralje!« ki je nosil še glasnejši odmev med tisočglo množico na peronu.

Prvi je mladega kralja v imenu narodne skupščine pozdravil predsednik dr. Kumanud, za njim v imenu senata podpredsednik dr. Ploj in ban dr. Marušič. V imenu dravske banovine, želeč mu srečo ob prihodu in na vsej njegovi nadaljnji poti. Divizionar g. Vladimir Čukavac je vladarju podal kratek raport, nakar mu je še župan dr. Puc v imenu tretje prestolnice želel dobrodošlico. Kralj je vsem podal roko, kraljici, ki je stala za njim, pa so vsi izrazili globoko sožalje s poljubom roke.

Takoj po tem prvem pozdravu na jugo-

slovanških tleh sta kralj in mati stopila nazaj v salonski voz, minister dvora pa je povabil notri še gospode ministre in gospe bana, ki so se v dvorskem vagonu zadržali nekaj minut.

Ta čas pa so priklopili k vlaku še nekaj vagonov in prinesli v dvorake vagono vso priblizo dvornega spremstva.

Pred peronom so ponovno pričeli vzklikati mlademu kralju. Na željo prisotnih novinarjev je maršal dvora zaprosil Nj. Vel. kralja, da je stopil k oknu, kjer so ga fotografirali. Med navdušenim vzklikanjem množice kralju, kraljici in »slava« klici junakemu vladarju Aleksandru I. so v salonskem vozu odprli okno, h kateremu je stopil mladi kralj. Za njim je stala kraljica mati, poleg nje rumunska kraljica mati, stara mati našega vladarja, za njimi pa zunanji minister Bogoljub Jevtić. Kralj in mati sta hvalnega odzdravljala za presrečne manifestacije vdanosti in spontane izraze sožalja, ki jih je povsem nepriljubeno izkazovalo jeseniško prebivalstvo.

Deset minut po izvidniškem vlaku je ob 20.50 po 24 minutnem postanku odšel vlak s mladim kraljem in kraljico-materejo proti Ljubljani.

Na vseh postajah ob poti so pričakovali prihoda dvornega vlaka. Na Slov. Javorniku in na Lescab so stali postrojeni Sokoli in gasilci v uniformah. Povsod tudi mnogo drugega prebivalstva, ki je hotelo kljub pozni uri videti vsaj vlak, ki vozi vsega naroda nado v domovino.

V Kranju je bilo skoro vse prebivalstvo na kolodvoru. Ko je vlak vozil okoli postaje, so stali sokolke in gasilke čete v nemem pozoru, prapori na so se poklonili do tal. Kakor mimo kamenitih kipov je vozil vlak, nihče ni dvignil roke, nihče ni izustil zlate. Tako je Kranj pozdravil v žalosti svojega mladega kralja.

Vlak vozi brez prestopa dalje. Že se bliža Ljubljani. Od Šiške do glavnega kolodvora stane ljudje na cesti, kjer je le kaj prostora ob poti. Ob prelazu na Tyrševi cesti jih je ogromna množica. Iz vlaka se vidi na Macevkovo cesto, ki je tudi vsa polna ljudstva, peron glavnega kolodvora pa je naravnost zatrt. V brezalnosti pričakovanju množice se vlak nastavi.

ni glas, tisoč oči je bilo uprtih proti liku upa in nade Jugoslavije, ki je stal ronega obraza v potni sivi obleki ter ljubeznjivo pozdravljala svojo drobno ročico, s katero bo moral kralju kmalu prijeti za krmilo naše Jugoslavije.

Čuti je bilo samo pritrjeno jokanje čestitav močnim so podritevale ustnice v težki bolesti ob pogledu na kralja sirota. Po nekaj minutah grobnega molka je predomil tiho enodušni klic: »Živio kralj Peter II! Živela kraljica mati! Slava Viteškemu kralju Aleksandru Zedinitelju! Živela velika Jugoslavija!« Na tisoč rok se je dvignilo pozdravljalo mladega kralja in mu prisegalo zvestobo pri izpolnjevanju velike oporoke njegovega viteškega očeta. Na pozdrave naroda je prijazno odgovarjala tudi v globoko črmino odeta Nj. Vel. kraljica-mati, ki so ji strahne bolečine vtisnile na plemeniti obraz svoj grenki počet. Ni bilo sroa, ki ne bi najgloblje sočustvoval s težko usodo kraljice-matere ter se sčasoma divil njenemu plemenitemu kraljevskemu nastopu.

Po 10 minutnem postanku se je vlak pričel med urbenim vzklikanjem zbranega naroda pomikati proti naši prestolnici. Zbrane množice so čakale do trenutka, ko je dvorni vlak izginil v temno noč. Ljudje so glasno pozdravljali posebno zunanje ministra g. Boška Jevtića, zastopnike Narodnega predstavništva, predsednika Narodne skupščine dr. Kosto Kumanudja in podpredsednika senata dr. Miroslava Ploja in zastopnike kraljevske vlade Jurja Demetroviča, dr. Dragutina Kojča in dr. Milorada Djordjevića. Po odhodu dvornega vlaka so se zbrane množice mirno in dostojanstveno razšle.

Množice s perona so takoj po odhodu dvornega vlaka pritiskale na trg pred kolodvorom, kjer so se pomelale s vse ogromnejšimi množicami ljubljanskega občinstva, ki jim ni bilo dano, da iz oči oči pozdravijo svojega mladega kralja. Nj. Vel. Petra II. in njegovo Prevrženo mater Nj. Vel. kraljico Marijo.

Odmev med čuvarji meje
Žiri, 11. oktobra. Prežalostna novica je prišla v naš sokolsko zavezništvo, ki je v torki svedel in se je bliskovito razširila še zvečer po vseh žirih. Zbudila je neutehno žalost in razburjenje. Tem bolj, ker je kralj tik državne meje. Drugi dan zarana so maplapolale s vseh javnih postojl in skoraj do zadnje hiše žalne zastave, ali pa državne na pol droga z žalnim trakom. In to brez razlike nekdanje strankarske pripadnosti.

Tako so žiri pokazale svojo zavednost ob tej prežalostni priliki. Ravno v žirih je bil oznanjen leta 1914. prihod belega orla. Za bivanja na Bledu se je kralj Aleksander nekajkrat vozil s avtomobilom skozi žiri. Kakor dostojno, bomo ostali i posled žirovski trdni čuvarji ob meji, vdan mlademu, srečnemu ljubljanskemu kralju Petru II. in vsemu kraljevskemu domu.

ko žalostno vreme na dan Vernih duš. Po žiljskih Alpah in po Karavankah je brla pusta burja in je rezal oster sever. Gonila sta drobne snežinke in trgači cunjaste mogle. Kadar sta zapihala v dolino, sta prinašala in spot odnašala ožno mrtvaško pesem, ki so jo peli zvonovi vsake uro. Ljudje so hodili po vasi sklonjeni, s sočuzni v očeh. V sredo nisi slišati v vasi smeha, pač pa iz mnogih hiš vzdih in jok. Se celo otroci, ki so se igrali na vasi, niso smeli biti glasni.

Ljudje so povpraševali po časopisih, nezadovoljni so bili, ker jih ni bilo s pošto. V hiši, kjer majo radio, so se zbralo staro in mlado in čakalo poročila. Vse je hotelo vedeti, kako se je moglo zgoditi. E-ka! tako strašnega in kdo je zločinec. Svečana mislna je bila v izbi, ko so bile slišati po radiju žalostne pesmi zvonov iz Ljubljane in iz Beograda. Le nekdo je šepetnil, ko so zabrekli beogralski zvonovi v saborni cerkvi, da pojejo prav tako, kakor zvonovi na Brezjah. Ko je pa pripovednik v radiju pričel pripovedovati z izredno toplimi besedami o življenju in o smrti velikega vladarja — našega kralja Matjaža, takrat so solze začle oči, in slišati je bilo prikrte vzdihne.

Tako je bilo v stari gorenjski vasi, ki sta jo nešteto posetila naš nepozabni vladar in naša draga kraljica, tisti dan, ko je prišla v vas najstrašnejša novica. —

je poljal skozi našo vas, in ta uboga kraljica in otročiči.

»Pri nas, v vigenčih, se mu pač ni bilo treba nčesar bati. Prihajal je med nas naš kralj, pogovarjal se je z nami, vprašal za težave. Vse je hotel vedeti, kako in koliko delamo, koliko zaslužimo in kako živimo. « Meni je dal roko, stisnil mi jo je čepav, je bila žuljeva in ožgana ter zamazana od ogla. «

»Ne samo tebi, tudi drugim je stiskal roke, — in zdaj je mrtve, mrtve je naš kralj!« Iz družbe si zopet slišal: »Kakšna živla je morala biti tisti, ki je umoril našega kralja, ki ni storil nikomur nič žalega?«

Osemdeset let stara Mića je jokaje vzdihnila: »Naš kralj je mrtve, Bog mu plačal, kako dober je bil za nas revež!« — Simnova Neža, stara žena, je spovedovala, kako je bilo, ko se je nekoč pehal avstrijski cesar Čez Gorenjsko: Niti pokazal se ni; naš kralj pa se je pogovarjal pri raznih prižkah s kmeti, z delavci, z reveži.

Govorili so tudi o nevarnosti vojne. Slišal sem modrovati ljudi: »Ker je delal mir na zemlji, ga je poklical Bog k sebi kot angela miru, da bo lažje izvrševal svojo veliko nalogo, bolj brez skrbi in bolj uspešno, kakor na tem svetu!«

Zalosten je bil dan, tako mrk in otožen, kakor jih je le malo v letu. Navadno je ta-

Dokazi spoštovanja do Viteškega kralja

Vlada prejema neprestano sožalnice iz vseh krajev sveta zaradi strašne izgube, ki je zadela Jugoslavijo

Beograd, 13. oktobra. AA. Po nalogu svoje vlade je poslanstvo francoske republike v Beogradu izročilo predsedništvu vlade naslednjo brzojavko:

»Predsednik francoske republike, predsednik vlade in člani vlade izrekajo kot tolažila enodušnosti vseh Francozov vsemu jugoslovanskemu narodu svoj globoki gnus in svojo neskončno bolest ob strašnem atentatu. Vsi objokujejo z njim plemenitost in slavnega suverena. Nelzerna bolest veže Francijo z jugoslovanskim narodom z vezjo, ki jo je ta umor še bolj učvrstil.«

Avstrijski predsednik Miklas

Dunaj, 13. oktobra. AA. Predsednik države Miklas je poslal Nj. Vel. kralju Petru II. naslednjo sožalno brzojavko: »Globoko me je pretresla žalostna vest o groznem zločinu, čigar žrtev je postal Nj. Vel. kralj Aleksander. Najkrajše sočustvujem pri teži izgubi, ki je zadela Vaše Veličanstvo, kraljevsko rodbino in vso Jugoslavijo.«

Carigradski patrijarh

Beograd, 13. oktobra. AA. Carigradski patrijarh Fotios je brzojavil predsedniku vlade Uzunoviću:

Tragična smrt slavnega kralja Aleksandra I. je zavrnila v globoko žalost mater cerkev, ki sočustvuje v velik nacionalni žalosti pobožnega jugoslovanskega naroda. Izrekamo vam toplo prošnjo, da bi duša blagopokojnega kralja počivala med pravičnimi. — Patrijarh Fotios.

Ameriške države

Beograd, 13. oktobra. AA. Predsednik vlade Uzunović je prejel naslednje sožalno brzojavke:

Santiago. — V imenu predsednika republike Chile in našega naroda ter v svojem osebnem imenu prosim, da sprejmete izraze iskrene sožalja v teži nesreči, ki je zadela Jugoslavijo. — Crucaga, zunanji minister.

Guatemala. — Strašna smrt Nj. Vel. kralja Jugoslavije Aleksandra je vzbudila globoko bolest v moji državi. V imenu vlade in naroda Guatemale in v svojem osebnem imenu prosim, da sprejmete izraze iskrene sožalja v teži nesreči, ki je zadela Jugoslavijo. — Raoul Cardan, zunanji minister.

Salvador. — Vlada salvadorske republike se pridružuje bolesti vsega prijateljskega naroda ob tragični in bolesteri usodi Nj. Vel. kralja Aleksandra. Z visopim spoštovanjem Miguel Angel, zunanji minister Salvadorja.

Beograd, 13. oktobra. AA. Konzel Brazile v Beogradu je sporočil zastopnika zunanje ministra Dragoljuba Kojča, da je vlada Brazile takoj po sprejemu vesti o tragični smrti velikega vladarja Nj. Vel. kralja Aleksandra proglasila 10. t. m. narodno žalost v vsaj državi.

Grški senat

Beograd, 13. oktobra. AA. Predsednik vlade Uzunović je dobil od grškega senata tole sožalno brzojavko:

Globoko presunjen in s resnično bolestjo je grški senat svedel za umor Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Ubijalska roka, ki je umorila junaka našega naroda, je bivašega grškega suverena, je skušala istočasno preprečiti vse plemenite in neumorne stremeljenje za okrepitvijo mira in trajne zveze med balkanskimi in evropskimi narodi čigar najgorečnejši, najmarljivejši in hkrati najbolj prepričani proročitelji je bil Nj. Vel. kralj Aleksander. Vsi Grki se je vedno spominjajo skupnih nevarnosti in skupnih bojov za isti ideal svobode in pravice ter hrebrega vojaka, ki je zmorem vodil svoj narod k zmagi. V imenu grškega senata vas prosim, gospod predsednik, bodite pri Nj. Vel. kraljici Mariji in Nj. Vel. kralju Petru II. ter pri jugoslovanskem senatu tolažila naših najskrajnejših in najboljostnejših čustev. Grški senat je takoj, ko je zvedel o smrti kralja Aleksandra, prekinil sejo v znak žalosti. — Stilianos Gonatas, predsednik senata.

Naši izseljenci

Beograd, 13. oktobra. AA. Predsednik vlade Uzunović je prejel ob smrti viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja naslednje sožalno brzojavke:

Santiago. — Kot tolažila rodoljubnih čustev naše kolonije v Magalhãesu prosim, da sporočite kraljevskemu domu, vladi in narodu da delimo globoko bolest nad neadomostljivo izgubo našega velikega ljubljanskega kralja in da smo pripravljeni, če bo treba, dati naše življenje za obrambo kraljevskega doma in narodnega edinstva. — Kusanović.

Antofagasta (Chile). — Jugoslovanske naselbine severnega Chila so kot ena duša pripravile vse storiti s kraljevsko vlado za ohranitev edinstva svoje domovine. — Jugoslaveni v Antofagasti.

Chicago. — Vojni dobrovoljci, naseljeni v daljn Ameriki iskreno objokujejo mračno smrt voditelja v vojni in miru. Večna slava mu! — Predsednik Stevo Trkulja.

Windhuk (Južnozapadna Afrika). — Presunjen nad kraljevo smrtjo ob-ojamo izdajale. Sočustvujemo v zvestobi. Slava kralju! — Jugoslovanski Hrvati izseljenci v južnoafriki.

Saint Louis. — Jugoslovanski prebivalstvo mesta Saint-Louis, presunjeno in bolesteri prizadeto ob smrti velikega kralja Aleksandra, vam pošilja globoko sožalje in deli v tej veliki bolesti žalost z brati v domovini. Večna spomin veličemu in ne-

smrtnemu kralju Aleksandru! Dolgo življenje in napredek novemu kralju Petru II. Karadjordjeviču. — Marko Glogovac in Vinko Budrovič.

Frementio. — Zvesti Jugoslovenci, tse- tjenci: zapadne Avstralije, obsojajo strašni zločin in globoko občutilo izgubo našega velikega kralja. — Konzel Marić.

Tuji parlamenti

Albanija

Tirana. — Albanski narod in narodna skupščina se pridružujeta iz vsega srca globoki žalosti jugoslovanskega naroda zaradi smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra. Dostavljam še svoje najiskrenejše sožalje. — Predsednik narodne skupščine Kopa.

Grčija

Atene. — Presunjeni zaradi strašne vesti o atentatu, ki je tako hudo zadela jugoslovanski narod v osebi njegovega znamenitega in slavnega kralja, je grški parlament danes prekinil svojo sejo v znak žalosti in izkazal čast spominu plemenitega in junakega kralja. Parlament izraža svojo globoko mrzkost do nizkotnega zločina in deli iskreno žalost velikega in prijateljskega jugoslovanskega naroda. — Politis, predsednik grške poslanske zbornice.

Mednarodne ustanove

Beograd, 13. oktobra. AA. Sožalne brzojavke so nadalje posleli generalni tajnik mednarodne parlamentarne konference za trgovino Evgen Baye (iz Milana), predsednik interparlamentarne unije prof. Deviant iz Črneve, Jugoslovnsko bolgarska liga s svojimi raznimi podružnicami, mednarodni urad za delo v Zenevi, japonski parlament, predsednik letonske vlade Ulanina, Kosta Todorov iz Bologne, Karlovo veseučiste v Pragi, voliki rabin v Palestini, generalni tajnik Društva narodov Avenol, predsednik grškega odseka balkanske konference Panastasu, predsednik mednarodnega zavoda za kmetijstvo v Rimu, mednarodni urad za delo v Zenevi.

Nemški listi

Berlin, 13. oktobra. AA. DNB poročal: Listi posvečajo tragično preminulemu kralju Aleksandru topie spominske članke. Vsi slave njegove velike in dalekovidne vojaške vrline in njegovo miroljubno delo, ki ga je moral prekiniti v tragičnih okoliščinah. Vrhovni cilj pokojnikove politike je bil ohranitev mira, pravi »Völkischer Beobachter«. Nemčija mora smrt tega vladarja obžalovat tudi zaradi tega, ker so se v zadnjem času stiki med Nemčijo in Jugoslavijo poživili in so postajali že prav tesni. »Börsen Zeitung« pravi, da je znal pokojni kralj Aleksander voditi spretno politiko, ki je omogočala mirno notranje življenje in spoštovanje v mednarodnem svetu. Podobno opišejo tudi drugi listi. Senat v Gdanskju je izrazil jugoslovanskemu konzulu sožalje nad težko izgubo, ki je zadela Jugoslavijo.

Švicarski tisk

Zeneva, 13. oktobra. AA. Švicarska brzojavna gencija poroča: Tukajšnji listi objokujejo toplo pisane članke o blagopokojnem kralju Aleksandru. Med drugim navajajo, da se je pokojni in tako tragično preminuli vladar nekaj časa sojal v Zenevi. Iz tiste dobe priobčajo v tej zvezi razne spomine, ki osvetlijujejo lepo mladost tega vladarja v najlepši luči.

Dobrovoljci ob smrti kralja-junaka

Beograd, 13. oktobra. AA. Zveza vojnih dobrovoljcev kraljevine Jugoslavije je poslala te-le sožalno brzojavke:

Nj. Vel. kraljici Mariji, Beograd. — Globoko presunjeni nad tragično smrtjo našega vrhovnega poveljnika Nj. Vel. kralja Aleksandra izražajo jugoslovanski vojni dobrovoljci Vašem Veličanstvu in vsemu vzvišenemu domu Karadjordjevičev čuvstva najgloblje žalosti in sožalja. — Predsednik zveze vojnih dobrovoljcev rezervni podpolkovnik Lujo Lovrić.

Nj. kraljevskemu Visočanstvu knezu Pavlu Karadjordjeviču, Beograd. — Globoko pretreseni nad tragično smrtjo našega junakega vrhovnega poveljnika kralja-mučnika, izražajo jugoslovanski vojni dobrovoljci Vašem kraljevskemu Visočanstvu čuvstva najgloblje žalosti in sožalja. Ob enem jugoslovanski vojni dobrovoljci svočano izjavljajo, da ostanejo zvesti svoji prisegi narodni dinastiji doma Karadjordjevičev in da so zmerom pripravljeni dati svoje življenje za obrambo kralja in domovine. — Predsednik zveze vojnih dobrovoljcev rezervni podpolkovnik Lujo Lovrić.

Predsedniku kraljevske vlade g. Nikoli Uzunoviću, Beograd. — Globoko pretreseni nad nenadno tragično smrtjo našega vrhovnega poveljnika Nj. Vel. kralja Aleksandra izražajo jugoslovanski vojni dobrovoljci kraljevski vladi svojo globoko žalost in veliko bolest v nesreči, ki je zadela vse jugoslovanski narod. — Predsednik zveze vojnih dobrovoljcev rezervni podpolkovnik Lujo Lovrić.

Sožalja tujih suverenov

Beograd, 13. oktobra. AA. Knez-naměstnik je prejel te-le brzojavne sožalnice:

Od Nj. Vel. kralja Karola: »V teh bridkih časih, ki nas družijo v naših najglobljih čustvih in vesti delim z vsem svojim srcem vašo veliko žalost in žalost Jugoslavije, ki je ob enem žalost zame in za mojo domovino.«

Od belgijskega kralja Leopolda III.: »Kraljica in jaz deliva iz vsega srca vašo veliko žalost.«

Od Waleškega princa: »Prejmite moje najgloblje sožalje v tej strašni tragediji.«

Od Yorskega vojvode: »Vojvodinja in jaz vam pošiljamo najgloblje sožalje v tem budem času, ko tako mislija na vse.«

Kralj Aleksander in kamnogoriški kovači

Toilko solznih oči se ni bilo nikdar v stari gorenjski vasi, v Kamni gorici, kakor v sredo jutraj, ko se je raznesla po vasi strašna vest o smrti našega dragega kralja. Malo pred sedmo jutraj je bilo, ko se je pripeljal v vas orožnik. Mož, na čigar licu so bile drugače precej trde poteze, je imel solzne oči. Odložil je kolo in odšel po kamenitih stopnicah na grič, v župnišče. Sporočit, naj zvone za mrtvim vladarjem. Župnik je ostrmel, ko je zvedel grozno novico. Ljudje, ki niso navajeni videti solz v očeh orožnikov, so ga pričeli izpraševati, kaj se je vendar zgodilo. Orožnik je vse povedal.

Sele počasi so se zavedli. Še na pokopališču pred cerkvijo, kjer so bili zbrani pred mašo, po večini stari ljudje in otroci, je bilo slišati vzdihne in glasen jok. »Kaj, našega kralja so ubili?« je šlo od žene do moža, med mladino, med otroke. »O uogoa kraljica, ubogi otročiči, ki so izgubili tako dobrega očeta.« Je vzdihovala stara ženica. Med družbo pa je zašepetal glas: »Saj ga niso zgrubili, samo žena in otroci, vsi smo izgubili očeta.«

Ljudje so odšli v cerkev k maši. Vsem so se svetile solze v očeh in vsa molitve je bila samo, samo za kralja.

Ko so se vračali iz cerkve so postajali po vasi. Slišal si vzdihne: »Strašno, neverjetno!« Drugi je pripomnil: »Kolikokrat se

Izmed dopisov, ki smo jih prejeli Kralju mučeniku

Ni res! Ni res! Ni res!
Tako ječi globoka bolečina,
tako rotilo viri vročih solz.
A vse zaman ta krik gre pod nebo;
ubili so ti kralja, domovinal
Nazivl so, imena in časti
bili že mnogokdaj poklonjeni nevrednim,
a te, ki mi smo mu dejali kralj,
bil jase, najčistejši je kristal,
v junaških borcev ognju pretopljen,
izbrušil v delu združevanja,
v temo žareč, kot silen žaromet,
ki ne pusti, da nova, kruta klanja
pustošila bi deci dom in svet.
O knez miru, svobode in razcvita,
o vitez plemeniti, dobri mož,
zakaj, zakaj so mrtve tvoje roke,
zakaj ti moramo jesenskih rož
trositi na srce, ki ve ne bije?
Zakaj odšel si, Aleksander naš,
v pokrajine onstranske, kjer neznano,
nam veliko božansko čudo sij?
O, reci, da zato, ker kralj Matjaž
in Marko kraljevič sta te pozvala,
da v poveljani trozvezi
bi s tabo naši zemlji kraljevala.
Tako mogočen, nikdar več ranljiv,
prihajal v težkih dneh in v dneh snovanja
na belem konju boš svetel in živ
v pridu naših duš, v njih hrepenenju!
A kres čuvarjev gorel bo v spomin
pred obeliskom, kralj, ki vanj vklesali
smo Tvoj poslednji opomin.

Ruža-Lucija Petelinova.

Pod Šmarno goro ob dnevi črne bolesti...

Zatuli je radijski aparat. Kakor plašni
glasovi tvojne sirene, kadar naznanja ne-
arčto, so se razbežali po kotih sobe. —
Varšava, kaj je nočjo tudi to v tvojem
programu! Pa komaj izgovorjeno vprašanje, je
že dobilo odgovor tako strašen, tako gro-
zen, da me je pretreslo do mozga. Ah ne!
Saj to rečnica biti ne more, ne sme... Po-
iskal sem Prago. Se bliža nam je po eru,
srodnejša po čustvovanju. Praha, molči!
Monotonno se od časa do časa oglašajo le znak
odmora... Ljubljana: mladinska glasba na
ploščah zveni iz zvočnikov. Odleglo mi je. —
In vendar: v srcu kljuje huje in huje. Stra-
šen dvom se je naselil vanj. Uveriti hočem
dušo, da ni res, kar so povedali iz prestol-
nice bratov ob Veli...

Mračna slutnja boleče razjeda. Čujmo šo
Beograd! Tam bo našlo srce pomirjenje.
Belo mesto nad Dunavom in Savo prepeva.
Hvala Bogu! Morda sem prej Varšavo le
slabo razumel. — In kakor v zasnežen žar-
ku svetlega upanja, se oglašajo Stuttgart. Tra-
gična vest je v trdem, mrazem in tujem je-
ziku učinkovala še strašnejše in še globlje
se je v dušo zarežala črna bolečina...

Zdaj, Aleksander, gospodar naš, Te med
živimi ni več! Iz večnosti boš vodil krmilo
naše ljubljene nedotakljive domovine. Te bi
na srcu prerajali. S Tvojo kraljevo
krvjo na vekov veke blagoslovljena, bo ka-
kor granitna gora etala čvrsto. Ob Tvojem
mučenikem trpuje priroda, narod, da hoče
biti zvest izvrševatelji Tvoje oporoke.
Čuvali bomo Jugoslavijo, to najlepšo vseh
ljubeznj! Glej, žele ob smrti smo spoznali,
kako bogati smo na ljubezni! Tvoja in
naša Domovina bo svetla točka hrepen-
ja vseh bratov ene krvi, in rodu.

Odpotuj se Ti dragi, še včeraj živ oboževa-
ni, zdaj od sre milijonov bolno objokovani
Sin Kralja Matjaža!
Z. V.

Hitro končana pravda

V sredo jutraj, dan po strahotnem ma-
rsejskem zločinu, je v pisarno nekoga ljub-
ljanskega odvetnika prišla preprosta žena,
objokana, blede in po vsem videzu skrajno
obupana. Dolgo je trajalo, preden si je žena
toliko opomogla, da je med globokim hli-
panjem v raztrganih besedah izjavila, da
preklicuje svoje pooblastilo, da se ne bo
tožila in da naj odvetnik takoj umakne tož-
bo.

Odvetnik se je začudil in zagotavljal že-
no, da ni nikakega povoda za obup in da
bo gotovo dosegla svojo pravico. Zadnja
beseda je ženi izvalila naslednjo izjavo,
značilno za pravni čut in pravno pojmo-
vanje našega ljudstva:

»Kje bo zdaj še kaka pravica na svetu,
ko so nam ubili kralja! Vsega je konec,
kakor da je sonce ugasnilo, na tem svetu
ne bo več ne sreče, ne dneva, ne pravice.«

Do solz ginjen je odvetnik skušal do-
bri ženi dopovedati, da pravosodja ni ko-
nec, da naj ne obupava, žalostna žena pa
mu je živo ugovarjala:

»Kdo nam bo zdaj delil pravico, ko smo
ostali sirote brez kralja.«

»Pomirite se, čez dan, dva bomo imeli
spet kralja, saj bo prestolonaslednik Pe-
ter prevzel kraljevsko oblast po blagopo-
kojnem očetu.«

Ožarjen smehljaj se je vtisnil v solzom
razliti dobri ženi po licu:

»Ah, zlato dete, on bo kralj? Ta sladki
naš otrok! Kako ste me potolažili, gospod
doktor, hvala vam.«

»Da, gospa, spet bomo imeli kralja, tu-
di po tvoj strahni nesreči ne smemo obu-
pati.«

»Že, že, gospod doktor. Tožila se pa
vendar ne bom. Ob tej strahni nesreči bi
bilo res grdo, če bi jaz s svojo malenkost-
no zadevo kričala po pravdi in pravici.
Odpustila bom nasprotnici. Napravite ra-
čun za vaše stroške, — se res ne spodobi
da bi se tožila.«

Jugoslaviji

Domovina, domovina,
v žalost grenko si odeta,
vence boli tebi spleta
ah, neznanca bolečina.

V žalost grenko si odeta,
trnje vate se zajedaj,
tožno diha tvoja greda,
a ljubezen sije sveta.

Vence boli tebi spleta
glas nesreče nepojmljive;
kje so roke ljubeznive
dobrotljivega očeta?

Ah, neznanca bolečina,
bridko ti tebi zdaj udarja,
tgubila si vladarja,
in junaka domovina...
Emanuel Kolman, Radovičica.

Vselej, kadar si čistiš zobe, pomaga ZOPER ZOBNI KAMEN

SARGOV KALODONT

Vzor narodnega voditelja

Med Sokoli junaško rodne Črne gore

Zgodovina 6. januarja 1929. nam je še
vsem v živem spominu. V uvodu svojega
manifesta je kralj Aleksander naglasil, da
se kot vladar in sin domovine obrača ne-
posredno do naroda.

To so vsi razumeli in pokojni Stjepan
Radić je dejal, da je napočila nova doba,
v kateri prihajata do veljave samo narod
in kralj. Vse narod pa je razumel tudi
vladarjeve nagibe. Iz vsake vrste in iz
vsake besede kraljevega manifesta je bila
razvidna skrb, ki jo je kralj posvečal na-
rodnemu in državnemu edinstvu. Jugosla-
vija v manifestu od 6. januarja formalno
sicer ni bila proglašena, občutil pa je vsak
Jugosloven, da je jugoslovenstvo v duhu
in v misli in da je formalna proglašitev
Jugoslavije samo še vprašanje časa. Jugo-
sloveni so občutili in razumeli, da kralj,
ki je kot regent v najhujših časih bodril
svojo vojsko k jugoslovensko mislijo in se
na njo skliceval tudi vedno pri zaveznikih,
ne bo nikdar samega sebe preklical. Dr-
žava, ki je v njegovih rokah, ne more biti
kaj drugega kakor Jugoslavija.

Proglasitev Jugoslavije

je bila izvršena 3. oktobra 1929 in kralj je
dejal tedaj veliki deputaciji iz dunavske in
drinske banovine:

— Recite vsem in vsakemu, da nas no-
bene meje in razdvojenosti iz preteklosti
ne ločijo več, temveč da večje in spajajo
interese naroda in narodno dušo v neraz-
družljivo celoto — v Jugoslavijo, ki je ne
more nihče več razdvojiti.

Sokolom pa je položil na srce:
— Od zibelke do groba ste dolžni stu-
žiti samo Jugoslaviji in jugoslovenski ide-
ji. Njene so vaše misli in vaša srca, njene
naj bodo tudi vse vaše radosti, vsi vaši ide-
ali, vaše težnje in vsi vaši napori.

Da se je obrnil neposredno do naroda,
pa je kralj tudi dejansko kazal ves čas od
6. januarja 1929 do svoje mučeniske smrti.
Vso skrb je posvečal stiku z narodom, da
bi med njim samim spoznal vse njegove
težnje in njegove želje.

Med narodom

je bil v pravem pomenu besede vse svoje
življenje, zlasti pa od 6. januarja 1929 na-
prej. Obiskoval je neumorno pokrajine, ki
so jih zadele razne prirodne nesreče, oseb-
no je nudil pomoč in uteho neštetim reve-
žem, vneto se je udeleževal posvetovanj

Med množico seljaštva v Virju

Mimo naših izložb

Ljubljana, 13. oktobra.
Stirje dnevi so minili odkar so padli
usodni streli v Marseillesu, trije dolgi, ža-
lošni dnevi, in Ljubljana je komaj mogla
doleti neizprosno resnico. Razburjenje pr-
vih negotovih ur se je podelilo, s hladnim
jezenskim solnceom se je po vsem mestu
razlilo mirno, tiho, iskreno žalovanje. Za
dokaz, kako živa je v narodu ljubezen do
pokojnega viteškega kralja, naj zapišemo,
da ne nosi to vseobče žalovanje skoraj ni-
kakega oficijelnega znaka, temveč da v re-
snički žaluje narod in vsak človek posebej.
Nenavadna, tako grozotna smrt vladarja je
slednjega državljana izredno hudo prizdela
v najbolj intimne koticke njegovega srca.
Kako je vest o katastrofi v Marseillesu zdra-
nila in raztrgala vse ljudi tudi po najbolj
oddaljenih naseljih, nam najbolj jasno do-
kazuje primer preprostega kmečkega člo-
veka iz daljnje ljubljanske okolice, ki je na
prve glasove o kraljevi smrti popustil delo
in poromal v mesto, da se na svoje oči pre-
priča, kaj pišejo časopisi. Po siromskih
hišah nimaio radia, čenik jim pride v roke
po navadi samo enkrat na teden. Tako se
je mož brez kraljarja in brez ponotnice od-
pravil z doma na nekaj ur dolgo pot samo
zato, da bo v mestu poiskal desko, ki na nji
visi »Jutro«, in prebral, kako je v resnici
e to strašno stvar. Takšnih romarjev je
mesto videlo zadnje dneve veliko števi-
lo. Prihajali so kot odpotniki celih svojih
sosesk, in ko so se vračali, so morali doma
od hiše do hiše zmerom iznova pripovedo-
vati o vsem, kar so brali, videli in čuli. In

najrazličnejši odborov in strokovnjakov, ki
so reševali gospodarske in druge probleme.
Njegova potovanja po Hrvatski, Slavoniji
in Sloveniji, po Dalmaciji, Črni gori in Juž-
ni Srbiji so bile veličastne manifestacije
domovinske ljubezni, istočasno pa tudi ma-
nifestacije najprisrčnejših vezi med nar-
dom in njegovim vladarjem.

Osebnia iniciativa in akcija kralja Ale-
ksandra na dohodnem, prosvetnem ter
zdravstvenem socialnem področju, ki je bila
že od nekdaj velika, se je večala od leta
do leta. Ko je obiskal Zagreb, je bogato
podprl dobrodelne in prosvetne ustanove,
zlasti pa mestne siromake. To je storil
tudi v Južni Srbiji in drugih pokrajinah.
Posebno skrb je posvečal mladini. Vpisal
se je kot prvi dobrotnik Jugoslovenske aka-
demске čitalnice v Zagrebu ter podprl celo
vrsto mladinskih združenj. Gradba veliča-
stnega dijaškega doma v Beogradu, v ka-
terem ima zavetje veliko število mladine iz
vseh pokrajin, je njegovo delo. Nedavno je
bil otvoril kot novo svojo ustanovo dom
za srednješolce vse države. Mnogoštevilni
njegovi gojenci studirajo na domačih in tu-
jih solah. Njegov demokratični narodni duh
dokumentirajo tudi nešteta botovanja rev-
nim otrokom sirom domovine. Vse te do-
brote in podpore pa je vedno delil z gesto
prostodušnosti, ki je lastna le najbližjim
ljudem, in vsi njegovi obiski v mestih ali
v zapuščenih vaseh in vaska njegova ob
takih prilikah izgovorjena beseda je gra-
dila temelje kake ustanove, kakega okropa
ali kakršnekoli zasnove od katere ne bodo
imeli koristi samo sodobniki, temveč tudi
potomci.

Iz srca v srca

je bilo vse izrečeno pri mnogostevnih vla-
darjevih obiskih v raznih krajih. V zgo-
dovini se bodo težko našli primeri tako
nepripravljenih, prostodušnih in iskrenih po-
zdravov, kakor jih je bil deležen kralj Ale-
ksander, ki ni bil samo vladar, temveč tudi
voditelj Jugoslovenov. Veliko večino jugo-
slovenske zemlje in naroda so sto in sto-
letja teptali in zatirali v imenu tujih kron
in želez, med najhujšim trpljenjem pa so iz
ruševin in grobišč z nezlomljivo močjo ra-
sle ideje, ki so se poseebile v narodnem
vladarju. Pod tujim jarmom so o njem pele
javorjeve gusle, o njem so sanjale matere
sinov, ki so šli v smrt, in v zadnjih svojih
trenutkih so mislili nanj tisočeri mučeniki.
Narod je svojega vladarja in voditelja po-

svod najprisrčnejše pozdravljal, ker je nam
vanj brezmejno zaupanje.

Lani v juliju je vodila kralja pot preko
romantičnih planin in sotesk Herceg-Bos-
ne, divnih Plitvic, kršne Like in ob Jadra-
nu, potem pa skozi Belo Krajino in Ljub-
ljano na Bled. Brez priprav, brez hrumečih
glasnikov je bila tudi ta vladarjeva pot
triumfalna in povsod se je najlepše mani-
festirala najčistejša ljubezen, združena s
nezlomljivo zvestobo. Kakor tam na pla-
nini nad Travnikom, kjer je bedni težak
Azil nekaj časa ogledoval prijaznega čast-
nika, ki mu je ob srečanju voščil dober
dan, ter potem dejal: Ama, efendum zdi se
mi, da si naš kralj — tako je tudi po
drugih krajih prišlo do podobnih srečanj
in bodo pozni potomcem ohranjeni naj-
lepši spomini na narodnega kralja, ki je
govoril s slehernim iz svojega naroda in
rodu iz duše v dušo.

Iz Like v Slovenijo

Med tem svojim potovanjem se je kralj
posebno zanimal za razmere v Liki, si-
romski pokrajini, ki pa je položila ogromne
žrtve na žrtvenik jugoslovenske svobode.
Iz nje je, kakor znano, izšlo največ dobro-
voljcev. Vladar se ni udeležil samo velike
rodoljubne manifestacije v Gospiću, kjer
je bilo preko 50.000 udeležencev, temveč
se je podal tudi v preprosto mestce Kore-
nico, ki je dalo med svetovno vojno 1950
dobrovoljcev za osvobodjenje in zedinjenje.
Prebivalstvo je kralju priredilo izredno pri-
srčen sprejem ter dokazalo, da ne pozna
drugega voditelja kakor svojega vladarja.
Kralj se je ljubeznivo razgovarjal s kme-
tovalci ter jih izpraševal o njihovih raz-
merah. Ves čas je bila okrog njega velika
množica, ki ga je spremljala tudi vso pot
do Gospića. Ob odhodu iz Korenice je kralj
odredil, naj se v tem kraju zgradi na nje-
gove stroške otroška bolnica s šolsko po-
likliniko in kopališčem.

Iz Ogulina se je vladar odpeljal v Belo
Krajino, kjer se je narod zbiral po vaseh
ob cestah in izražal svoje veselje nad kra-
ljevim obiskom. Lepi dokazi ljubezni so
očividno ganili vladarja. Njegov avto je vo-
zil v prav zmerem tempu in ljudstvo je
imelo veliko veselje in zadoščenje, da je
vladarju lahko prirejalo odkritosrčne ova-
cije. Najprisrčnejši ovacij je bil vladar
deležen tudi v Novem mestu in potem v

Ljubljani, odkoder se je odpeljal na Bled.
To veliko potovanje, pri katerem se je
najlepše izražalo voditeljsko poslanstvo kra-
lja Aleksandra, je bilo zadnje. Poznejša
potovanja so bila prirejena v posamezne
kraje ob raznih pomembnih priložnostih.
S potovanjem skozi Bosno, Liko, Dalmacijo
in del Slovenije je kralj Aleksander naj-
bolje dokazal svoje neposredne stike s na-
rodom.

V razgovoru s metropolitom Jugoslavije, zagrebškim nadškofom dr. Banerjem

Postani in ostani član „Vodnikovih družbe“

Slavolok Čuvarju Jadrana, ko je lansko poletje obiskal Senj

Ali vam je znana NIVEA
šola za telesno vzgojo?

Biti lepa, biti vitka in ravna, korakati veselo in
razpoloženo, z lahkim korakom, sveže in elastično —
to je želja nas vseh. Tu vam pomore Nivea-šola za
vzgojo telesa: 12 dobro premišljenih vežb, ki
jih lahko vsakdo izvede. Te poživljajo telo,
ustvarjajo veselje do življenja in radostem te-
lesni občutek. Ta propekt lahko dobite v le-
karnah, drogerijah in parfumerijah ali pri
tvrdki: Jugosl. F. Beiersdorf & Co. d. a. o. j., Maribor, Gregorčičeva ulica št. 24.

Lepa in vitka NIVEA šola za telesno vzgojo

močan. S sleherne hiše črna zastava, v iz-
ložbenem oknu slednje trgovine pa žalni
oltarček. Ti oltarčki, ki jih srečam po vseh
ulicah — kraljeve elike eredi težkega čr-
nega ozadja, pa mnogo cvetja in zelenja —
so ne samo izraz najgloblje pietelet do po-
kojnega vladarja, temveč so — zlasti po
vseh večjih trgovinah — tudi skoraj brez
izjeme stvaritve živnega, bogatega estelako-
ga okusa. Zlasti v središču mesta opazi
človek, s kolikšno vnemo in tudi s kolik-
šnim umetniškim uspehom so v tej lepi
manifestaciji ljubezni do kralja in domovi-
ne tekmovali naši trgovci med seboj. V Se-
lenburgovi ulici so posebno lepo uredile le-
žalne oltarčke papirnica Tičar, ki je med
cvetjem in zelenjem razstavila velik por-
tret pokojnega kralja, delo akad. slikarja
S. Šantla, cvetličarna Šimenc, v oknu kate-
ra kor tone kraljeva elika v morju rož, tr-
govina Lesjak, ki je prav decentno uredila
okno mrtvemu kralju v spomin, trgovina
Meinl, ki je okrasila kraljevo sliko z lepim
lovorjevim vencem, Tiskovna zadruga, ki je
diskretno lepo izstavila kraljevo sliko med
dvema palmama, trgovina Sarc, ki je upo-
rabila za veličasten aranžma kar dvojno
vozalno okno, zlasti pa tvrdka Iv. Bonač,
ki je dala v okno postaviti med dva umetna
marmornata stebra kraljevo sliko, okraše-
no z rdečimi daljajami in belimi krizante-
mami, pred njo pa položila lovorjev venec,
sredi katerega je prižigana večna luč. Na Ale-
ksandrovi cesti je postavljen najlepši ol-
tarček v izložbi Magdičeve trgovine: sredi
okna velik portret umornega kralja v ad-
miralski uniformi, delo akad. slikarja I.
Vavpotiča, pred njim zlat lovorjev venec,
ob straneh pa iz črno zastrtihih vaz raste šop-

ki zelene praproti. Prav lepe žalne oltar-
ke so priredile še tvrdke Kette, Rožina in
Kozina. V Prešernovi ulici so izložbene
okna kar po vrsti majhne svetlane umetni-
ne. Tvrdka Elite je dela pred kraljevo sil-
ko zlato košarico rdečih dalij in asparagu-
sa; trgovina Zibert je nimo rdečih dalij in
belih vrtnic obsula kraljevo sliko s vejica-
mi svežega lovorja; drogerija Gregorič pa
je postavila v okno kip Aleksandra I., zna-
no delo akad. kiparja Nika Pirnata, obdala
glavo velikega pokojnega kralja z lovorje-
vim vencem, predeni pa položila venec slo-
venskega cvetja, rdečih nageljnov. Pijetelno
in estetsko lepo so uredile svoje oltarčke še
trgovine Schwentner, Čuden, Mayer v Stri-
tarjevi ulici, Krišper, Samec, Spišna tek-
stilna, Skaberne na Mestnem trgu, Herra-
manky, Karničnik, Bahovec na Starem
trgu — pa kdo bi jih mogel vse po pravici
našteti! Saj ni ne velikega ne majhnega
podjetja, ki bi bilo pozabilo vsaj majhen
kotiček dostojno okrasiti za počastitev spo-
mina umornega kralja. Občinstvo pa, ki
hodi pod silnim dojmom ves dan po mestu,
kakor nekam razmišljeno in izgubljeno, ro-
ma od okna do okna in zmerom iznova in
iznova v duhu in v pridruženem, žalostnem
razgovoru preživlja katastrofo, ki je s streli
v Marseillesu zadela nas vse. Tega lepo pri-
rejenim izložbenim oknom gre brez dvoma
dobrošen del zaslug, da je v vseh Ljubljani
v resnici živo občutek: tako je nam vsem,
kakor da imamo mrtveca v hiši.

Zaradi žalne seje, ki se je vršila ta čas,
so bile od 11.—12. zaprte v četrtke trgov.
in obrtne delavnice. Tako je tudi ta podaljšani
opoldanski premor dal dneva poseben zna-
čaj žalostnega praznika.

Univerza

Na poslopju ljubljanske univerze je dne 25. aprila leta 1929. veselo zavrnela pomolna trobojka. Profesorski zbor se je zbral tedaj pri svecanih seji in se slovesno sprejel poročilo takratnega rektorja inž. dr. Vidmarja, da je kralj Aleksander I. sam prevzel pokroviteljstvo nad našo univerzo, ki se odlikuje s njegovim dovoljenjem imenuje Univerza kralja Aleksandra I. Bil je to velik dogodek. Pomen tega svečanega akta nam prihaja globoko do zavesti, ako pomislimo na vse boje, ki jih je naša najvišja prosvetna institucija morala vоеvati na razne strani vseh dolgih 10 let. Svečani kraljev akt smo vedeli oceniti za najučinkovitejšo afirmacijo naše univerze in s te mudi za konec težke dobe bojev ter začetek mirnejše dobe, ki je za znanstveno udejstvovanje tako udeležev, kakor tudi našega dijaštva neobhodno potrebna.

Nehote uhaajo človeku misli na tisti veliki čas, ko je Napoleonov duh po težki mu. ženski dobi pri nas klical narod k duševni svobodi. Da nam je kralj s svojim dejanjem na najsvetlejši način to svobodo sankcioniral, zato mu bo ostal hvaležen ves narod.

Zdaj palapa na univerzi črna zastava. Naš najvišji zavod žaluje za svojim visokim pokroviteljem. Že takoj v sredo se je akademski omladina zbrala k svečani komemoraciji v zbornici dvorani. Žalni zbor je sklical akademski komitet, sestavljen od predstavnikov vseh akademskih kulturnih društev. Predsedoval je vodja Jadranašev Dušan Verbič, govorila pa sta za Akademsko zvezo p. Lah in za JNAD Jadranašev G. Uršič. Po žalni svečanosti so položili lovorevce venec pred spomenik kralja Petra Osvoboditelja. A na spominskem kamnu pred univerzo je položeno sveže cvetje in ob večerih gori luč. Akademiki nosijo v gumbnici trakove državne trobojke ovite v črni flor. Enako ostalo dijaštvo.

Gospod rektor dr. Ramovš je prejel od rektorja praške Karlove univerze dr. Dragoborskoga žalobno brzojavko: »Vaša magnificenca blagovolj sprejeti izraz globokega sočustvovanja v bolesti, ki jo z drago sestrsko univerzo občuti Karlova univerza nad izgubo vzvišenega podpornika znanosti in umetnosti. Naše dijaštvo si je pripelo žalne trakove, žalujoč s svojimi bratskimi jugoslovanskimi tovariši. Rektor dr. Dragoborski.«

Gospod rektor dr. Ramovš se je zahvalil: »Hitim, da Vaši magnificenci izrečem najiskrenejše zahvalo za toplo sožalje, ki ste ga blagovolili izraziti nam v teh bridkih trenutkih v imenu staroslavne, nam nad vse drage Karlove univerze. Prosimo Vašo magnificenco, da blagovoliti tudi bratski če. školski akademski mladini sporočiti mojo najtoplejšo zahvalo za njeno bratsko sočustvovanje.«

Nevenljiva hvaležnost Glasbene Matice in Filharmonične družbe

Sinoči ob 18. se je vršila v poslopju Glasbene Matice v Ravnih na Koroškem svetočana žalna seja združenih odborov Glasbene Matice in Filharmonične družbe. Žalno sejo je vodil predsednik GM senator dr. Vladimir Ravnihar in imel pri tej priliki nagovor na polnoštevilno zbrano občino obeh društev, izražajoč med drugim:

Kakor je vsaka beseda prebala, da bi v polnem obsegu izrazila našo bolečino, prav tako je prebala, da bi mogla biti zvest odraz velike in močne osebnosti blagopokojnega našega kralja. Naj bo poudarjena le ena izmed njegovih vladarskih vrhlin: v polni zavesti, da je narodova prosveta temelj njegovemu gospodarskemu, socialnemu in političnemu življenju, je kralj Aleksander I. izgradil narodove prosvete dajal prvenstvo. Bil je zlasti še pokrovitelj vseh lenih umetnosti, ljubitelj in poznavalec glasbe.

Naša Glasbena Matica je imela v njem svojega najvišjega pokrovitelja in zaščitnika. Njegov pokroviteljstvo za turnejo našega pevskega zbora po Franciji je pravilo uglaseno pot našim koncertnim nastopom na francoski zemlji in jih obdalo s posebnim sijajem. A da mu to pokroviteljstvo ni bila samo visoko donosa beseda, o tem vam morem biti prča, ko mi je blagopokojni kralj na avdijenci, ki mi jo je bil dovolil po izvršeni turneji, zatrjeval, da je z živim zanimanjem spremljal pot našega zbora po Franciji od koncerta do koncerta ter izrazil svoje zadovoljstvo, da je bil nastop našega pevskega zbora kot reprezentančnega zbora naše države tako preproten.

Z globoko hvaležnostjo smo sprejeli od svoje najvišje Glasbene Matice deležnjo ob svoji 60letnici s strani blagopokojnega vladarja, red sv. Save I. stonje in naš duševni prapor. Glasbena Matica je kralju Aleksandru I. dolžna neusahljivo hvale. kajti smelo trdim, da bi Glasbena Matica z državnim konservatorijem vred, ki je zrastle iz nje, danes ne mogla v tako visoki meri veljati kot žarišče glasbenega življenja v Sloveniji, da ni imela visokega protektorata Njegovega Velikanstva, našega nepozabnega kralja. Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Slava! Slava! Slava!

Izvajanjem predsednika se je pridružil iz iskrenih besedah predsednik Filharmonične družbe svetnik Anton Lajovic. Soglasno sta bili sprejeti brzojavki Nj. Vel. kralja Mariji in maršalatu dvora. Sklenjeno je bilo, da počasti Glasbena Matica spomin blagopokojnega viteškega vladarja Aleksandra I. z izvajanjem skupnega orkestralnega in zborovskega programa v veliki unijski dvorani v ponedeljek 29. t. m. ob 20. uri.

Pevski zbor Glasbene Matice je imel žalno komemoracijo v sredo v Hubadovi dvorani. Predsednik g. Pečenko je imel kratko globoko občuten spominski govor. Polnoštevilno navzoče članstvo zbora je v globoki ginenosti dostojno počastilo spomin svojega pokrovitelja, kralja.

ŽALNE SVEČANOSTI V LJUBLJANI

Žalna seja naprednih starešim

Odbor Zveze naprednih jugoslovanskih akad. starešim je imel v petek ob 18. v prostorih ZKD ob udeležbi vseh odborov žalno sejo za blagopokojnim kraljem Aleksandrom I. Predsednik dr. Fran Tominec je v lepem, jednatem govoru, ki so ga odborniki stoji poslušali, nazival vse vrline in zasluge viteškega kralja za čnotno Jugoslavijo, njegovo delo in napore za dobrobit in srečo vsega jugoslovanskega naroda in tolmačil silno bol, ki je prevzela naša srca ob težki zgubi. Odborniki so sprejeli govor z vzkliki v slavo pokojnemu kralju.

Nato sta bili sklenjeni naslednji brzojavki: »Maršalatu kraljevskega doma Beograd. Zveza naprednih jugoslovanskih akademskih starešim v Ljubljani se v globoki žalosti klanja manom blagopokojnega viteškega vladarja kralja Aleksandra I. Večna slava njegovemu imenu!«

Nikol Uzunoviću, predsedniku ministrskega sveta pa: »Zveza naprednih jugoslovanskih akademskih starešim v Ljubljani vas prosi, da sprejmete izraze najgloblje sožalja vsega njenega članstva. Mučniška smrt našega narodnega kralja nas bo še tesneje združevala v delu ter neomajani ljubezni in zvestobi do Nj. Vel. kralja Petra II. svetlega kraljevskega doma in skupne jugoslovanske domovine.«

Vse tovariše, ki niso državni uradniki, prosim odbor, da tudi oni v času globoke žalosti nosijo žalne znake.

Žalna komemoracija v OUZD

Ob pol 12 se je vršila žalna komemoracija v veliki dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Zbrali so se polnoštevilno člani ravnateljstva in nadzorstva, vse uradništvo zavoda in zdravniški Dvorana je bila okrašena z zelenjem, ki je bilo ovito v črno, v osredju dvorane na je sredi temnih zavos stala podoba Nj. Vel. pokojnega kralja. Tiho svečanost je otvoril predsednik ravnateljstva g. Ivan Tavcar. V prekrasem govoru je poveljeval vrline viteškega kralja kot človeka, vojskovodje in državnika. Vsi navzoči so ginjeni zaklicali pokojnemu vladarju trikrat »Slava!«

Predsednik zveze blaginjskih zdravnikov dr. E. Ernest Dereani je v imenu uradnih zdravnikov dal izraze globokemu sočustvovanju in težki boli, ki je prešinila vse ob mučniški smrti našega viteškega kralja. Podravnatelj dr. M. Kuhelj se je v imenu uradništva v lepih besedah spomnjal zaslug pokojnega vladarja na polju moderne socialne zakonodaje, njegove ljubezni do ljudstva in neumorne porzvovalnosti v skrbi za domovino. Na dvor je bila odposlana brzojavka:

»Globoko potrti zaradi nenadne in mučniške smrti Velikega kralja Aleksandra I. ustanovitelja in pokrovitelja najmoderneje zaštite delavstva prosimo Vaše kraljevske Velikanstvo in ves kraljevski dom, da izvoli sprejeti izraze našega najglobljejšega sožalja. — Ravnateljstvo, namoščenci in zdravniški Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani.« — S trikratnim »Slava« pokojnemu vladarju se je žalna svečanost zaključila.

Slovensko združništvo ob mučniški smrti kralja Zedinitelja

Globoko je zadela porazna vest o tragični smrti našega ljubljanskega kralja tudi slovensko združništvo. Bolešno se je skrčilo srce slehernega slovenskega združarja ob misli, da vrhovnega zaščitnika našega združništva ni več med živimi. Tej boli je dala izraza žalna seja Zveze slovenskih združenj v Ljubljani, ki se je vršila dne 12. oktobra 1934 in s katero se je Nj. kralj Visočanstvu knezu Pavlu odposlala naslednja žalna brzojavka:

»Združarji Zveze slovenskih združenj v Ljubljani se klanjajo svetlemu spomenu vrhovnega zaščitnika združne misli in s globoko žalostjo objokujejo njegovo tragično smrt, obenem pa se globoko klanjajo v neomajni zvestobi Nj. Vel. kralju Petru II. in njegovemu kraljevskemu domu.«

Njega, ki je bil najvišji zaščitnik, ni več med nam. Zato pa bomo toliko bolj zvesto izvrševali njegovo sporočilo: »Danes bolj kakor kdaj mora biti vsakomur jasno, da je združništvo najbolj zdrava oblika gospodarske ohranitve in družabnega napredka naše vasi.« — Čuvajmo Jugoslavijo! Slava mučniškemu viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju! Zivel kralj Peter II.!

JNS sledi zadnjemu povelju viteškega kralja

V petek ob 18. so se zbrali člani ljubljanskega areškega odbora JNS v omini dvorani stranke v Kazini. Pod močnim vtisom nečuvnege dočodka do stoji poslušali emocijske besede predeceidnega g. inž. Lada Beveca, ki je v krasnem govoru poudaril: Telo je Viteškemu kralju zlomila gnusna zločinska roka, a njegovega duha, njegovega naroda in njegove domovine nikdar. Ob uri njegove smrti je bilo 15 milijonov jugoslovanskih are kaljenih v nepomajni in nezlomljivi volji, dati za ideale in za delo svojega mučniškega kralja to, kar je on sam žrtvoval najvišje in največje za oltar svoje domovine in mira med narodi. Od Triglava do Djevdjelije, od Zeluznih vrat do Jadrana valovi danes ena sama nepremagljiva moč, moč volje edinstvenega jugoslovanskega naroda, da nadaljuje delo svojega viteškega pokornika. Era zedinjenja celokupnega jugoslovanskega naroda je končana in započeta s krvjo največjega izmed nas. Od danes dalje stoji pred vsem svetom in pred vsemi njegovimi silami en sam, velik in silen, edinstven in konsolidiran narod — narod jugoslovanski! Visoko in ponosno, četudi ovit v neoprodno črno žalost, palapa pred njim prapor, ki nas vodi v silnem zaletu po oni poti v bodočnost, ki nam jo je pokazal On, naš Veliki kralj s svojo srčno krvjo in klicem, ki ga je ob svoji smrti irti zaspeštal na uho vsega jugoslovanskega naroda, kakor da v gigantski borbi življenja s smrtjo za svo bogatočnost piše zgodovino svojega velikega naroda: »Čuvajte Jugoslavijo! Da, čuvati jo bomo našo Jugoslavijo, to priegamo pri krvi, ki jo je razlil naš veliki in mučniški

kralj našo! Zato: »Slava mu nesmrtnosti! Po trikratnem klicu »Slava! in po enominutnem molku je predsedujoči nadaljeval s prirezo našemu novemu kralju Petru II. kraljevskemu domu nesmrtni Karadjordjevič ter Zedinitelj Jugoslaviji, nekar je sredi tajnik g. Milan Cimerman predlital žalno brzojavko na predsednika vlade. Člani areškega odbora so globoko zanjeni in potrti zapustili sejo dvorane.

ZKD za izvrševanje oporoke viteškega kralja

ZKD v Ljubljani je opravila sinoči ob 18. uri žalno sejo za blagopokojnim viteškim kraljem Aleksandrom, katere so se udeležili vsi odborniki. Predsednik se je v žalnem govoru spomnil veličnih zaslug blagopokojnega kralja in je zaključil svojo žalno besedo: »Koj glodamo in drogoceno oporoko našega viteškega kralja Zedinitelja, moramo vsi kulturni delavci v ZKD od najvišjega do najmanjšega, spoznavati blagopokojnega kralja kot kulturnega Mesijo in moramo sprejeti Njegovo najvišjo oporoko za svojo največjo dolžnost in nalogo, ki naj mogočno žari v naših srcih in nam daje moč da združimo v duhu naše sile, da uresničimo kraljevo poslednjo voljo, da bomo tudi mi do zadnjega zdihljaja in zadnjega utrpa srca žrtvovali vse, da Njegovo započeto delo ne bo prekinjeno.«

Po žalnem molku je bila poslana predsedniku vlade brzojavka: »ZKD izraza svoje najgloblje sožalje ob smrti ljubljanskega narodnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja in obljublja, da hoče vse svoje sile združiti za procvit jugoslovanske države in duhu zadnje dragocene oporoke umirajočega kralja: Čuvajte mi Jugoslavijo! Direktor Jug. predsednik.«

Nadalje je bilo sklenjeno, da bo ZKD bodoče prosvetno delo še bolj poglobila izpolnjoč viteško oporoko: »Čuvajte mi Jugoslavijo.« Zaradi tega pozva ZKD vse članice društva, da prireajo v teku treh mesecev le predavanja o zgodovinskem pomenu viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, o kralju Petru II. njegovem namestništvu in kraljevskem domu in o jugoslovanski misli ZKD v dobi teh treh mesecev ne bo prirejala nobenih drugih predavanj in odgovodevje vas bo javljena predavanja. Vsa društva naj se obrnejo za ZKD, ki je vtrala večjo vlogo za jugoslovansko-nacionalno propagando.

Koroški Slovenci se klanjajo manom Nesmrtnega kralja

Osnodni odbor Kluba koroških Slovencev v Ljubljani je imel včeraj ob 17. uri v svojem lokalu v Selonburgovi ulici 7-II žalno svečanost, ki so se udeležili ljubljanski odborniki in veliko število ljubljanskih članov. Predsednik dr. Julij Fellner je v daljšem govoru med katerim ni ostalo suho nobeno oko, slavil spomin kralja junaka in kralja mučenika, ki je nam vsem s svojim neumornim delom in nezlomljivim optimizmom dal vzgled, ki bo kakor živa bakla svečil v daljna stoletja k poznim rodovom. Predsednik je zaključil svoj do srce segajoči govor s zaoblubo zvestobe in vdanosti mlademu kralju Petru II. in vzvišenemu domu Karadjordjevičev.

Nato je prečital brzojavko, ki je bila poslana dne 10. oktobra maršalatu dvora: »V dno duše potrti nad smrtjo blagopokojnega kralja Aleksandra I. izražamo prevrženemu domu Karadjordjevičev iskreno čustva najglobljejšega sožalja. V to žalost prepletamo čustva največjih upov in ponosa, ko v globoki vdanosti in zvestobi, ki ji je meja sama smrt, pozdravljamo Nj. Vel. kralja Petra II. Nato so vsi prisotni podpisali vdanostno pismo, ki je bilo poslano gospodu benu s prošnjo, da tudi on tolmači čustva koroških Slovencev na Najvišjem mestu.

Jugoslovanski ženski savez svojemu kralju

Centrala Jugoslovanskega ženskega saveza je priredila v Beogradu po pokojnem kralju vprilo zastopnic vseh beograjskih ženskih društev komemoracijo. S te žalne seje je bila poslana Nj. Vel. kralju brzojavka s izrazi sožalja in je bilo soglasno sklenjeno:

Jugoslovanski ženski savez, ki oklepa organizacije Srbkinj, Hrvatice in Slovenke, poži na oder blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra Zedinitelja srebra lovorevce. Ta venec naj ima toliko listov, kolikor ima Savez včlanjenih društev. Na vsakem listu bo vrezano ime vsakega posameznega Saveznega društva. JZS meni, da tako naboli vidno dokazuje edinstvo jugoslovanskih žen, včlanjenih v JZS in da bo ta venec simbol glavnice Saveznice misli: Jugoslovanske edinstvo, ki je bilo tudi najvišjeenega tešja našega premisljenega prvega jugoslovanskega kralja.

Sekcija dravske banovine JZS poziva svoje edince, da nemudoma javijo svojo udeležbo pri tej prelepi manifestaciji jugoslovanskega edinstva na naslov predeceidne Minke Govekarjeve, Ljubljana, Staničeva ulica 1. — Višino priepreka za srebra listi sporoči centrala naknadno.

Društvene delegatke, ki bi se hotele udeležiti pogreba v Beogradu, naj javijo to pisarni JZS Beograd, Balkanska 9 brzojavno ali telefonično št. 22-708, da dobe potrebno mesto in drugo.

Žalne seje v Pokojninskem zavodu

V četrtak se je zbralo v omini dvorani celotno uradništvo Pokojninskega zavoda za namoščence, da počasti spomin umrlega vladarja in da položi prirezo novemu kralju. Seja dvorane je bila slavnosti primeroma okrašena. Predsednik zavoda g. ir Vilko Obrušič je v zbranih besedah spregovoril o smrti Viteškega kralja Aleksandra Zedinitelja. Direktor g. dr. Janko Vrančič je nato zapriegel uradništvo.

Prirezo novemu vladarju bo položila tudi samouprava zavoda. Predsednik dr. Baltić in direktor dr. Janko Vrančič sta prireza že v sredo v roke g. baba. Izvršilni odbor je imel včeraj sejo, katere so se udeležili tudi namoščniki. Člane je zapriegel gosp. predsednik dr. Baltić. Upravni odbor bo imel žalno sejo dne 23. t. m., na kateri bo

izvršena tudi prireza. Ostali člani - delegati zavoda bodo zapriegli pri banaki upravi, osonno pri pristojnih areških načelnstvih.

Nacionalnemu delavstvu

Narodna strokovna zveza priredi danes ob 10. dopoldne v dvorani OUZD na Miklošičevi cesti, svečano komemoracijo za blagopokojnim kraljem Aleksandrom I.

Izvršovalni odbor NSZ poziva vse članstvo in ostalo delavstvo, da se udeleži te žalne manifestacije v kar največjem številu.

Posebni vlak

k mrtvemu kralju v Zagreb

Direkcija drž. železnice pripravlja poseben vlak, ki bo odpeljal drevi okrog 19. ure iz Ljubljane v Zagreb, kamor bi prispel okrog 22. ure. Voznina je četrtinska. Vlak bi se vrnil okrog 6. ure v ponedeljek v Ljubljano, da bi torej vel uradniki in namoščenci prišli pravočasno v službo. Vlak bo odpeljal, če se zbere 300 potnikov. Vozni listki se bodo dobili na glavnem kolodvoru.

Sožalje Mednarodnega lovskega sveta našemu SLD

Predsednik Slovenskega lovskega društva g. dr. Lovrenčič je prejel od generalnega tajnika Mednarodnega lovskega sveta (Conseil international de la chasse) odpoda grofa d' Adixa nastopno sožalno

... in še dolga vrsta drugih

Žalna seja odbora za postavitev spomenika kralju Petru. V Kazini so je v petek zvečer vršila vsakoletna seja Odbora za postavitev spomenika kralju Petru I. Osvoboditelju. To pot se je pretvorila v žalno sejo. Predsednik inž. Ladislav Bevc se je spomnil Nj. Vel. kralja junaka in mučenika s globoko v srce segajočim govorom. Vse delovanje blagopokojnega kralja je bilo posvečeno zgolj močni želji, da naj Jugoslavija. Odbor je na poziv predsednika počastil spomin na kralja Aleksandra I. s trikratnim vzklikom: »Slava« in enominutnim molkom. Sledil je trikratni vzklik našemu novemu kralju Petru II. — Odbor je nato počastil tudi spomin svojega pred kratkim izginjalega člana Jerneja Vengusta.

Jugoslovanske-bolgarske Hga je poslala Nj. Vel. knezu Pavlu žalno brzojavko: Spomina velikega kralja, tvorca Jugoslavije in postelja blagovorne ideje jugoslovanske-bolgarske bratstva, se klanja v globokem spoštovanju jugoslovanske-bolgarske Liga v Ljubljani, predsednik Rasto Pustoselešek.

Reservni oficirji se pozivajo, da za časa globoke žalosti nosijo na levi nadlehtnici žalni trak tudi na civilni obleki. — Odbor.

Udrutenje četnikov v Ljubljani javlja vsem članom, ki se niso položili prireze, da bodo zapriegli na članskem sestanku v ponedeljek 15. t. m. ob 20. v sešonu restavracije »Mirak«. Rimsko cesta.

Vodnikova družba je brzojavila Nj. Vel. knezu Pavlu: Klanjajo se manom našega velikega kralja Zedinitelja, ki mu je bil tako pri srcu kulturni napredek našega naroda, proslimo, da sprejmete srčno naše sožalje s zagotovilom neomajne vdanosti kraljevskemu domu Predsednik Rasto Pustoselešek.

Osnodni odbor »Branitorov« v Ljubljani je v petek imel žalno sejo. Podpredsednik Andrej Gabenčič je sicer v kratkem, a jednatem govoru opisal Njega, jugoslovanskega ideologa. Zatem je bila odposlana g. banu žalnica, ki g. bana naproša, da izvoli sporočiti udeležencem kraljevskega domu najglobljo bolelo in sožalje, izraženo tudi v imenu naših zamejnih krvnih bratov, ki v neizmerni tugi objokujejo smrt nacionalnega kralja vseh Jugoslovancev. — Ranjeni v svojem ponosu, pravi žalnica se zaklinjamo, da hočemo izpolniti poslednje povelje umirajočega kralja: čuvati in očuvati Jugoslavijo! — Sledil je podpisov.

Žalna seja Udrutenja poštnih, telegrafskih in telefonskih zvaniknov in služiteljev, dravska sekcija v Ljubljani, je bila včeraj. Predsednik Sojer je opisal življenje v tragično smrt viteškega kralja Aleksandra I. ter njegove nepozabne zasluge za p. t. t. zvaniknike in služitelje. Mirno in s veliko žalostjo v srcu so vsi navzoči poslušali govor ter ob zaključku trikrat vzkliknili: »Slava mu!« s zavestjo, da bo do Nj. Vel. Petru II. vdano in zvesto služili.

Žalna seja Udrutenja zemljiškoknjižnih uradnikov je bila v petek ob 12. Vršila se je na sodošči v zemljiškoknjižnem uradu. Predsednik g. Joško Zihorl se je v lepem govoru spomnil veličnih, junaških del Viteškega kralja Zedinitelja. Navzoči so govor poslušali stoji in vzkliknili trikrat: »Slava!« Nato je Udrutenje priredilo kratko manifestacijo kralju Petru II.

Tovariši lovci! Predsednik SLD dr. Lovrenčič objavlja: Da se dostojno poslovimo od svojega Najvišjega pokrovitelja in lovskega tovariša Nj. Velikanstva kralja Aleksandra I., odpoljšje Slovensko lovsko društvo k pogrebu častno četo v društvo. nem kroju, ki bo položila venec na kredo. Kdor se želi pridružiti, naj se javi pri svoji podružnici, kjer dobi potrebna navodila. Čim večja bo četa, tem častnejše slovo! Četa se odpelje v sredo 17. t. m. dopoldne s brzojavkom, ki odpelje iz Ljubljane točno ob 9. uri v pripre v Beograd ob 20.15. Na dan pogreba naj lov počiva in lovec naj se udeleži žalne mase in žalne seje, po možnosti v kroju s žalnim znakom Društven znak je nositi do 9. aprila 1935, svrit v črno prozorno kopreno. Skupni lov se vrše takho tudi v dobi žalovanja, vendar naj zadnji sagoni in vse brunne zabave odpadejo.

Industrijska ganijska četa tobačne to. varne je imela v petek žalno komemoracijo ob polnoštevilni udeležbi članstva. Predsednik čete Roš Boris je imel krasen žalni govor. Po počastitvi junaškega mučenika je bilo krasno uspešno zborovanje zaključeno.

Za čiščenje krvi

In proti slabi prebavi zahtevajte v lekarnah izrecno:

Planinka čaj Bahovec

v plombiranih paketih z varstveno znamko in imenom proizvajalca:

APOTEKA M^r. BAHOVEC
Reg. br. 76, od 1. II. 34. LJUBLJANA

pismo (odposlano iz Pariza 10. t. m.): »Moj dragi tovariš! Dovolite mi, da vam v trenutku, ko Velika Jugoslavija plaka za svojim zavratno umorjenim kraljem, izražam v imenu našega predsednika in mednarodnega lovskega sveta svoje najiskrenejše sožalje. Jaz za svojo osebo občutim smrt viteškega kralja še toliko občutneje, ker mi je vedno izkazoval izvanredno dobroto, in to do dneva, ko me je prišel pozdravit v Bitoli, v bolnico, kjer sem čakal, da mi izvečje bolgarsko svimčenko, ki me je zadela, ko smo zavzeli mesto. Sprejmite moj dragi tovariš izraze mojih najprijetnejših in najvdanejših čustev. — Generalni tajnik: Grof d' Adix.«

Tako toplo pisana sožalna izjava je nov lep dokaz, kako bolešno je odjeknila tragedija našega naroda.

čeno s viharimi klci mlademu kralju. Orkestralno društvo Glasbene Matice je imelo žalno sejo v petek. Osonno zbrani odbor je stoji poslušal govor predsednika, banskega svetnika dr. Ivana Karline, ki je poudaril vso težo krutege udarca, pod katerim je zajela naša kultura. S trikratnim »Slava heroju!« in »Naj živi naš kralj Peter II.« so odborniki počastili spomin blagopokojnega ter vzkliknili mlademu kralju.

Srbska Pravoslavna cerkvena občina v Ljubljani priredi danes svečani parastos za blagopokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom Zediniteljem točno ob 11. v kapeli sv. Nikolaja. Opozarjamo na to vse pravoslavne vernike.

Odbor šentjakobškega pevskega društva v Ljubljani je imel v petek žalno sejo, na kateri je predsednik Rostan slavil spomin blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja in je bila odnana na maršalatu dvora žalna brzojavka ter udanost na izzava Nj. Vel. kralju Petru II.

Pevsko društvo »Slavica« v Ljubljani je imelo v petek ob 20. v društvenem lokalu pod predsedstvom Roša Borisa žalno komemoracijo. V lokalu je vladalo svečano razpoloženje, kakor ob velikih praznikih, na vseh obrazih prisotnih pa se je brala globoka žalost. Društveni predsednik Roš Boris je stopil pred krasno sliko kralja Aleksandra I. Bila je ovita v črni flor ter je počivala na stari zastavi »Slavica«, obkrožena z vencem, pred njo je na črnem posteljavku gorela večna lučka. Članstvo je sklonjenih glav poslušalo lepi govor predsednika in s vzkliki »Slava« počastilo vladarjevega spomina. Z vzklikom: »Naj živi Nj. Vel. kralj Peter II.« je zaključil predsednik zborovanje. Članstvo se je v globoki žalosti razšlo, deputacija »Slavica« pa se je s svojim predsednikom in društveno zastavo napotila na glavni kolodvor k pozdravu Nj. Vel. kraljeve matere Marije in Nj. Vel. kralja Petra II. »Slavica« je poslala maršalatu dvora žalno brzojavko.

Žalna seja Pomočniškega zbora združenja trgovcev je bila v petek ob pol 13. Načelnik g. Franjo Mešter se je v toplih besedah spomnil Velikega Pokojnika. Navzoči so zaklicali trikrat: »Slava kralju mučeniku!« Odposlana je bila naslednja brzojavka ministrskemu predsedniku: »Pomočniški zbor združenja trgovcev v Ljubljani kot predstavnik vseh trgovskih nastavljenecv se globoko klanja manom viteškega kralja Aleksandra Zedinitelja in mu klicie: »Slava!« Obenem izraža vstvo bo domemu kralju in klicie: Zivel kralj Peter II.«

Združenje gostilniških podjetij v Ljubljani poziva svoje člane, da se pripravijo oni, ki se žele udeležiti pogreba Nj. Vel. kralja Aleksandra v Beogradu, predsedniku Združenja g. Cirilu Majcenu, kolodvorske restavracije, telefon št. 27-48, pisмено ali ustmeno najkasneje do danes 14. t. m. po pol dne.

Žalna seja Društva Pravosodne straže v Ljubljani je bila v petek ob 18. uri ob navzočnosti vsega panskiškega osonja jetniške okrožnega sodišča v Ljubljani. Govoril je predsednik Franeček in odposlane so bile brzojavke regentskemu svetu, ministru dvora in predsedniku vlade.

Sokolsko društvo Zgornja Siska bo počastilo spomin našega blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja danes ob 11. dopoldne v svoji dvorani pri Čarmanu. Za članstvo, naraščaj in deco je udeležba obvezna. Vabljeni je tudi ostalo občinstvo. — Odbor.

Ruski Sokol priredi drevi ob 20. v dvorani bivšega hotela Tivoli arečano žalno komemoracijo za blagopokojnim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem. Udeležba v kroju, ostali v civilni obleki s znakom. Vabljeni vsi ruski roski.

Motoklub Ilirija je

Gospodarstvo

Nemška marka

Čeprav je nemška Reichsbanka že pred meseci izgubila skoro vse svoj zlati zaloge, tako da znaša sedaj njeno kritje le nekaj nad 2 odst., in čeprav je morala Reichsbanka zlasti v zadnjem času ponovno restringirati dodelitev deviz, se tečaj proste nemške marke še vedno drži na zlati pariteti. Inozemski listi beležijo zanimivo vest, da je tečaj nemške marke v zadnjem času v relaciji z nekaterimi državami z zlato valuto celo prekorščil zlato pariteto, tako da je bilo nekaj dni v Amsterdamu zaradi previsokega tečaja marke ceneje poslati zlato v Berlin. Dejansko je šlo iz Amsterdama v Berlin za 300.000 goldinarjev zlata. Tudi pri nas se je tečaj marke v zadnjih tednih dvignil.

Seveda pa nemci na čvrsti tečaj, ki ga kaže prosta marka na zunanjih tržiščih, ne sme zadržati v pogledu na dejansko stanje, v katerem se nahaja nemško devizno gospodarstvo. Izredno čvrsti tečaj marke v zadnjem času so le posledica umetno povzročene situacije, ki je nastala zaradi uvedbe klirinškega prometa med Nemčijo in številnimi državami. Ker se danes že znaten del nemškega plačilnega prometa vrši preko klirirgov, se je ponudba prostih nemških mark na zunanjih svetovnih deviznih tržiščih silno zmanjšala, vzporedno pa je seveda nadovala tudi povpraševanje. Promet, ki se odvijal zadnje tedne v devizi Berlin na velikih svetovnih deviznih tržiščih, je malenkosten, za kar je značilna tudi okolnost, da na pariški borzi ponovno ni prišlo do tečaja. Izredno čvrstost nemške marke v zadnjih tednih pa je izlazila predvsem večje povpraševanje spekulacij, ki je svoje angažmane pokrivala pri vedno manjšem obsegu prometa v prostih markah. Značilno je tudi, da vzporedno s čvrstim držanjem devize Berlin stalno narašča nemški klirinški dolg v prometu s številnimi državami. Skoro z vseh strani, zlasti pa iz Francije in Čehoslovaške, se čujejo pritiski, da se nemški klirinški dolg v obliki nepokritega salda stalno dviga, kar je n. pr. češkoslovaško vlado prisililo do tega, da je napravila ukrepe za omejitev izvoza v Nemčijo. Tudi naši državni dolguje Nemčiji v

kliringu že znatno vsoto, ki znaša po naj-novejših vesteh baje že 200 milijonov Din.

V istem času, ko se beležila velika devizna tržišča čvrste tečaja za nemško prosto marko, pa opažamo, da se je disažio nemške vezane marke še povečal. Kakor poroča »Neue Zürcher Zeitung«, je disažio registrirane marke (ki jo tvorijo vplačila nemških dobitnikov po kratkoročnih inozemskih kreditih na podlagi dogovora z inozemskimi upniki — Stillhalteabkommen) je pred enim mesecem znašala samo 36%, ob koncu septembra se je dvignila na 40,5 odst., v zadnjih dneh pa se je povzpela na 46,5 odst. Ta padec inozemskega tečaja registrirane marke pripisujejo deloma okolnosti, da se popustila tujsko-prometna sezona, kar je zmanjšalo povpraševanje po tej vrsti nemških vezanih mark, katerih prodajo dovoljuje Nemčija za svrhe turističnega prometa. Tudi pri drugih vrstah nemških vezanih mark se je dvignilo v zadnjem času povečanje disažije. Kreditna vezana marka, ki je imela pred enim mesecem disažio 62 odstotkov, se je v septembru nekoliko popravila, tako da se je disažio zmanjšala na 53 odst., v oktobru pa se je disažio zopet dvignila na 58 odst. Efektiva vezana marka, ki je imela ob koncu septembra disažio 50 odst., pa je prav tako popustila in znaša sedaj njen disažio 67,5 odst.

Kako se bo nemška valuta v bodoče razvijala, je težko presoditi. Plačilna bilanca Nemčije je navzlic temu, da svojih zunanjih dolgov ne plačuje več v devizah, še vedno pasivna, kar se kaže zlasti v naraščajočem dolgu nasproti klirinškim državam. Kakor smo pred dnevi poročali, je naš finančni minister izdal odlok, po katerem smejo naši izvozniki prodajati blago v Nemčijo, izstavljati fakture ter vršiti zavarovanje valute izključno v dinarjih in je vsako fakturiranje v tuji valuti ali vezanje na drugo tujo valuto pri izvozu v Nemčijo prepovedano. Istočasno se je naša Narodna banka obrnila na Reichsbanko z zahtevo, da bi se naša klirinška terjatev nasproti Nemčiji vodila v dinarjih in ne v markah.

Razsodba glede železnice Barč-Pakrac

Spor zaradi odškodninskih zahtev, ki jih stavlja deželna družba železnice Barč — Pakrac na naš državni ocar, se vleče, kakor znano, že vrsto let. S to zadevo se je nedavno počelo posebno razsodišče pri Društvu narodov, ki je svoje postopanje že zaključilo. Prod dnevi smo poročali, da je prišlo med družbo in našo državo do novih pogajanj, kar je napotilo ob strani, da sta naprosili razsodišče, naj še nekaj časa počaka z razsodbo, ker bosta ob strani skušali doseči sporazum. Kakor pa sedaj poročajo z Dunaja, je bila razsodba razsodišča pri Društvu narodov medtem že dostavljena.

Omenjena družba je l. 1885, zgradila železnico od Barča na levem bregu Drave, ki pripada sedaj Madžarski, preko Drave, Virovitice in Daruvarja do Pakraca. Nadalje je zgradila stranski prog od Suhga polja do Slatine in od Bastajev do Zdenca. Skupna dolžina teh prog znaša 129 kilometrov, od tega je podgrajni kilometer v sedanji Madžarski, 127 km pa je v Jugoslaviji. To železnico je imela prej v zakup Južna železnica. Na podlagi rimskega sporazuma je naša država s prevzemom prog Južne železnice prevzela v obrat tudi železnico Barč — Pakrac. Južna železnica je imela z družbo Barč — Pakrac zakupno in obratno pogodbo. Po prevzemu obratovanja na prog od strani državnih železnic si je družba prizadevala, da bi naša država železnico odkupila. Vrhila so se že ponovne pogajanja, ki so sicer privedla do zblizanja stališč obeh strank, vendar pa do sporazuma ni prišlo. Družba se je v novembru 1932. obrnila na Društvo narodov s prošnjo, da se postavi razsodišče v smislu čl. 304 trianonske pogodbe, ki naj uredi razmerje med družbo na eni ter Jugoslavijo in Madžarsko na drugi strani.

Po razsodbi razsodišča Društva narodov naj bi naša država plačala družbi Barč — Pakrac kot odškodnino za dosedanje obratovanje na družbinih progah v času od začetka leta 1923. do konca i. 1934. skoz 41 let amuiteto v višini 175.000 zlatih frankov letno, počenši z 31. decembrom 1934. Za nadaljnje upravljanje železnice pa naj bi naša država do konca koncesijske dobe, to je do l. 1975., plačevala družbi letno 22,5 odst. kosmatih dohodkov te železnice, o čemer naj se vodi posebni račun, najmanj pa znesek 218.000 zlatih frankov letno. Na podlagi te razsodbe se bodo najbrž v kratkem pričela nova pogajanja.

Dviganje cen srebra

Na londonski borzi je te dni cena srebra dosegla novo rekordno višino 24½ penija za unčo, medtem ko se je leto v januarju cena gibala še na višini 19½ penija. Tudi na drugih tržiščih se je srebro zlasti zadnje tedne precej podražilo. To dviganje cen je posledica izvajanja nove politike glede srebra v Zedinjenih državah. V smislu sporazuma, ki je bil sklenjen lani ob priliki londonske svetovne gospodarske konference med sedmimi najvišjimi državami, ki producirajo srebro, se je ameriška vlada obvezala v času 1934 — 1937 kupiti letno 24,4 milijona unč srebra lastne produkcije in to srebro porabiti v monetarne svrhe. Gornja količina ustreza približno produkciji srebra v Zedinjenih državah leta 1932. Že v decembru lanskega leta pa se je ameriška vlada preko obveznosti londonskega sporazuma obvezala kupiti vse v Zedinjenih državah novo pridobljeno srebro po ceni 64,5 dolarskega centa za unčo, medtem, ko je takrat notralo srebro v Ameriki 43 centov. S tem se je v Zedinjenih državah znatno zboljšala rentabilnost produkcije srebra, ki pa se pridobiva le kot postranski izkupid v toplotni industriji. Na podlagi tega sklepa je ameriška vlada letos v prvih sedmih mesecih kupila 16,6 milijona unč novo pridobljenega srebra.

Letos pa je šla ameriška vlada še dalje in je 9. avgusta odredila oddajo vseh zalog srebra v Zedinjenih državah, in sicer po ceni 50 centov za unčo (dočim se nova pridobljeno srebro nadalje kupuje po ceni 64,5 centa za unčo). Ameriški zakladni urad je na tej podlagi do 7. septembra prevzel že 76 milijonov unč srebra, ki tvorijo odsej poleg zlata kritveno podlago za dolar. Namen te akcije Zedinjenih držav je, kupiti toliko srebra, da bo razmerje zlatega in srebrnega kritja dolarja znašalo kakor 1:4. Za dosego tega cilja pa bo moral ameriški zakladni urad pridobiti še manj kakor 1300 milijonov unč srebra in bo moral pretežni del te količine kupiti v inozemstvu. Dejansko je ameriški zakladni urad na londonski kovinski borzi kupil že znatnejše količine, kar je v zadnjih tednih povzročilo okrepitve cene na vsaj 24½ penija za unčo, kar je več od leta 1929.

Zaradi teh nakupov srebra in trzajanja cene pa je občutno prizadeta Kitajska, ki ima kakor znano srebreno valuto in kjer povzroča dviganje cene srebra občutno deflacijo ter potrebo znižanja splošnega nivoja cen. Kitajska vlada je sedaj napravila akcijo za zaščito kitajskega srebrnega dolarja. Trenotno skuša eliminirati vpliv ameriških nakupov na ta način, da izvaža srebro in ga prodaja na londonskem trgu. Skupaj s Kitajsko so zaradi dvigovanja cen srebra prizadete poleg Indije tudi nekatere države v Orientu, kjer imajo še srebreno valuto.

Gospodarske vesti

== Pred uvedbo nekrajne slat valute v Franciji. Ko je leta 1926. Francija uvedla z novo zlati standard, je naložila tudi francoski banki dolžnost, zamenjati na zahtevo bankovce v zlato, vendar s omejitvijo, da mora Francoska banka oddajati zlato je v komadih najmanjše teže 1 in pol kg (kar predstavlja v naši valuti vrednost okrog 75 tisoč Din). Ta omejitev je imela namen, da se ne bi manjše količine zlata tesavirale v obliki kovanih zlatnikov. Ni pa ta omejitev mogla vplivati na funkcioniranje železne valute, ker je omogočilo gibanje zlata v neomejenem obsegu. Kakor poročajo sedaj iz Pariza, bo Francija ta tako zvani »Gold - Bullion - Standard« v kratkem opustila in uvedla neomejeno zamenjavo bankovcev za zlato, s čimer se bo Francija povrnila h klasični obliki zlatega standarda. Kakor nadalje poročajo, pripravlja francoska vlada izdajo novih zlatnikov po 100 frankov, ki bodo približno ustrežali predvojnemu zlatniku od 20 frankov. Kovnica v Parizu je baje že dobila nalog za kovanje teh zlatnikov.

== Vloga gospodarskih sbornik v Nemčiji. V zvezi z organizacijo stanov so se v Nemčiji pojavile tendence, ki so šle za tem, da bi se industrijsko - trgovaške zbornice cepile, po načelu stanov, češ da take zbornice

Popolen učinek
dosežeš samo tedaj,
če raztopiš Persil
v mrzli vodi

Persil varuje perilo

Za namakanje perila vzemi Henko!

ne spadajo v okvir stanovske državne ureditve. Proti tem tendencam je sedaj nastopil predsednik Reichsbanke in vršilec dolžnosti nemškega gospodarskega ministra dr. Schacht, ki je v zadnji številki nacionalno-socialističnega mesečnika »Die neue Wirtschaft«, posvečeni vprašanju gospodarskih zbornic, napisal uvodni članek, v katerem izrecno poudarja, da je namen industrijsko-trgovskih zbornic akreditirani izraznivo interesov med raznimi gospodarskimi skupinami in da morajo te zbornice pri obravnavi vi vprašanj, ki spadajo v njihov delokrog, svoja stališča uravnati po potrebah vsega nemškega gospodarstva. V tem pogledu so gospodarske zbornice važen sestavni del v organizaciji nemškega gospodarstva in osnova te organizacije v regionalnem in strokovnem pogledu.

== Davek na dividende. Z davčno novelo od 18. februarja t. l. je bil, kakor smo, uveden davek na dividende, ki jih izplačujejo delniške družbe in na viške, ki jih izplačujejo zadruge na združeno deleže, in sicer v višini 10% izplačanega zneska. Družbe so dolžne ta davek pridržati in ga izročiti državi. Na ta davek se samoupravne doklade ne smejo nalogati. Davčni oddelek finančnega ministertva je sedaj izdal pojasnilo o pobiranju tega davka, ki opozarja, da je ta predpis stopil v veljavo 20. februarja t. l., ker je bila davčna novela tega dne objavljena v »Blättern der Reichsanzeiger«. Davek se ima pobirati, ker predpis nima retroaktivne veljave, na vse voote, efektivno izplačane po 20. februarja t. l., in sicer na dividende in viške po združnih deležih na podlagi bilance na poslovno leto 1934, kakor tudi na podlagi prejšnjih bilanc, kolikor izplačilo ni bilo izvršeno do 19. februarja 1934. Izplačila ki so bila izvršena pred 20. februarjem t. l., niso podvržena temu davku.

== Hranilniška razstava v Brezicah, ki bi se morala vršiti v prostorih meštanske šole v Brezicah od 14. do 21. t. m., se zaradi narodne žalosti preloži na teden od 21. do 28. t. m.

== Dobave. Direkcija državne železnice Vard sprejema do 17. t. m. ponudbe glede dobave 2000 pol steklenega papirja, 2000 kg strojnega olja, 4000 kom. vijakov, 6000 kom. splint 45 plošč pločevine, 10.000 kg karbida, 16 kom. spojki, 31 kom. podložnih plošč, 12 kom. tračnikov, 2000 kg cilindričnega olja, 500 kg petroleja, 15.000 m kuba ter glede dobave okovja za okna in vrata; do 24. t. m. pa glede dobave 4400 kg vijakov, 1000 kg matic, 1000 kg jekla, 1 skromnice, raznega instalacijskega materiala, 1 Föhn-aparata za sušenje, 8000 kg železa ter glede dobave 4000 kg feromangana. Direkcija državne rudnika Breza sprejema do 18. t. m. ponudbe glede dobave raznega elektrotehničnega materiala. Direkcija državne rudnika Kakanj sprejema do 18. t. m. ponudbe glede dobave 2000 kom. šamotne speke, 1600 kg šamotne mase, do 25. t. m. pa glede dobave kotnega železa, 4 kom. fosforovih bronastih cilindrov, naprave za čiščenje kotlovnih cevi, 80 kg umjetnih šiviljnih jermen, 100 kg minijev barve ter glede dobave strokovnih knjig. — Dne 22. t. m. se bo vršila pri ekonomskem oddelku generalne direkcije državnih železnic v Beogradu javna oteralna licitacija glede dobave 18 garnitur neprav parne kurjave za kurzno vose. Dne 18. t. m. se bo vršila pri intendanturi komande vrbske divizijske oblasti v Banjaški licitacija glede dobave 8950 kg masti, 3300 kg olja, 2900 l kisa, 80 kg paprike, 121 kg čaja, 3200 kg zelja, 2600 kg česna in 5800 kg krompirja. Dne 31. t. m. se bo vršila pri l. oddelku vojno-tehničnega zavoda v Sarajevu oteralna licitacija glede dobave 3900 kom. vijakov, 100 kg žebelj in drugega kovinskega materiala.

Borze

Na ljubljanski borzi je znašel pretekli teden devizni promet 4,8 milijona Din nasproti 5,3, 6,0, 5,4 in 2,8 milijona Din v prejšnjih štirih tednih. Na deviznem trgu ni bilo večjih izprememb. Avstrijski šiling je sedaj, ko vrši Narodna banka stalne intervencije, docela stabilen na višini 8,10 do 8,20.

Devize

Curih. Pariz 20.2150. London 15, Newyork 308.3750. Brusel 71.60. Milan 26.27. Madrid 41.85. Amsterdam 207.85. Berlin 123.50. Dunaj 57.20. Stockholm 77.30. København 66.95. Praha 12.8150. Varšava 57.95. Atene 2.93. Bukarešta 3.05.

Dunaj (Tečaj v prv. kliringu.) Beograd 12.29. London 26.32. Mflan 46.09. Newyork 535.36. Pariz 35.56. Praha 21.84. Curih 175.55. 100 S v zlato 128 S pap.

Efekt

Dunaj. Dunav-Sava-Jadrn 11.90. Državne železnice 14.05. Trboveljska 11.75. Alpine-Montan 9.12. Sečera 13.90.

Blagovna tržišča

2170.

+ Chicago, 13. oktobra. Začetni tečaj: Pšenica za december 101, za maj 101.1250; koruza za december 76.

+ Winnipeg, 13. oktobra. Začetni tečaj: Pšenica za oktober 79.6250, za december 80.50, za maj 85.3750.

+ Novosadska blagovna borza (18. t. m.) Tendence neopremenjene. Promet srednji. Pšenica: baška, okolica Novi Sad, srednje-baška in gornjebaška 112.50 — 115; okolica Sombor, eremška, južnobanatska 110 do 112.50; baška ladja Tisa 122 — 124; ladja Begej 121 — 123; slavonska 112 — 114; gornjebanatska 115.50 — 117.50; južnobanatska 110 — 112.50; baška, banatska, ladja 120 — 122. — Oves: baški, eremski, slavonski 65 — 67.50; banatski 62.50 — 65. — Ri: baška 107.50 — 110. — Jčmen: baški,

eremski 65.66 kg 104 — 106; jari, 67/68 kg 120 — 122.50. — Korusa: baška in baška okolica Sombor 83—85; banatska 80 — 82; eremška pariteta Indija 83 — 85; baška nova, sušena 68 — 70; za december - januar 60 — 62; banatska, nova, sušena 65 do 67; eremška, nova, sušena 68 — 70. — Moka: baška banatska (v oklepajih eremška, slavonska) »0x« in »0x2« 190 — 210 (187.50 — 197.50); »2« 170 — 190 (167.50 od 177.50); »5« 150—170 (147.50 — 157.50); »6« 125 — 145 (122.50 — 132.50); »7« 110 do 115 (107.50 — 112.50); »8« 105 — 110 (105 — 110). — Otrobi: baški in eremski 80 — 82; banatski 77 — 79; baški ladja 83 — 85. — Fišel: baški beli 132.50 — 135.

BOMBAZ.

+ Liverpool, 12. oktobra. Tendence mirne in stalne. Zaključni tečaj: za oktober 6.60 (6.69), za december 6.64 (6.68).

VINO.

+ Vinske tržišče v dravski banovini (13. t. m.) Zaradi kvantitativno in delno tudi kvalitativno neugodnega vinskega pridelka v dravski banovini se vinaka trgovina nikakor ne more razmahniti; zato tudi še ni pravih cen. Kupujejo se le majhne množice od manjših producentov po nižjih cenah (3 do 4 Din) z nizko vsebino alkohola. Za boljše sorte vina, odnosno mošče se zahtevajo višje cene (5, 6 do 7 Din), ki jih današnja trgovina je težko smore. Tudi gostilničarji v večini ne zmorejo večjih odjemov. Vse žaka, da se vino razvije in se doleti časa in blaga primerne cene. Večkrat se žene še v drugi polovici meseca celotna kupčija s domačim vinom odvijati.

Redek jubilej 90letnice v Kranju

Kranj, 13. oktobra. Tam, kjer se danes nahaja nasproti Babiceve hiše ob Savskem kanalu lep Majdičev vrt, je pred leti stala preprosta hišica z velikim lesenim balkonom, katero je pokojni Vinko Majdič kupil in potem podrl. V tej hiši se je 3. oktobra 1844 rodila Sumijeva mama, ki je zdaj v krogu svojega številnega sorodstva slavila devetdesetletnico. S 26. letom se je Marija, rojena Javhova poročila s čevljarskim mojstrom Sumijem Simonom in se jima je v srečnem zakonu rodilo pet otrok, od katerih žive še trije: Sumi Franc, železniški skladničnik v p. gošpa Plutova, soproga sreskega tajnika v p. in gošpa Schifferjeva, soproga posestnika in gostilničarja. Marljivi soproj je jubilejntki, ki mu je pri njegovem čevljarskem poslu zvesto pomagala, umrl leta 1916. v starosti 84 let.

Vse življenje Sumijeva mama je bilo posvečeno delu. Še na stara leta, po smrti soprojov, je rada pomagala zdej tu, zdej tam. Prav posebno jo je še vedno veselilo delo na polju. Bolesni vse življenje ni poznala. Ima v Kranju številno, ponokod že bolj oddaljeno sorodstvo po mnogih boljših hišah in družinah. 15 vnukom, 11 pravnukom jo časti. Za devetdesetletnico moramo čili jubilejntki tudi mi najprejerno čestitati z željo, da zdrava in vesela ukača še stoletnico.

Slovo zglednega učiteljskega para

Bohinj, 13. oktobra. Po devetletnem bivanju v Bohinju nas je zapustil boljši upravitelj brat Metod Požar s svojo celono družino ter odšel v letem svojstvu v St. Peter v Savinjski dolini. Njegovu in njegove soproge delovanje bomo mali ceniti šele sedaj, ko jih ne bo več med nami. Dasi ni vest o premetitvi prišla neznoma — premeščen je na lastno prošnjo — vendar je bila za nas prerana, ter nas je izguba teh dveh odkritosrčnih javnih delavcev silno potrla. Marljiv kakor čebelnica je brat Metod sodeloval pri vseh naprednih, kulturnih in narodnih društvi, osebno pri Sokolu, Jadranski straži, JNS itd. Pri takojšnjem Sokolskem društvu je od svojega prihoda pa do zadnjega dne uspešno vršil težko delo prosvetlarja. Organiziral in vodil je povelji odesk, ki je velikokrat nastopil v Sokolskem domu z izbranimi točkami. Razne akademije, predstave in prireditve so bile skoro neizvedljive brez njegovega sodelovanja. Pri poveljem in pridobitve žolske deč, ki so se vršile s pomočjo sester učiteljic ob materinskem dnevu, proslavi na Vidov dan in 1. decembra, ki jih je občineto rado posešto, nam dokazuje, koliko ljubimo do žolskih otrok, do dela za narod, koliko pozitivnosti in železne volje je bilo v tem kremenitem značaju. In vendar se ni nikdar silil v ospredje, ni jakeal ne zahteval, ne časti in priznanja za svoje delo. Skromen in ponižen je deloval le za napredek društva in naroda, ni omahoval nikdar, dasiravno večkrat ni našel pravega razumevanja niti med lastnimi brati. Vsa leta je bil edini, ki je držal predavanja, govore, vzpodbujal članstvo ter vabil vse zavedne v sokolsko družino. Nič manj agilna in odločna ni bila njegova soproga sestra Pavla, kot članica in odbornica, ki je v najzvoornejšem redu vodila blaginjske in druge odborniške posle.

Tiha in skromna, kakor sta prišla pred leti v Bohinj, sta tudi odšla. Poleg lepih, veselih uric sta doživela marsikatero bridko preizkušnjo v Bohinju. Vendar pozabita vse to, odnesita se seboj le lepe spomine iz kraljestva Zlatorogovga! Bodita uverjena, da sta ostavila lep krog odkritosrčnih prijateljev, ki se bo večkrat spominil na vaju. Ker sta želela, da se posloviha le na tihem zaradi bridke izgube ljubljenega činka, se v »Jutru« poslavljamo od vaju, zahvaljujoč

se za vse vašin trud pri šolskem, nacionalnem in sokolskem delovanju. Želimo Felici, brat Metod, in sestra Pavla z družino obilo sreče in uspehov na novem službenem mestu. Šenpetračanom pa čestitamo k pridobitvi tako odličnih učiteljskih moči, vzornih nacionalnih delavcev. Ohranili vaju bomo v prijaznem spominu!

Medno — Vikrče zvezana

Ljubljana, 13. oktobra. Levi in desni breg Save sta dobila danes pri Mednem najlepšo zvezo z novim visečim mostom, ki so ga nameravali jutri slovesno otvoriti. Zaradi narodnega žalovanja pa ne bo slovesne otvoritve ter bo most izročen prometu brez ceremonij.

Da sta Medno in Vikrče dobila potrebno zvezo, je zasloga Prometnega društva Medno-Tacen, ki je bilo ustanovljeno letos na pobudo dr. D. Treota. Ing. S. Dmnik je napravil načrte in avgusta je Ljubljanska gradbena družba že začela delati. Delo so končali v enem mesecu. Zadnji teden, baš, ko so se že pripravljali na slovesno otvoritev mostu, jim je slabo vreme prekrizalo načrte, ker je Sava katastrofalno narasla in so s težavo preprečili nezgode, da ni voda odnesla provizorne konstrukcije in mosta samega. Danes se pa delo srečno končalo in popoldne je bila kolavadija.

Komisija se je izrazila pohvalno o lepi konstrukciji mostu in solidnem delu. Jutri bo most še odprt za osebni promet. Namenjen je tudi za kolesarje, a ne za mototokiste, kakor so mislili nekateri. Dokler društvo ne bo krito gradbenih stroškov, bo pobiralo malenkostno mostnino, ki jo bodo izplačali nedvomno radi plačati, saj bodo imeli od novega mostu velike koristi. Zlasti se bodo posluževali nove zveze obiskovalci šmarne gore, ki bodo imeli odsej le sro hoda od postaje v Mednem na šmarno goro in Grnado. Nov most pa posebno poudarjajo tudi kopači. Zveza med Mednem in Vikrčami je torej velikega pomena tudi za Ljubljance, ne le domačine. Zato so prispevali za gradnjo razna domačinov in občin St. Vid in Tacen tudi mestna občina ljubljanska, cestni odbor ljubljanske okolice in državne ustanove.

Požig pod Sv. Primožem

Kamnik, 13. oktobra. Med velikim vzemirjenjem in splošno žalostjo ob izgubi vladarja je v poznih nočih uri gasil korporacijske siren naznanil požar. Gorela sta hiša in gospodarsko poslopje pri posestniku Janeza Zagarju poleg tovarniške zgradbe znanega rudnika »Kobilica« v dolini Črni pod Sv. Primožem. Domačin, ki so prihiteli reševati in gasiti, so se kmalu pridružili stranski gasilci, ki so z veliko naglico in obudovanju vredno spretnostjo spravili v akcijo brzgalno. Ogenj je divjal z vso silo, objel je gošpa, darsko poslopje, hlev in stanovanjsko hišo ter se razširil na hišo sosedja Janeza Osoinika. Ljudje so se že bali požarne katastrofe, vendar pa so gasilci in sosedje srečno omejili požar in po doigem trudu tudi pogasili ogenj. Posestniku Zagarju je od vsega ostala samo spodnja polovica hiše, ostalo pa je pogorelo do tal. Pri Osoiniku je pogorelo le del ostrišja.

Pri posestniku Zagarju je še pred 6 tedni pričelo goriti v drvarnici. Takrat so ogenj pravčasno opazili delavci, ki so se vračali z dela in ga pogasili. Našli pa so ostanke papirja, ki so pričali, da je ogenj podtaknila zlobna roka neznanega požigalca. Kar požigalec takrat ni uspejo, to je izvršil sedaj.

Sokol

Drugi javni nastop Sokola v Pišecah. V nedeljo 30. p. m. je imelo pišeško sokolsko društvo svoj drugi javni nastop. Ob najlepšem vremenu so prihiteli sosedni Sokoli od vseh strani. Najbolj častna je bila udeležba Brežičanov s starostjo bratom dr. Josipom Zdoškom, z načelnikom br. Josipom Kolyjem in drugimi. Po lepo uspehi telodvabi se je razvila animirana zabava. Ves čas je neumorno svirala Kapelska godba. V bifeju so stregli gostom naše priznane dame s toplim in miznim prigovorom, pecivom in črno kavo. Vsem, ki so kolikor toliko pripomogli h gnutnem in moralnem uspehu naše prireditve, iskrena zahvala! Zdravo!

Sokol i. Ljubljana. Tabor obvela, da se vrši od 15. t. m. dalje redna telesa, vadbena članic in ženskega naraščaja vsak ponedeljek in četrtek; ženski naraščaj od 19. do 20. članice od 20. do pol 22. Zenska deca pa v istih dnevih ko dosedaj, t. j. v torek in četrtek; mlajši oddelek od 17. do 18. starejši oddelek od 18. do 19.

ZANATSKA BANKA

KRALJEVINE JUGOSLAVIJE A. D.

podružnica Ljubljana

telefon št. 80-20

podeljuje obrtnikom in obrtnim podjetjem

menična posojila, kreditne na tekoči račun, posojila na zastavo drž. vrednostnih papirjev

do najvišjega zneska Din 250.000.

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun, katere izplačuje brez vsakih omejitev.

Interesenti dobre informacije ustno ali pisмено pri

Zanatski banki Kraljevine Jugoslavije A. D. podružnici v Ljubljani.

8697

Skupaj v življenju in smrti

Gasilec dravske banovine

Gasilska zajednica dravske banovine odreja: 1. do nadaljnje odredbe se v vseh gasilskih četah ukinejo vse prireditve; 2. v počastitev spomina Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja mora vsaka gasilska četa prirediti za svoje članstvo žalno spominsko svečanost, na kateri naj bo predavanje o njegovem življenju in njegovih borbah za našo nacionalno osvoboditev in ujedinjenje; 3. pri vseh prireditvah udeležba v gasilem krogu ali civilna obleka z gasilskim znakom; 4. po naredbi Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije morajo vse gasilske čete v najkrajšem času položiti prisego (zakletve) po pravilniku o gasilski službi in besedilo kakor pri reorganizaciji ter to izvršitev sporočiti župan, a te pa zajednici do konca oktobra t. l. 5. po možnosti se naj udeležijo deputacije gasilskih enot dravske banovine poklonitve zemskim ostankom blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Zagrebu v času od 21. ure v nedeljo ponoči do 5. ure v ponedeljek zjutraj.

VAŠE POPOLNO ZAUPANJE
zaslužita »Hubertus« milo in »Perlon« pralni prašek. Preizkusite ju in prepričali se boste, da govorimo resnico. Domača sta, torej: svoji k svojim!

Žalna seja v Ptuj

Ptuj, 13. oktobra. V veliki dvorani magistrata so se v četrtek ob 17. zbrali črno oblečeni občinski svetniki. Dvorana je bila polna tudi ostalega občinstva, na obrazih vseh se je poznala globoka žalost. V grobni tišini je pod črno ovito podobno kralja Aleksandra povzel besedo mestni župan g. Jerša. Globoko saje to je poročal o strašnem udarcu. Velika tragedija se je zgodila, ko smo Jugoslovenci in Francozi hoteli pred vsem svetom manifestirati zvestobo ideji miru in vztrajnega napora za konsolidacijo Evrope. Padel je naš vladar v najvišji službi svoje domovine in toliko preizkušnega naroda. Ni ga zlo-mil vihar albanskih gora, ne napor svetovne vojne. Niso ga vклонile težave, a kateri-mi je gradil naš državni dom in smrt ga ni mogla dohiteti drugje kakor v trumu dela. Ko v neizmerni tuzi žalujemo ob mrtvaškem odru kralja Aleksandra I., se upirajo naše oči in ljubše želje v njegovega prorojenega sina. Presunjeni sočustvujemo s premilo kraljico. Slava nesmrtnemu janku! Naj živi Nj. Vel. kralj Peter II. in ves kraljevski dom!

Občinski svet, ki je poslušal žalni govor stoji, in vse ostalo občinstvo je zaklicalo trikratni »Slava!« in trikratni »Živio!« — Pri žalni seji so bili tudi zastopniki raznih društev, zastopnik bana, sreški načelnik g. dr. Bratina in banski svetnik g. dr. Senčar Matej. Vse trgovine in ostali obrati, kakor tudi javni lokali so bili zaprti od 16. do 18. Gospod župan je odpisal maršalatu dvora brzojavno sožalno izjavo.

Zora voda

proti sivim lasem!

Ne barva, temveč vrača sivim lasem prejšnjo naravno barvo.

Odobrena od higijskega zavoda v Ljubljani pod št. 2392-933 kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh siguren in trajen. Cena steklenici brez poštne Din 35.—.

ZORA VODA I. OREL

ZAGREB, Radićeva (Duga) ulica 32
Pri naročilu navedite vašo naravno barvo las. 63

I V E R I

Noben obed ni bil zadosti dober, če si ga takoj znova ne poželijo, nobena knjiga ni dobra, če bi je takoj spet rad ne bral, nobena ženska prava, če bi se ne hotel z njo takoj znova poročiti.

Za demanti v smrt

Žalosten konec južnoameriške odprave

V vaško trgovino, kakšnih 30 km od brazilskega mesta Cuyabé, je prišel nekega dne krepak Indijanec in pokazal, da bi rad konjsko odejo, sekiro in smotki. Pri tem je izvil usnjeno vrečko in pomolel trgovcu se od kar oči zavile od presenečenja, kajti spoznal je, da mu Indijanec ponuja neobičajno velik in lep demant. Dal mu je stvari, ki si jih je on želel, a ko je divjak zapustil trgovino, je šel najprej shraniti dragoceni kamen, nato je z nekaterimi možmi stopil za Indijancem. Ujel so ga baš, ko je z mlado ženo zapustil vas pri zadnjih hišah.

Žena je znala nekoliko portugalsčine in je povedala zanimivo zgodbo. Pripadela je nekemu rodu, ki prebiva v nedostopnih delih Mata Grossa, a je vseeno že prišel v stik s civilizacijo. Nekega dne so jo ugrabili Indijanci sosednjega rodu, ki so znani po svoji divjosti. Tam je morala v glavarjevem šotoru opravljati najtežja dela kot sužnja. Nje spremljevalci, ki je tudi pripadal temu rodu, se je zaljubil vanjo in z njo pobegnil. Pred pobegom sta vzela v glavarjevem šotoru kupček kamnov, kakršnega je trgovec dobil. Rod, pri katerem je bila za sužnjo, ima velike množice teh kamnov, ki jih dobiva na mnogih mestih med Reko Mrtvih in reko Araguay.

Po kratkem posvetovanju so vaščani spavili indijanski par, čeprav proti njegovi volji, spet v vas. Sklenili so namreč, da se podajo v deželo teh Indijancev, v deželo demantov, oba divjaka pa naj bi bila za vodnika. Še isti večer se je pri nekem draguljarju v Cuyabí zgledil trgovec, mu

pokazal demant, mu razložil svoj načrt, in še isto noč so pri tem draguljarju postavili temelji za »Matto-Groško demantno družbo« in za ekspedicijo, ki naj bi odšla v Matto Grosso na demantna polja. Začela se je doba velike delavnosti. Od vseh strani so zbrali strokovnjake, ki bi znali povedati kaj natančnejšega o pravih, pragozdni neznan dežel med Araguayem, Ksingujem in Reko Mrtvih. To ozemlje, ki meri okrog 220.000 km² in ki je nanj stopila noga le redkokaterga belokozca, je domovina divjih, neodvisnih indijanskih rodov, en sam pragozd in močvara, polna strupenih kač, zverin in najbolj nevarnih komarjev. Treba se je bilo pripraviti za vse nevarnosti, iz Hamburga so n. pr. naročili poseben serum, ki naj bi rabil proti zastrupljenim indijanskim puščicam.

Nekega dne so bile priprave že tako daleč, da se je moglo okrog 300 mož, ki naj bi tvorili to ekspedicijo, na Araguayu vkrpati na dva tuceta motornih čolnov. Bil so oboroženi do zob, poveljniški čoln je imel na krovu celo oddajno postajo, da bi mogli vsak dan pošiljati poročila v Rio de Janeiro. Z godbo in strel iz topov je vse brodovje odplulo.

Listi so poročali po brezličnih vesteh vsak dan: »100 km poti... nadaljnjih 200 kilometrov poti... ekspedicija je pristala nemoteno... utrjeno taborišče... Indijanci na vidiku... pogajanje... ogromna ležišča demantov...« V brazilski prestolnici je bilo velikansko razburjenje. Akcije demantne družbe so po vrednosti rasle v nedogled, vse se je trgalo zanje. Hipoma so

brezlična sporočila utihnila. Čez nekoliko dni so ujeli še eno: »Napad... ogenj... boj...«

Potem molč za vselej. Niti eden izmed 300 mož se ni več vrnil. Tisoči imovitih družin so izgubili vse imetje, mnogi finančniki so izvršili samomor. Panika je trajala več tednov. A že je slišati o pripravah za nove ekspedicije. Ljudje, ki jih nič ne izmudi in izuči, se pripravljajo na nove avanture, ki se morajo končati prav tako tragično. Ljudje se ne boje pač niti hudica niti smrti, kadar gre za pridobivanje bogastev.

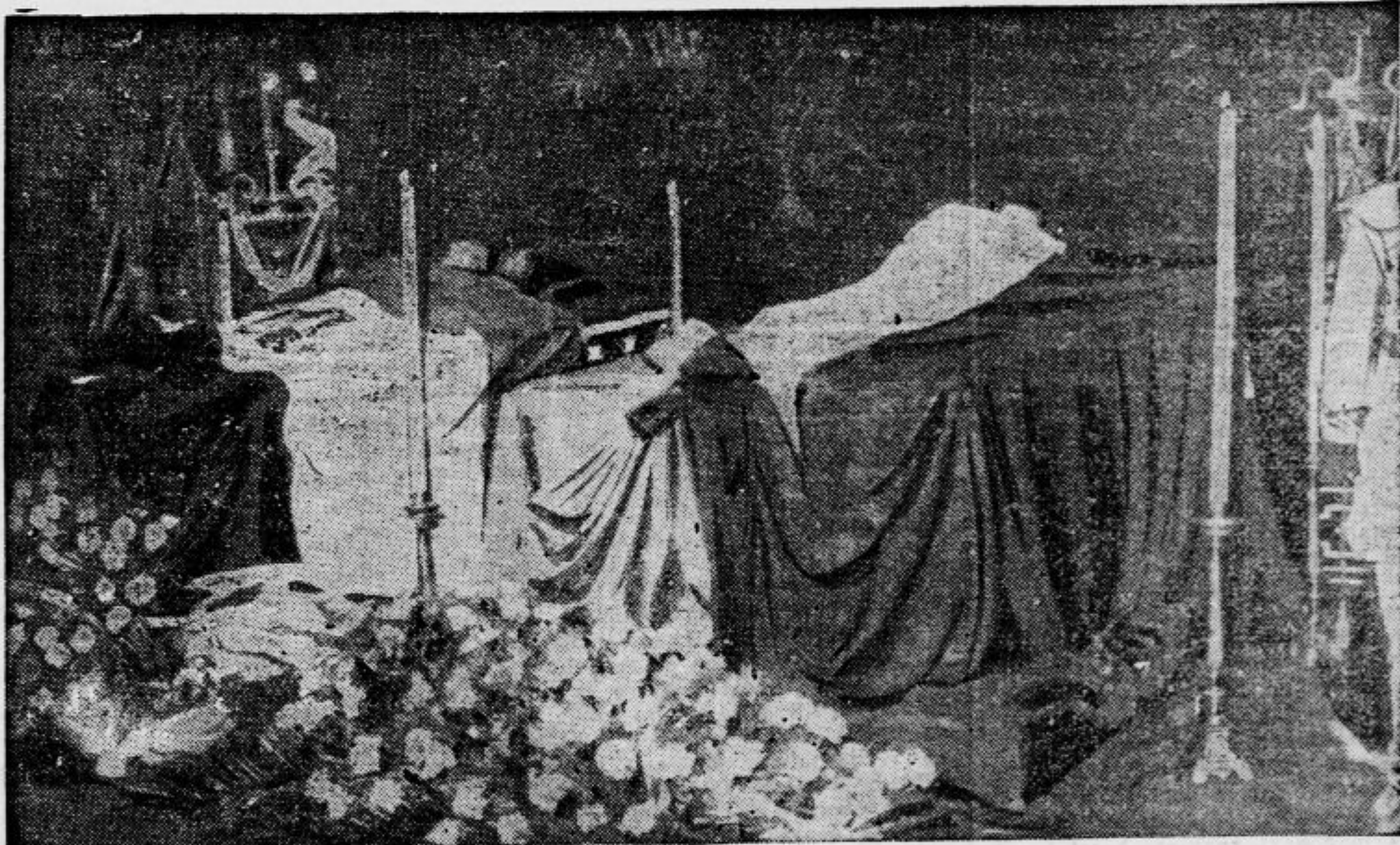
Kdor hoče svež in zdrav ostati, naj popije eno do dvakrat na teden pred zajtrkom kozarec naravnega »Franz Josefovega grenčice«. Zdravniška poročila iz bolnišnic svedočijo, da radi pijejo »Franz Josefovo« vodo zlasti bolni na črevesju, ledvicah, jetrih in žolcu, ker brez neprijetnih občutkov in posledic promptno odjaja. »Franz Josefovo« grenčice se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Hud dovtip

Na varšavsko vseučiliško kliniko so prinesli te dni nenavadno pacientko, mlado dekle, ki se smeje neprenehoma že teden dni. Njena nesrečna mati pripoveduje, da je hčerka hitala po nekem humorističnem listu prečitati v njem neki dovtip in do-bila od tega trenutka krotke krče, ki jih ni mogel nihče več ustaviti. Starši so se končno odločili da jo oddajo na kliniko, a tudi tu so zdravniki v velikih skrbih, kajti z nobenim uspehom v nobeni množini jim ni uspelo, da bi spravili dekle v spanje in s tem do mira. Tako obstoji nevarnost, da umre pacientka za živčno izčrpanostjo.

Zadnji nasmeh blagopokojnega kralja Aleksandra in zunanjega ministra Barthouja pri izkrcanju v Marseilleu —

in zadnje grenko tovarištvo obeh velikih državnikov v dvorani marsejske prefektore. Na levi leži kralj Aleksander, na desni Barthou

Mars nima prebivalcev

Pogoji za življenje na sosednih premičnicah

Naj so bili učenjaki in laiki še pred kratkim trdno prepričani, da je na drugih premičnicah življenje, ki spominja na zemeljsko življenje, danes morajo priznati, da je te vere konec. Zadnja raziskavanja so pokazala, da nima nobena izmed sosednih premičnic ozračja, ki bi se dalo primerjati z našim ozračjem. Njih atmosfera vsebujejo večinoma metan.

Znano je naziranje italijanskega astronoma Schiaparellija, da predstavljajo po njem odkriti »Marsovi prekop« delo ljudem podobnih bitij, celo bitij, ki zemljane v svojem razvoju prekašajo, kajti ljudje bi tako velikanskih gradbenih del s pripomočki svoje današnje tehnike še ne zmogli. Znanost se je odtlej kaj izdatno bavila z vprašanjem teh prekopov, toda sedaj so angleški raziskovalci odkrili, da ni v Marsovem ozračju nobenega kisika, ki je za življenje zemeljskim podobnih bitij neobhodno potreben, in to odkritje je tudi vprašanje Marsovih prekopov postavilo v drugo luč.

Še l 1926. so astrofiziki na podlagi spek-

Koran na meloni

V majhni vasi pri Teheranu živi stoletni vrtnar. Mož je pobožen musliman, ki je že trikrat romal v Mekko. Za svoj 100. rojstni dan je dovršil delo, ki mu je vzele celo leto. Površino velike melone je prepral tako, da je postala trajna, a v to površino je vrezal zelo čitljivo deset sur iz korana. Ko je delo končal, je odšel peš v Teheran ter podaril melon tamošnjemu vrhovnemu muslimanskemu duhovniku. Ko ga je hotel duhovnik bogato obdariti, je to zavrnil, češ, da ne potrebuje nobenega pozemskega blaga.

1850 km daleč s sanmi

V Aberdeen na škotsko so se vrnili po ročnika Martin Lindsay in Daniel Godfrey ter neki Andre Croft, ki so med arktičnimi dejanji letošnjega leta izvršili tehnično morebiti najslajnejše dejanje.

Prošlo zimo so predložili svoj načrt, da bi s sanmi prečkali srednji Grönland od zapada proti vzhodu z namenom, da bi karto, grafično doslej neraziskane gorske verige v tem predelu. Strojovnjaki so menili, da se bo ekspedicija končala s smrtjo vseh treh. Toda možje se niso dali prestrašiti. 10. junija letos so se podali iz Jakobshavna na zapadni grönlandski obali na pot in 8. septembra so dospeli v Angmagssalik na vzdolni obali, potem ko so prepotovali 1850 kilometrov.

720 km so opravili samo preko ledovja. Za svoje tri sani so imeli 14 psov, ki so jih morali zaradi pomanjkanja živega drugače za drugim ubiti. Medpotoma jim ni bilo na razpolago namreč nič živilskih depotov. Ko so prispeli na cilj, so imeli hrane samo še za dva dni in za las je manjkalo, da bi morali prezimiti v Angmagssaliku. Angleški parnik, ki jih je vzel na krov, je došel baš štiri ure, preden je fjord zaledenel, na odprto morja.

Deset vinskih

zapovedi

1. Vina ne smeš nikoli tresti.
2. V vino ne smeš nikoli devati tuda, naj si bo vino belo ali črno.
3. Vina ne smeš tudi segrevati ali hladiti v ledu. Posebno črna vina naj ohranijo svojo naravno temperaturo sode.
4. Vina iz dveh različnih steklenic ne toči nikoli v isti vrč.
5. Srkati za to, da je vino dobro ubrisano.
6. Serviraj vino vedno v dovolj velikih kozarcih, ki naj bodo le do polovice polni.
7. Bela vina, ki naj ohranijo svojo svetlost, se v splošnem servirajo k predjedi in rihi.
8. Rdeče vino se servira običajno k pečenki in divjačini.
9. Šampanjec je boljše lažko ohladiti nego dati v led, piješ ga lahko med vsako jedjo.
10. Temeljno pravilo, je to: trpka bela vina pred sladkimi, lahka črna vina pred težkimi.

Teh deset zapovedi je izdal Gastronomski zavod v Parizu v nekem obliki na konsumenta.

Angažirana še

pred rojstvom

Slovstvena ruskega pianistu Vladimiru Horovicu se je baš na njegov rojstni dan rodila hčerka, ki so jo krstili za Sonjo. Ker je Horovicova žena hči najslavnejšega sodobnega dirigenta, Artura Toscaninija, je zanimanje prijateljev glasbe za malo Sonjo umljivo. Ko je bil pianist pred nekoliko meseci v Londonu in je svojem prijatelju, managerju Haroldu Holtu omenil, da pričakuje veselega dogodka v svoji družini, mu je Holt takoj ponudil koncertno pogodbo za otroka. Ta pogodba bi stopila v veljavo, kadar bi Horovic sam hotel, če je nauk o podedovanju sploh kaj vreden, je dejal Holt, »mora biti otrok s takšnim očetom in starim očetom izredno nadarjen za glasbo!«

OBLAČIMO

RES DOBRO

In poceni. Sportne, promenadne in poceni. Velika izbira blaga za jesenska oblačila.

Drago Schwab, Ljubljana,
Aleksandrova cesta.

A NEKDOTA

Nekoga dne je vprašal naš mladi kralj Peter II., todaj še prestolonaslednik, svojega viteškega očeta:

»Kralji morajo vedno jahati, kaj ne?«
»Kaj ti pride na um.« ga je zavrnil oče, »saj imajo vendar tudi avtomobile!«
»Naši dotedanji kralji« je dejal prestolonaslednik, »imajo vsi spomenike, ki jih kažejo na konjih. Morda si dave postaviti spomenike z avtomobilom, kaj ne?«

trajnih meritev menili, da je v Marsovem ozračju nekako šestina toliko kisika kakor v zemeljskem zraku. Te merilne metode pa niso bile preveč zanesljive in zato je vedno obstajala možnost, da so dale napadne rezultate. Rezultat zadnjih meritev od novembra 1932. do maja lanskega leta pa kaže, da ni v Marsovem ozračju niti desetstotina del kisika, kolikor ga je v našem ozračju. Praktično je to toliko kakor nič. Raziskovanja so bila izredno težavna, ker temeljijo na premaknitvah določnih spektralnih črt, te premaknitve pa povzroča brzina, s katero se zemlja in Mars v določenih časih bližata druga drugemu. Navzlic vsem tem težkotam pa je to najzanesljivejša merilna metoda, kar jih za takšne primere poznamo.

Nova sirovina

za umetno svilo

Tokijski listi poročajo, da je japonskim kemikom uspelo dobiti iz skoraj nerabnih bombažnih ostankov novo sirovino za umetno svilo. Japonska je morala doslej rabljeno sirovino celulozo uvažati, bombažnih ostankov pa ima dovolj. Ker stanejo ti ko-maj četrtino toliko, kolikor drevesna celuloza in je umetna svila po novem postopku trpežnejša, je računati z bistveno hujšo konkurenco japonske umetne svile na svetovnem trgu.

Najlepše oči

V Chicagu se je vršila tekma, pri kateri naj bi nagrada pripadala najlepšim ženskim očem. Tekmovalo je nad 60 deklet in žena, ki so stopile pred nadzornika do oči popolnoma zakrile. Prvo nagrado je prejela 45-letna žena, mati osem otrok.

Kraljestvo mode

Nove pričeske

Kraki las in strogo učinkovita ženska glava pripadajo preteklosti.

Danes srečujemo po zanimivih pričeskah, ki so se prilagodile razvoju mode in zato prav čisto posameznemu žensku tipu, tako da n. pr. pričeske v bidermajerskem slogu niso nobena izjema.

Zlasti al merodajni činitelj obetajo mnogo uspeha od večerne bidermajerske pričeske, ki bo v zvezi s stilizirano večerno obleko nedvomno jako slikovito učinkovala.

Sveda pa mora vsaka ženska razumeti, kako je treba razlikovati med posameznimi pričeskami, kajti vsaka pričeska ni primerna za gotovo priložnost.

Poredno nakodrana glavica se na primer prav nič ne poda v poklicu zaposleni ženi. V tem primeru je na mestu edino le preprosta pričeska, ki jo, če je potrebno, naredimo s par potezami glavnika. Za zaposlene žene torej predlagamo preprosto, postrani razdeljeno ter v gladke valove nabrano pričesko (spodnja leva eлика).

Mnoge ženske so si že prejšnjo sezono pustile rasti las, ker so vnaprej slutile modo daljših las. Sedaj si že lahko omisljajo glavico s lepo prepletenim vzorom na tilniku, tako zvano pričesko filmske zvezdnice Hennj Porten (leva eлика).

Mnogo bolj fantastične so spopoldanske pričeske, ki so položene v globoko gube in ljubke male kodrčke na čelu. Takšna pričeska povzroča sicer nekoliko tehničnih potežkov, a ker so ženske v teh stvarih že po naravi spretno, jih tudi tako težave ne bodo preveč ovirale (srednja eлика zgoraj).

Za gledališče in popoldanske obiske pride v poštev nekoliko španekot učinkovita pričeska. Sveda moramo kodrčke, ki obkrožajo glavo, tako zvane šestice, prirediti

in s fiksitivom, da se v teku večera ne bi razpušile. Če so lasje zadosti dolgi, jih na tilniku zvijemo v cevke, ki dajejo vratu posebno vitez videz (3. eлика zgoraj).

Posebno zanimive so letošnje večerne pričeske, viditi je, da so se strokovnjaki tukaj najbolj potrudili.

V poučenih krogih se mnogo govori o večerni pričeski, ki je sicer gladka, a ima na tilniku in ob straneh lasje zvite v »venec«, ki izredno slikovito obkrožajo glavo (spodnja eлика).

Bidermajerske pričeske so počesane gladko nazaj in pušajo le ob ušasih nekaj koketnih kodrkov. Zato pa je na temenu pričeska počesana v visoke kodre, ki so ne navadno učinkoviti (zadnja eлика).

Pri tako težavnih pričeskah so sveda potrebni glavniki, zaponke in razni trakovi, tako da so se v modi zopet pojavili vsi oni mali pripomočki, ki so jih potrebovali naše matere in babice pri svojih pričeskah.

Kaj se bo nosilo v Parizu?
Kaj se bo nosilo na Dunaju?
odgovor na to dobite v naši

zimski damski kolekciji.

Cene naših plaščev so od 240—1290 Din.

V naši kolekciji najdete vse, kar iščete. Vjudno Vas vabimo na brezobvezen ogled naših damskih plaščev v naših prodajalnah. Na željo Vam pošljemo nekaj plaščev na potkušnjo v stanovanje.

TIVAR OBLEKE

»Kazak« v obliki kostuma

stvari zaradi svoje originalnosti mnogo zanimanja. Tak model učinkuje še posebno učinkovito, če ga obujemo s krznom. Visok ovratnik, široki rokavi in spodnji rob jopice so iz krzna. Pri tem se lahko poslu-

šimo ostankov Eklinskega strogga krzna, ki ga sicer ne moremo več rabiti. Sveda pride v ta namen v poštev le kratkodlake krzno, kakor seal, obrito jagnje, perzjanec ali natrja.

Biserna matica

rabi za zanimive okraske, ki se posebno učinkovito odražajo od temnega tvoriva. Zlasti za pasove je taka sestava priljubljena. V to svrhu pošljemo baržunast trak z raztresenimi motivi iz biserne matica in najlepši pas je gotov! Tako okrasje ima obliko cvetja, listov ali zvezdic in ga moremo uporabiti v različne namene.

Zdravniška posvetovalnica

Nesiguren oče. Kot čas oplojenja se smatra 240. do 300. dan pred porodom, če je otrok normalno razvit, povprečno torej 270. dan. Redke izjeme so pa mogoče. Možnost oplojenja je največja takoj prvi dne po perilu in ostane na višini do 12. ali 13. dne, nato pa pada, tako da obstoja v zadnjih 6. dneh pred perilom večinoma sterilnost, ki pa ima sveda tudi lahko izjeme. Analiza krvi se lahko vedno izvrši in sicer pri higijskih zavodih, vendar pa ta preiskava nima absolutne dokazilne moči. — Hvaležnost. Pri zlatenici je važno, da se uživa hrana v večkratnih, zato pa manjših obrokih, malo masti (samo 40 do 80 g surovega masla), zelenjave lahko vse razen takih, ki napenjajo, nemasten sir, tudi malo nemastnega mesa je dovoljeno. Močnejši jedi morajo biti kolikor mogoče brez masti, na salati pa samo malo olja. Zdrav. Da odpravite mehurčke na omejenem mestu, je važno, da se ogibate ostrih jedi in alkoholnih pijač. Skrbeti morate za redno odvajanje. Pogoj je sveda skrajna čistost, po umivanju z redko hipermanganovo raztopino pa namažite prizadeto mesto s kakim prepartom kalcija. — Louisa. Ohlapno mišičevje bi se dalo potem plastične operacije popraviti. Druga sredstva (hladne sedeče kopeli iz izcedkom hrastove lupine, masaža itd.) so dolgotrajna in nezanemljiva. — K. A. Pri slabši razviti bradavičji včasih dojenje se gre, če je mati spretna in da dojenčku v usta razven bradavice same še nekoliko njenega okrožja. Pri dojki z nerazvito ali z vrsto bradavico pa kajpek da nima dojenček za kaj prijeti in je zaradi tega dojenje nemogoče. Pomagati se pa da včasih še tu z nekako umetno bradavico, s posebnim klobukom iz gumij, ki se poveže na dojko, da do te skozenj sesa. V najslabšem primeru pa pride pač do jila ali pa umetna hrana. Razumemo vašo skrb, vendar pa za njo, kakor vidite, ni pravega vzroka. — F. S. Po splavu se pojavi perilo običajno v četrtem tednu, po porodu je oplojeno v prvih 6 tednih jako redka. Verjetno ni, da ste po tem, kar se je zgodilo, še noseča, kar bi se dalo pa dognati potem zdravniške preiskave. — E. S. Pri zdravljenju izpuščajev je važna dieta: ogibati se morate ostrih jedi in alkoholnih pijač in skrbeti morate za redno odvajanje. Vsek večer si morate umivati obraz z milnim spiratom, vodi za umivanje pa pridenite sledeče sredstvo: Hydrarg. bichlor. 0,2 — Flor. zinc. — Glycerin aa. 10,0 — Aqu. amygdal. amar. 30,0 — Aqu. dest. 150,0. — S. S. Kravitev, ki je nastopila med nosečnostjo v sled padca, je lahko brezposledna in mogoče ne bo imela nobenega vpliva na nosečnost. Pri najmanjši nepravilnosti pa, posebno pa če bi nastopila močna krvavitev ali celo mrzlica, morate takoj k zdravniku. — M. J. Ker so ozeblina, posebno pri mladih dekletih, pogosto v zvezi s slabokrvnostjo, Vam priporočamo, da začnete takoj sedaj pred nastopom zime s kuro z malimi dozami arzena, katerega Vam mora zapisati zdravnik. Nositi morate široke, tople rokavice in ogibajte se hitre spremembe temperature. Izvratno se je obnesla diatermija, in pa 2-odstotni Jod-glicerol. Masno lasišče si morate umivati vsaj enkrat na teden z milnim spiratom, potem bo pa tudi srbenje in s tem praskanje prenehalo.

ŠAH

Bogoljubov se je udeležil turnirja za prvenstvo Badenske v Karlsruhe. Moral je deliti prvo mesto s Elisingerjem, ker je izgubil proti mlademu Hussongu, ki je do bil četrti nagrado. Bogoljubov se je pričel tudi organizatorno udeleževati v svoji drugi domovini in je bil izvoljen v predsedstvo badenske šahovske zveze.

V Pragi se je ravnokar pričel 11. Kautskyjev memorijalni turnir, ki se ga udeležuje 13 najboljših praških mojstrov (trea Flohra in Rejtha). Favoriti so Opočensky, dr. Treybal in dr. Skalička.

Na Dunaju se vrši po cup sistemu med klubskih turnir moštvev. Udeležuje se ga 42 moštvev. V kratkem se bo pričel tudi cup turnir posameznikov, na katerem bo igralo baje 1000 igralcev.

Lifenthal je igral match s hofandskim mojstrom Landoum in je komaj zmagal s tri in pol proti 2 in pol.

Telegrafski šahovski dvoboj se bo vršil v kratkem med Anglijo in Avstralijo.

Na turnirju v Liebwertu, o katerem smo nedavno poročali, je bila igrana sledeča lepa partija.

Sicilijanski gambit. Beli: Boris. Črni: Bismarck.

1. e2—e4. c7—c5
2. b2—b4?!

Ta gambit je sicer zelo oster, toda ob najboljši igri gotovo ne korektno orožje proti sicilijanski obrambi.

2. — e5 : b4

3. a2—a3

Beli hoče na vsak način odstraniti črnega kmeta, da si potem s d4 in c3 more utrditi centum.

3. — d7—d5!

Najbolje. Po b3: bi imel beli prevlečko prednost v razvoju. Črni sedaj sam napada beli centum.

4. e4—e5

Slabše je 4. e5 : d4 s : grožnjo d5—d4.

4. — Sb8—c6

To pa še ni bilo potrebno. Logično je d5—d4, kar onemogoča belemu utrditv centra.

5. d2—d4

Tu zopet bi bilo d5—d4 bolje. Beli bi moral potem razviti damskega lovca na c3, kjer ne bi imel velike bodočnosti. Z nekaj slabimi potezami je črni hitro pokvaril svojo pozicijo v otvoritvi.

6. a3 : b4

7. c2—c3

Šablonska poteza, mesto katere bi moral črni igrati lovca nazaj na f3, da bi mogel potem vsaj razviti skakača g8 preko e7.

8. d4—g4!

S tem začneja beli svoj napad.

8. — Kc8—f8

9. h2—h4

Sveda je bilo treba preprečiti h4—h5 in h6. Nastala pozicija je zelo silna nekaterim variantam francoske partije. Črni ima tukaj sicer kmeta več, nima pa več možnosti, da bi s c-kmetom ogrožal beli centum, pa tudi lovec na e7 ga v razvoju samo ovira.

10. d4—f4

11. Sg1—f3

Nepotrebna izguba tempa. Bolje je bilo takoj Sg3—b6.

12. Sg3—g5

13. Sb1—d2

14. Th1—h3

Brani točko c3 in grozi obenem preko f3 ali g3 ojačati napad.

14. — f7—f5

Prej ali slej bi bilo to potrebno.

15. Lc1—a3

16. Ta1 : a3

Beli je zamenjal črnemu važno obrambno figuro.

16. — g7—g6

Poteza, ki hitro izgubi partijo. Treba je bilo igrati Te8 ali Ke7. Sedaj pa pride beli do besede z lepim napadom.

17. Lf1—b5!

18. c3—c4!

Ni bolje ni Sc4 : 19. Sc4 : d4 : 20. Thc3 in Te4 :

19. Sd2—e4!

Z grožnjo Sf6.

19. — Kf8—e7

20. Sg5 : e6!

Zelo elegantno!

20. — Ld7 : e6

Se hitrejši bi bil konec po Ke6 : 21. d5! in črni izgubi najmanj damo.

21. Df4—g5+

22. Dg5—f6+

23. Se4—g6

24. Sg6 : f7

25. Df6 : h5+

Poleg kvitirte več ima beli še vedno napad.

26. Dh8—h6

27. Th3—g3

28. Tg3—g5

Ogljene krtalice dobavljajo najhitreje za vse vrste električnih strojev in aparatov domača tvrdka

Ivan Paspal i sinovi
Zagreb I.
poštni predal šte. 60

Grozilo je Tagš. Na Ke7 bi bilo prišlo 20. Th5 : i, a8, 30. La6 : gh5 : 31. Dd6+ Ke8, 32. Lb5+.

29. Tg5 : b5 Df7—e7

30. Ta3—e4 Ld5—e4

31. Dh6 : f4!

Zopet zelo lepo igrano! Če sedaj črni vzame trdnjavo gh5, dobi beli po 32. De4 : Tg4, 33. d5+ Kf7, 34. Dh7+, Kf8, 35. Dh8+, Tg8, 36. Dh6+ z lahko v končnici. Pa tudi na Le2 je črni izgubljen zaradi 32. Th7! : n. pr. Dh7 : 33. Df6+, Kd5, 34. Le6+, Sc6 : 35. Dd6+, Ke4, 36. De6+, Kf5, 37. Df6+, Ke4, 38. Te4 : i, Kd3, 39. Dc6!

31. — — — — — Ke6—d5
32. e5—e6+! in črni se vda.

VASJA PIRC.

Radio

Nedelja, 14. oktobra.

LJUBLJANA 6.30: Prenos iz Splita Srebrni posmrtni ostanki Nj. Vel. kralja Aleksandra. — 9.30: Versko predavanje (škof dr. Rožman). — 10: Prenos iz stolnice. — 11: Manom kralja Aleksandra (dr. Jug). — 20: Čas, poročila, reprodukcija prenosa iz Splita. — 20.30: Koralne speve po zbor Glasbene Matice. — 21.40: Prenos iz Zagreba: Sprejem posmrtnih ostankov Nj. Vel. kralja Aleksandra. — 22: Čas, poročila.

Ponedeljek, 15. oktobra.

LJUBLJANA 20: Kralj Aleksander prvi na jugoslovenskem Jadranu (Viktor Pirnat). Ostali program po napovedi. — BEOGRAD in ZAGREB oddajata poročila in žalno glasbo po napovedi. — PRAGA 19.55: Orkestralni koncert. — BRNO 19.55: Program kakor v Pragi. — VARŠAVA 20: Orkestralni in pevski koncert. — 21: Historični koncert poljske glasbe. — 22.15: Plošče. — DUNAJ 11.30: Plošče. — 16.10: Opera glasba. — 17.30: Pevski koncert. — 19.20: Laha glasba. — 20: Program po napovedi. — 20.40: Romantiki v nemški operi. — 22.50: Dunajski simfoniki. — 23.50: Nočni koncert. — BERLIN 20.15: Nietzschjeve večer. — 20.45: Vojaška godba. — 22.20: Komorni koncert. — KONIGSBERG 20.15: Program kakor v Berlinu. — STUTTGART 20.15: Prenos iz Berlina. — 20.45: Antikvitete. — 20.30: Pevski koncert. — 24: Orkester.

Torek, 16. oktobra.

LJUBLJANA 20: Kralj Aleksander in slovenska umetnost (Ante Gaber). — Ostali program po napovedi. — BEOGRAD in ZAGREB oddajata poročila in žalno glasbo po napovedi. — PRAGA 19.55: Orkestralni koncert. — 20.30: Mešan program. — 22.15: Plošče. — BRNO 19.55: Program kakor v Pragi. — VARŠAVA 19.30: Violinski koncert. — 20: Mešan program. — DUNAJ 12: Plošče. — 15.40: Otroški koncert. — 17.40: Klavirske skladbe. — 19.30: Eyslerjeva glasba. — 30.15: Mešan glasbeni program. — 24: Godalni kvartet. — BERLIN 20.10: Orkestralni koncert. — 22.20: Mozartov večer. — KONIGSBERG 20.10: Komorna glasba. — 21: Mešan program. — 22.30: Orkester. — STUTTGART 20.10: Mešan glasbeni program. — 24: Komorni koncert. — BUDIMPEŠTA 18.50: Pesmi. — 21.10: Prenos iz Dunaja. — 22.05: Koncert opernega orkestra.

Zimska sezona. Centralna kurjava. Radiotermaalno zdravlilišče

Dolenjske toplice

pri Novem mestu

Izborni uspehi zdravljenja, posebno pri revmatizmu, išiasu, protinu (gihu), živčnih ter ženskih boleznih. Moderna električna terapija. Tekoča hladna in topla voda v sobah. Na željo tudi serviranje v sobah.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Obiskovalec: »Ali bi lahko govorila s miškvostjo?«
Sužkinja: »Obzrlujem, je pravkar v kopalnici.«
Obiskovalec: »Bom pa počakal. Saj se gotovo kmalu vrne.«
Sužkinja: »Čez mesec dni. Šla je namreč na morje.«

»Kaj to je zobotrobec L. van Beethoven?«
»Napredna in, ampak če si hočete s njim seči v zob, plačate enega koca.«

Da reasumiramo!

Logarska dolina in Logarjeva, t. e. kmetova. Saj je bila do najnovejšega časa le slaba petina njegova last!

Ljudstvo samo, ki zna razločevati lastnino od lastnosti oz. značaja, je je nekoč, zdavnaj pred nami vzdol primke »logarske« po graščinskih logarjih, postavljenih semkaj v logarsko službo. Tako je ostal isti priimek končno in enemu izmed njih, ki se je oprjel kmetovanja: današnji Logar. To ime — »Logarski« — so poznale že nekoč cele oblasti ter je to poimenovanje v bistvu in značaju nesporno, četudi se je morda kdaj zvalo le Logarski »kote«.

Odločno torej odredimo vsakomur pravico cirkuškega žongliranja z našimi pristno domačimi, starimi in ustaljenimi imeni. Brez pristanka lastnikov je ni pusti izpremeniti imena niti Ljubljane, niti Drenkonja, Predikata, Zadikata, Kline i. dr., pa sem uverjen, da niti sam dr. Glonar ne svoja! Prepustimo to prakso Lahom! Mi pa ne čutimo niti vzroka, niti potrebe, da se nam hoče iz zgolj slovničarskih ozir, ki pa tu nimajo nikakih pravic, spati našo Logarsko dolino, pod tem imenom znano že tujemu svetu. Saj bi moral vsak tujec samo pomisliti na zreti na nas. Če velja pravilo glede starih imen drugje, zahtevamo isto pravico i za našo Logarsko dolino. Naj se zastavijo zmnožne sile raje v ono smer, da spozna našo edinstveno Logarsko dolino še bolje širni svet v naš narodni ponos. Ne počite njenega imena, da se ne osmešite in ne zatemišite zaslug sicer priznanemu narodnemu delu.

Ime Logarska dolina bodi nedotakljivo, sveta last nam vsem! Branka Zemljčič

Logarska dolina in bikoborba

Po pravkar končanem dopustu sem zasledil v nekaterih številkih »Jutra« in »Slovenca«, da ta nesrečne škarska pravda je ni kaj miha.

Naj mi bo dovoljeno v tej zadevi samo še par ugovoritev — brez osira na R-ov in T-jev pogum v »Slovenca«. (Naj bo tema povedano, da se je od Logarske na Logarjevo tujcu prav lahko zmotiti, nikoli pa ne moremo pričakovati obratnega primera.) Saj ta pač preživo spominja na ona prevečana ženina, ki je razkazoval ne baš brihtni nevesti tujo lastnino, zamahnil s široko gesto, pa tlesnil z roko, po kolenu rekoč: Kar tu vidiš, je vse moje! In se mož vendarle ni prav nič zlagal! —

Dr. Glonar meče stare »še pomrlo« pričo brez nadaljnega med staro železjo. Povzpenja se do trditve, da so »Logarski« ustvarili slovenski prevajalci nemškega izraza »Logarthal«. Vendar, kakor rečeno: noben pismen prevajalec ne bi streljal takšnega kozla.

Nemara, da bo imel dr. Glonar vsaj v pogledu »doline« prav — ki si je pa danes tudi ne damo več ugrabiti —; nikdar pa ne glede imena »Logarski«!

Samo majhno reminiscenco iz moje večletnega delovanja kot domačine-orača, prvega učitelja v Solčavi ter večletnega tajništva in vodstva domače občine!

Za podlago zgodovinskemu, verodostojnemu osnovanju šolske kronike solčavske sem se l. 1912 obrnil med drugimi naslovi tudi na s. kr. namestništvo v Gradcu s

prošnjo za akte, nanašajoče se na početke nove šole v Solčavi.

Iz njih je razviden 42letni boj za solčavsko šolo. Tozadoven akt od oktobra 1869. l. — dan mi je trenutno v rosnici izpadel iz spomina; vendar ga bo dr. Glonar lahko sam ugotovil pri navedenem uradu — začetva obseg bodočega šolskega okoliša, izključujoč oddaljene kraje, pričenoš uprav z Logarsko dolino rekoč:

»Somit bleiben ausserhalb des so bezeichneten Schulprengels die Ortschaften in Logarsky u. Matkov kot, beide der Katastralgemeinde Hl. Geyst einverleibt, sowie überhaupt die ganze Katastralgemeinde Hl. Geyst; weiter die Ortschaften Podouschowa, Tosti Verch, Raducha, Robankot u. Cytrya welech letztere zwar der Katastralgemeinde Sulzbach angehören.«

Tako torej: »Logarski kotel« Ne vem, kje je c. kr. uradnik nabral navedena imena. Upravičena pa je domneva, da jih je dobil na podlagi ustnih izpovedi; kajti v zemljiški knjigi jih nisem zasledil. Pa tudi na občinski mapi — menda iz l. 1851. ni označbo niti »Logarsky kote, niti »Logarthal«; enostavno iz razloga, ker ni to ime niti ime zaselja, še manj kat. občine. Saj spada ta politično pod kat. občino Sv. Duh.

Nedvomno pa bo tudi dr. Glonarju znano — če je namreč celo sam že zašel v našo Solčavo in Logarsko dolino —, da je bila Solčava do l. 1894. t. j. do otvoritve nove ceste — (glej spominsko tablo v Igli!) — vsemu svetu tako rekoč zaprt svet, kamor so zašli samo redki gornjavinski lesotlžci, a še redkeje tujci. Dotlej torej ni mogla kmoti niti tiskana, niti osebna

kultura na razvoj solčavskega življa in življenja skoro nikakega, ali vsaj prav neznamen vpliv. — Sele približno z dr. Frischaufovimi prihodom se je pojavila »Logarthal«.

Na to imenovanje me je pa opozoril že l. 1894., še danes živeti okrog 80letni kmet Ravničar-Podbrežnik, ki mi je radovednemu mladcu dejal, da je »s te nijljevš du-line, lugarske duma«.

Tik pred vrati Logarske doline je samoval v neznanji bajtici — danes je ni več — celo po Koroskem poznani sciavski čudak samouk-čenjak, alkimist Fida. Nad 93letnega starčka smo pokopali pzi-mi l. 1920 — Redkobeseden, sam vase za-prti in nezaupljivi mož mi je nekajkrat dejal: »Zamirki si ti pob! Lugarska dolina je sam ana na sviet!« Poudariti je hotel pač le njeno lepoto, saj o »filologarju« dr. Glonarju, njegovih polemikah in polemikarjih za svojo ljubo Logarsko dolino gotovo ni mogel imeti tiste čase še nobenih vizij.

Ko se je solčavski rojak, sedaj tudi že v Angliji znani, pok. dr. Stifter, vsučiliški profesor v Kalugi malo pred svetovno vojno poslednjikrat mudil v Solčavi, je dejal ob svojem prihodu: »Zopah pa Logarski sem moral priti pred svojo smrtjo še enkrat obiskat!«

Še živi pa danes nad 80letni stari prijatelj Kristi Sturm-Gernel ter takisto že omenjeni Ravničar, ki bosta utegnila dr. Glonarju moja pojasnila samo potrditi.

Izvor »Logarske«, kakor tudi namerno poimenovanje »Logarjeve« sem pojasnil že zadnjič, četudi le kratko! Sapienti sat!

Naj mi g. dr. Glonar veruje, da Solčavan do zadnjega četrstoletja ni bil dostopen

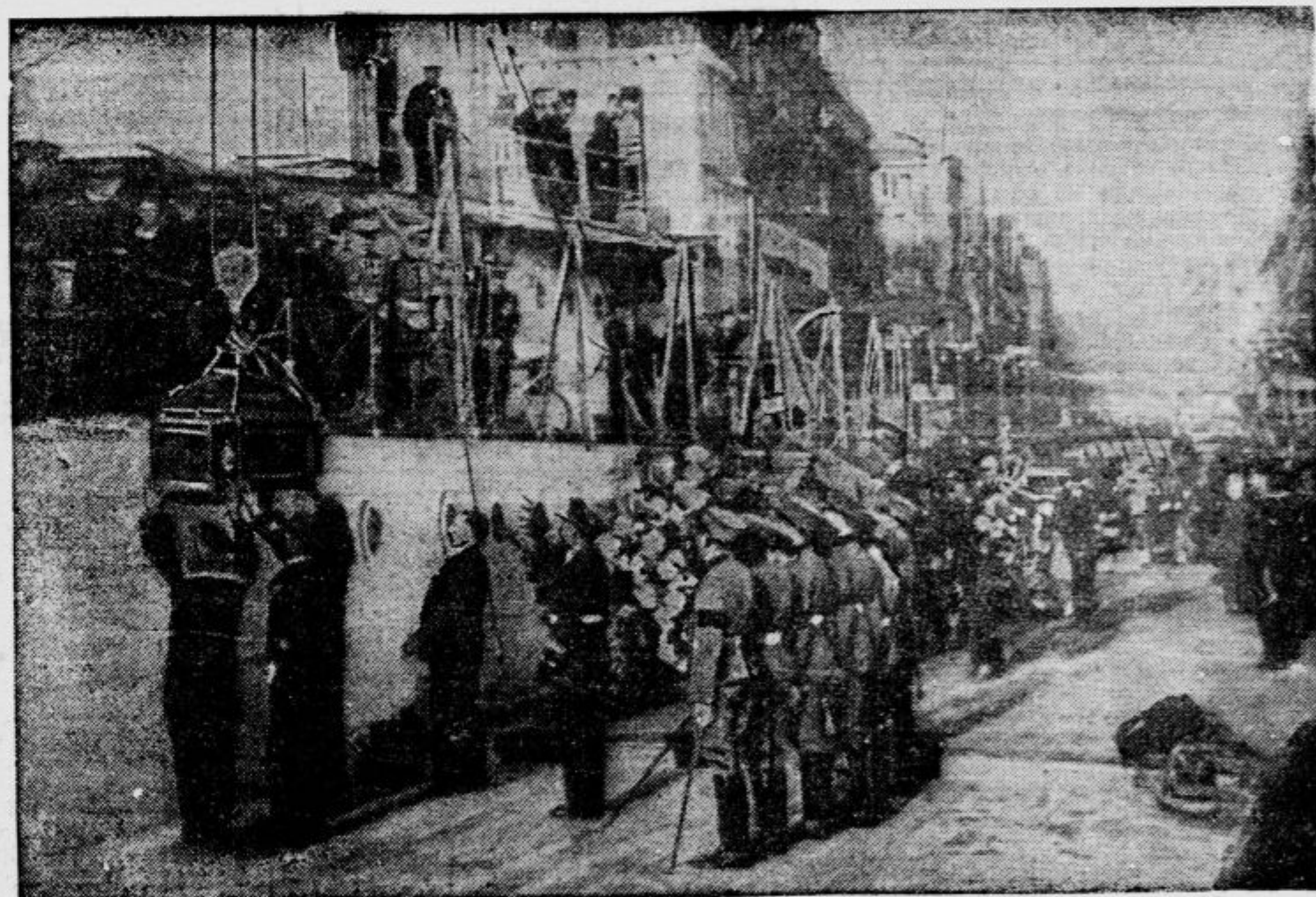
Po marsejski tragediji

Truplo blagopokojnega kralja na mrtvaškem odru v prefekturi

Slika na levi: Krsto z truplom blagopokojnega kralja nesajo na pamol — Na desni: Naši mornarji dolgašo krsto na krov „Dubrovnik“

Slika na levi: Nj. Vel. kraljica Marija odhaja v spremstvu prezidenta Lebruna v marsejsko prefekturo — Na desni: Povratek Nj. Vel. kraljice z „Dubrovnik“ po vkrcanju in blagoslovitvi krste

Naši kraji žalujejo

Ob dvorskem vlaku pri D. M. v Polju

Polje, 13. oktobra
V petek že od 21. dalje so prihajali ob čani na postajo, da bi sprejeli z vso vdanostjo in ljubeznijo kralja Petra II. ter tako dokazal svojo zvestobo v duhu zadnjih besed pokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zbrali so se tudi da se z vso iskrenostjo in v najglobljem sožalju poklonijo hudo preizkušeni kralji-materi. Velik prostor pred postajo je bil kmalu poln občinstva. Sokoli pa so pripravili lep razpored cvetja in zelenja okrog slike blagopokojnega kralja, ki je bila postavljena med gorečimi svečami. Častno stražo so imeli praporščaka s praporoma domačega Sokolskega društva in kaseljski gasilci. Na čelu množičnega občinstva so bili med drugimi predsednik občine Anton Janšek z občinskimi svetniki, banovinski zdravnik dr. Andrej Jenko učiteljstvo, ki prebiva v šolskem okraju, z upraviteljem Mihelcem, gasilci in člani streške družine. Zbrana množica je zastopala prav vse sloje. Ko je privzela lokomotiva-izvidnica, je inž. Herman Reš opozoril množico, naj pozdravi mladega kralja in njegovo mater z globokim molkom in dušah pa s sveto zaobljubo v duhu predsmrtnega naročila kralja junaka in mučenika: »Čuvajte Jugoslavijo!« Vlak je prihajal. Glave so se sklonile vdano in spoštljivo, vsi so v duhu objeli svojo ljubljeno kraljico mater, v dušah vseh so se porodila najplemenitejša čustva in vse je prepolnilo sočutje ob velikem trpljenju. Mnogi so bili tudi otreščeni, ker so pri oknu železniskega voza opazili ljubki obraz kralja Petra, naslednika velikega pokojnika. Vlak je odšel, množica pa se je mirno razhajala, ko so ji na pot padali žarki plamen svetlobe iz veličastnega šolskega poslopja, ki nosi ime »Prestolonaslednika Petra«.

Porazen vtis na Rakek

Rakek, 13. oktobra.
Prvo vest o groznem zločinu so sprejeli radioamaterji v torek okrog 18.45. Zaprtaščenosti so jo takoj sporočili dalje in v pol ure je vse prebivalstvo govorilo le še o tem. Ničde ni mogel verjeti, vsi smo se otresali misli, da je kaj takega sploh mogoče. Radioaparati so bili vedno zasedeni, amaterji so iskali vse mogoče postaje, skrbno se izogibajoč godbi in petju. Lovili so le poročila. Pristuškovali so vsem mogočim evropskim postajam in dobro razume. H besede: Marseille - atentat - Kralj Aleksander - Barthou - mrtvi!
Grozna vest je vse potrla, ljudje so jo, kaj, kakor da je kosila smrt v lastni družini. Še dolgo je vse čakalo potrdila in obvestila domačih postaj. Malokdo je mirno zaspal, večina je premišljevala globoko v noč, nekateri so čuli do jutra. In ko je ljubljanska radio postaja vendarle potrdila in razglasila žalostno vest, ni ostalo nobeno ok suho. Vse je zaplakalo in se takoj odelo v črno. Ves Rakek je v žalnih zastavah, zvonovi žalostno zvonili in oznanjali smrt ljubljene kralja. Nobenega hrupa ni več nobenega ropota. Vozniki so tihi. Vse premišljevalo žalostno usodo našega vzvišenega kralja Aleksandra, globoko sočutje stvujemo z njegovo rodbino in poglajamo ljubezen do Jugoslavije. Zadnje besede umirajočega kralja: »Čuvajte Jugoslavijo!« bdijo vsem pred očmi in šumijo po ušesih.

Najvišjega lovca ne bo več v revirju

Mostrana, 13. oktobra.
Velika žalost sagrinja malo vas Mostrano. Vse prebivalstvo tužno kloni glave in kar ne more verjeti zvonovi, ki oznanjajo prerano smrt našega preljubljenega kralja. Mostrana ne bo več videla svojega prevzvišenega gosta.

Nepopisna bol pretresa srca naših lovcev, saj njihov najvišji zaslužnik, naš višji lovec, se je preselil v večna lovišča. Dvorskimi nadloveci Rabič Janec, ki je vsa leta vodil kralja v gamsove revirje, je v tmem vseh lovcev takoj, ko je zvedel za kraljevo smrt, postal Nj. Vel. kraljič Mariji sožalno brzojavko. Včeraj ob 7. jutraj pa je blagovolil upravniki dvornega vlaka sprejeti vence iz triglavskega cvetja z napisom »Viteškemu kralju - Lovci iz Mostrane«.

To cvetje, natrpano v njegovem lovišču, v katerem je prebil nekaj veselih ur, naj mu kralji prerani grob. — Kakor je »Jutro« le beležilo, vihra žalna zastava na vrhu Triglava in gleda z najvišjega vrha naše lepe Jugoslavije na tužno in žalostno domovino. Ponesel jo je na Aljažev stolp v imenu vseh jugoslovanskih turistov Joža Čop.

Bled in okolica v neutišni žalosti

Bled, 13. oktobra.
Skoro med zadnjimi smo morda, ki se pridružujemo vsem, ki globoko žalujejo za našim velikim kraljem. Močali, utihnil smo od bolesti, prebrida je bila za nas vest, da našega kralja Aleksandra ni več. Strmimo nemo v zastavo, ki vihra s kraljevskega gradu Suvoobra: ona nam je do kaz bridke in grozne resnice.

Tako majhen je Bled v primeru z vsemi onimi, ki žalujejo za velikim kraljem Aleksandrom I., a baš mi občutimo največjo bolelost za njim. Mi, ki smo ga imeli tolikokrat v svoji sredini kot gosta — vladarja in očeta. Prazen je kraljevski dvor Suvoobra, — groza, kako prazen bo odslej, kako zapuščen, ko ne bomo videli nikdar, nikdar več — njega, ki smo ga ljubili z vso dušo! Ugrabil nam ga je zverinska roka. Zavidali so nam ga mnogi, zato so nam vzeli naše najdražje naše vse.

Mogočne črne zastave vihrajo z velikimi mogočnimi palač v vseh krajih sveta, a mi mogočnimi palač nimamo. Iz naših skromnih domov veje žalost, neutišna bolelost skeli Prilegi smo tiho in iskreno kralju Petru II. Do zadnjega diha bomo njegovi zvesti državljani.

Ob Aleksandrovi katafalki gorijo mogočne visoke sveče, — mi pa smo prižgali v naših domovih pred sliko velikega mučenika »kromne in majhne oltarne lučice. Tudi visoko v gorah na kmetijah in v kočah gorijo lučke Njemu na čast. Pri kmetu sredi vasi se zbira v mraku in stara si volasa mati ali oče prebirata kroglico za kroglico rožnega venca.

Ni nam dano, videti vsaj mrtvega kralja.

A smote čujte vsi oni, ki se mu boste poklonili ob katafalki: poklonite se tudi za nas, položite k njegovim nogam cvetja, mnogo cvetja! Mi, ki ostanemo daleč, se poklonimo nemo in k njegovim nogam položimo v duhu naša srca. Slava Mučeniku, Njegov duh ostane vedno med nami!

Slatina objokuje nekdanjega vzvišenega gosta

Rogaška Slatina, 13. oktobra.
V četrtek ob 18. uri so se na poziv predsednika slatinske občine, g. Šentjurca, zbrali vsi občinski odborniki v sejni dvorani k žalni seji, na kateri je g. predsednik podal kratko poročilo o tragični smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Govornik je poročal o življenju in delu velikega pokojnika, ki ga kot Zedinitelja vseh Jugoslovcev in tvorca miru objokuje ves pošten svet. Vsi so poslušali žalni govor g. predsednika stoje ter s trklratnimi klci »Slava« potrdili predsednikovo besedo.
Istočasno je g. predsednik zapregel odbornike novemu kralju Petru II., kateremu je občinski odbor navdušeno vzklikal: »Živel kralj Peter II.« Tako se je Rogaska Slatina dostojno poslovila od svojega nekdanjega vzvišenega gosta, ki je prvič v letu 1909 posetil zdravilišče, in z navdušenjem pozdravila novega kralja, sina Viteškega kralja Zedinitelja.

Žalne svečanosti v črnem revirju

Trbovlje, 13. oktobra.
V teh dneh groze, ko trepeče srce vsakega posameznika ob misli na neizmerno nesrečo, ki je zadela celotni naš jugoslovanski narod, se je sestal odbor vseh društev z zastopnikom občine naše doline v namer, da dogovorijo skupno žalno manifestacijo vsega prebivalstva. Kakor v vseh krajih širne naše domovine, tako naj se v prihodnjih dneh tudi iz naše doline dvigne glas naše neizmerne boli in tuge ob izgubi našega voditelja, našega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, katerega ime bo ostalo za vse čase zapisano v zgodovini in v srcih jugoslovanskega naroda.
Odbor se je zedinil na naslednje žalne manifestacije: To nedeljo bo ob 10. do polnoči v veliki dvorani Sokolskega doma skupna žalna manifestacija vseh društev in slojev. Ob lepem vremenu bo manifestacija na letnem telovadšču Sokolskega društva. Na dan žalne mase na dan pogreba bo skupen sprevod vseh društev in slojev od rudniške restavracije do cerkve.
Skozi tri dni pred pogrebom bo v žalni sobi Sokolskega doma izložena visopisna knjiga Vabimo prebivalstvo, da s podpisovanjem da vidnega in trajnega izraza svoji žalosti. Točnejša navodila bodo po potrebi izdana od občine.

Žalni sestanki v kamniškem srezu

Kamnik, 13. oktobra.
V vseh občinah kamniškega sreza se ljudstvo v globoki potrtosti zbira pri žalnih manifestacijah. V Trzinu je bila manifestacija v četrtek zvečer v veliki dvorani društvenega doma, kjer je imel le govor šolski upravitelj g. Arrigier. Poveljeval je veliko delo našega vladarja in njegovo ljubezen do naroda, za katerega dobrobit in veličino je žrtvoval svoje plemenito življenje. V Komendi je bila po žalni seji občinskega odbora in prisegi vdanosti Nj. Vel. kralju Petru II. žalna manifestacija v šoli, kjer se je zbralo ljudstvo iz vse okolice. Govorila sta šolski upravitelj g. Stefan Trobiš in župan g. Janez Strein. Lepe manifestacije odkritega sočutja in iskrene žalosti nad bridko izgubo našega vladarja so bile tudi v Radomljah, Mengšu, v moravski dolini in povsod drugod. Ljudstvo ogorčeno obsoja ogaibni zločin atentatorja in v globoki potrtosti manifestira svoja odkrita čuvstva spominu ljubljene kralja izražajoč nemojno vdanost Nj. Vel. kralju Petru II.

Žalost med Ločani

Škofja Loka, 13. oktobra.
Od torika zvečer je Škofja Loka pod vrtom strahovite tragedije. Prvim radijskim vestem ljudje niso hoteli verjeti, le z največjo žalostjo so se vdali v obupno resnico. Mesto se je deloma že na večer, naslednjega dne pa popolnoma odeto v žalne zastave in trobojnice z žalnim trakom. Ljudem ni do dela in se zbira v gubah na Mestnem trgu, kjer oddaja Ješetov radio sproti vsa poročila. Na večer nesreče ljudem ni bilo do spanja, pozno v noč je bila tako rekoč vsa Škofja Loka na nogah in z največjo nestrpnostjo pričakovala vesti, ki naj bi ji obrazložile podrobnosti kraljeve smrti. Gostilne so bile na mah prazne, vse

je hitelo na ulice, ljudje so jokali kakor otroci, splošna žalost, pa tudi skrb se je brala ljudem ob obrazov.

Včeraj so okrasili škofjeloški trgovci izložbe s slikami blagopokojnega vladarja, tako da je slika turobnosti sedaj še večja. V Thalerjevi trgovini je izložena steklena čaša s srebrnim okovjem, ki je z njo Nj. Vel. kralj napil škofjelocanom ob svojem prvem posetu v Škofji Loki, v trgovini Lovra Planine pa se vidi pogača, ki je od nje jedel naš ljubljani vladar.

Upravitelji vseh šol okraja so se zbrali ob 18. na sreski izpostavi, kjer je izvršil zapisnega sreski načelnik g. Legat, istočasno je zasedal mestni svet pod predsedstvom g. Šinka. Ta je imel na člane mestnega sveta, ki so bili vsi v črnem, krasen nagovor. Očrtal je visoke vrline kralja Aleksandra, nakar so občinski odborniki v ganljivi tišini izvršili prislogo. Vsako uro so zvonili zvonovi vseh škofjeloških cerkve, danes od 11 do 12, so bile zaprte tudi vse trgovine, poslovni lokali in delavnice... Strašna nesreča je združila škofjelocane v en tabor in danes v mestu ni človeka, ki ne bi bil pripravljen slediti svetemu izročilu velikega pokojnika ob njegovi smrti uri: »Čuvajte Jugoslavijo!«

V hrastniškem revirju

Hrastnik, 11. oktobra.
O grozni nesreči našega ljubljene vladarja smo zvedeli Hrastničani že v torek zvečer po radiu. Bliskoma se je raznesla ta — skoraj neverjetna vest po vsem in durijskem kraju. Drugo jutro so se plačpolale črne zastave. Velika žalost je legla v srca vseh prebivalcev. Otroci so prihajali z nekakim strahom v šolo. Po kratkih pojasnilih o veliki nesreči in izgubi naše domovine od strani učiteljstva so odšli solznih oči domov. Nikdar še nismo videli naših precej živih šolarjev tako mirnih in otočnih!

Prebivalstvo je s tugo v srcih poslušalo pri radioaparatih katerih imamo nad 100, poročila in se zgrajalo nad ostudnim umorom. Predsednik občine Hrastnik-Dol g. Malovrh je podpal žalno brzojavko na pristojno mesto. Zvečer ob 19 se je vršila skupna žalna seja vseh mnogostevnih naših narodno kulturnih humanih društev v Sokolskem domu. Dvorana je bila večer primerno okrašena. Pod sliko blagopokojnega kralja je gorela večna lučka. Zbralo se je v dvorani okrog 100 predsednikov in odbornikov društev. Lep žalni govor je imel starosta br. Groznik. Z enimintnim molkom in vzkliki »Slava!« smo počastili spomin na nepozabnega vladarja.

Nj. Vel. regent Aleksander na Ježici

Ježica, 13. oktobra.
V teh žalostnih dneh obnovimo spomin na prvi obisk pokojnega dobrega kralja v našem kraju. Bilo je to ob Vidovem 1920. Takrat je jugoslovanski kralj prvič uradno obiskal Slovenijo. Razmere v Primorju so bile še negotove. Kakor balzam so nam bile takrat besede Njegove, govorene s balkanske palače: »Pozdravljam vse Slovence to in onstran demarkacijske črte!«
Na poti v Maribor se je kralj s spremstvom vozil skozi Ježico. Poslanec na Ježici ni bil predviden. Vendar je takrat šele mesec dni staro Sokolsko društvo postavilo pri Ruškem carju dva mlaša in slavalok z začetnico A. prirejeno iz vrtnice plezalk. Takrat je bila občinska oblast v rokah SLS. Ona je pa spoznamo z Orli in župniščem določila prostor pri trgovini Šporn za uradno pozdravno mesto.

Napočilo je slavnostno jutro. Megla se je le nerada odmaknila soncu. Prvi so bili zbrani Sokoli, za njimi se je tik njih ustavila šolska mladina pod vodstvom upravitelja Perka. Ko so nato pribele prihajati še ostale organizacije, tako Marijine družbe, Orli, župnik in občinski zastopniki, je bilo ob mlažih nad 200 oseb. Kmalu so pridržali avtomobili. Sokolice v narodnih nošah so si podale roke in zajele pot, avtomobili so se pričeli ustavljati. Izredno razpoloženi regent je dobil prvi pozdrav Ježice od starostke Sokola J. Kregarja: »Pozdravljam Te s sokolskim zdravjem, kraljeviče naš brat!« Regent Aleksander mu je egeel v roke in rekel: »Hvala, Vi ste Sokoli!« »Dale!« »Zdravo Sokoli!« Nato se mu je predstavljal zastopnik občine. Že so odbredli številni avtomobili proti Črnučam. Avto regenta Aleksandra pa je bil že na Ježici od naših Sokolic dobesedno zasut s planinskimi cvetjem, ki ga je br. Kregar malo prej prinesel z Velike Planine.

Potem je kraljevska družina še nešteto krat vozila skozi naš kraj, vedno najradostnejše pozdravljajo. Zdal pa je mrtvo to blago, eokoloko kraljevske ere. Ljubilj smo ga iskreno v življenju, častili ga bomo mrtvega z brezkompromisnim nadaljevanjem doseganega dela za edinstvo Aleksandrove Jugoslavije.

Nepozabna noč v Bosni

Majhna skupina Slovencev z gen. tajnikom JNS dr. Kramarjem je bivala nedavne dni v Bosni. Učinek porazne vesti o atentatu na kralja opisuje naslednja slika:

Po sedmi večerni uri smo stal na slapu reke Pive pri Jajcu in gledal malo truden po dolgi avtomobilski vožnji iz Sarajeva prelivanje raznobojnih žarkov na divnem zastoru vodopada, razsvetljenega z mogočnim žarometom. Prizor se je zaključil z divno sliko rdeče barve reflektorja, ki je sprememila široke, šumeče pramene slapa v krvavo škripani zastor, ki je odbijal rdečo senco na okoli stoječa drevesa, da so bila čudovito grozna.

Počasi sem se dvigal po stirmi steni proti glavni cesti, kjer se je izvijala močna postava prijatelja poslanca Marjanca. Pogled sem mu v obraz, ki mu je ves drhtel. Preko lica so mu tekale solze in nemo je stiskal svoje močne seljske pesti. Nekje globoko v prsih so mu je iztrgal obupen vzklík: »Jao nama nesreče!«

Začudeno smo gledali moža, ki ga poznamo kot trdega, grčatega moža, ki ne nosi svojih čuvstev na prodaj. Vse smo si tišni hip mislili. Samo enega ne.

»Ubiše nam Kralja!«

Zdelo se mi je, da se je tišni hip zrušila stena pod menoj in da padam nekam strašno globoko. Nad glavo so mi je zvr-

telo nebo... Osvetli sem se. Prijatelji okoli mene, ki so bili še pred hipom vsi zatopljeni v lepoto padajočih pramenov Pive, so gledali nemo pred se. Iz vseh oči pa je seval odsev spoznanja strahote, ki jo je doživljal to ure naš narod. Močali smo, ker smo se plašili, da z eno samo besedo potrdimo to, česar nismo in nismo mogli verovati. V očeh pa nam je postalo čudno toplo. Obile so nas solze, ki so se potočile kot drobne svetle kaplje v morje solza, ki so jih to noč prelili milijoni jugoslovanskega naroda za svojim Očetom in najboljšim in najplemenitejšim sinom te naše svete izmučene zemlje.

Prijatelj Lovro, ki sta mu dobra volja in smeh popotna torba na teških in prijetnih potih, je kričnil v črno noč: »Gospod, ali našemu narodu res ne sme biti prav nič česar prizanešene!« Kaj smo Ti storili, mi bedni narod seljakov in pastirjev, da nas tepeš in biješ, kakor da smo kleh Tvoje sveto ime?

Bogica, ki ima za seboj albansko Katvarijo, — vsa teška preizkušnja tistih dni, ko je javil naš Gospodar zaveznikom: Srbije ni več, ali ostala je srbska vojska,«

»Vendar enkrat pralni prašek, ki res sam pere«

zadovoljno vzklikajo gospodinje in perice, ko z občudovanjem opazujejo naglo razkrajanje nesnagne na perilu. Odslej bodo vedno zahtevale »Samorad« pralni prašek.

Žalovanje v Trzinu

Trzin, 13. oktobra.
Trzin je v netišni tugi. Bilo je v torek, kmalu po sedmi uri, ko smo izvedeli grozno vest. V prvem hipu je vse onemelo in nihče ni mogel domneti te grozne nesreče, ki nam jo je prizadela najostudnejša zločina roka. Sklonjenih glav in v pridruženih besedah so se zbirale skupine ljudi in ugalile, ali je to mogoče. Pozno v noč so ljudje pričakovali točnih vesti.
Naslednjega dne so turobno zavirale z vseh poslopj žalne zastave in trgovci so svoje izložbe odeli v črno, kamor so postavili sliko velikega junaka — mučenika, apostola miru Nj. Vel. kralja Aleksandra. Zvečer ob šestih je bila žalna seja občinskega odbora, ob osmih pa sokolskega društva. V četrtek zvečer sta priredila žalno zborovanje gasilca četa in Bralno društvo. Pri vseh teh žalnih zborovanjih so govorniki imeli v srce segajoče govore, ki so vse navzoče globoko presušili. Z vseh zborovanj so se množice vračale potrte. Za prihodnje dni je najavljenih še več žalnih zborovanj, tako JNS, Strelske družine in drugih.

Borovničani so se šli prepričat v Ljubljano

Borovnica, 13. oktobra.
Prva vest o groznem dejanju v Mariboru je dospela v našo vas v torek kmalu po 20. Upravična pošta ga. Ramoviševa je takoj o tem obvestila komandirja žandarmerijske stanice, župana in druge. Preveč strahna je bila vest in nismo mogli verjeti. Nekateri so se odpeljali v Ljubljano, da tam natančneje poizvedo, ali je vest resnična. Vse večer ter pozno v noč so ljudje stali pred svojimi aparati ter lovili vse mogoče postaje, da kaj več izvedo o atentatu.
V znak žalosti so v sredo že v zgodnjih jutranjih urah visele žalne zastave po vasi. V izložbi trdnice Majaron je izstavljena slika kralja Aleksandra I. ter ovita s črno krepno. Žalost se vidi na starih in mladih. V sredo je bila žalna seja sokolskega društva. Br. starosta Franko Švigel je se spominjal velikih zaslug kralja Aleksandra I. Vse prebivalstvo brez razlike je globoko potrto in ogorčeno obsoja gnusni zločin. Objokuje smrt našo vse ljubljene, nepozabnega, velikega vladarja.

Osuplost v Radečah

Radeče, 13. oktobra.

Tudi naše mesto so pretresli zadnji tragični dogodki naše kraljeve rodbine. V torek zvečer so se grozne vesti razširile med našim prebivalstvom. Ničde jih ni mogel domneti, vsak si je želel novega poročila, ki bi zanikalo prvotno žalostno vest, a žal, žal, žal so pozno v noč zamenali.
Drugo jutro so zvonovi le potrdili strahno novico. Pred vsakim radiozvočnikom so stale skupine meščanov, ki so v globoki žalosti nemo pričakovale podrobnejših poročil. Pokazala se je velika ljubezen do našega mladega vladarja, ki je s svojim neumornim delom dvignil našo domovino do moči in elave.

V četrtek popoldne so naši občinski odborniki po nagovoru g. predsednika Polnca Antona položili prislogo Nj. Vel. kralju Petru II. Zvečer je bil žalni sestanek vseh društev in občinstva in so zastopniki izrazili globoko žalost nad nemendostljivo izgubo voditelja. Ob koncu smo poslali žalno brzojavko v Beograd in obenem brzojavko z izrazi vdanosti in zvestobe mlademu kralju Petru II.

Zemlja in vasi ob poti so že spate. Tu in tam smo za hip zavrti brzino naše vožnje, ko smo srečavali teško obložene vozove s seljaki in trgovci, ki so mirno sedeli na svojih vozech. Skoro sem jim zavidal, da še ne vedo strašne resnice.

Pred Banjaluko nas je ustavil orožnik. Njegova pojava je bila za nas definitivna potrditev, da je strašna resnica. Ugasmila je zadnja iskra upanja, ki smo jo gojili, ko so nam pred odhodom dejali, da so poslednje vesti v radiu javljale, da so Gospodarja prenesli v sanatorij. Orožniško patrulje so bile vse pogostejše.

Skozi mesto smo srečavali posamezne skupine ljudi, ki so nekaj tibe govorile med seboj. Tu in tam se je zabeleži v noč robec in čel pridružen ječal. Središče Bosanske Krajine, kjer je bil oče pokojnega Votitelja marsikateri teški bol, se je pogrezalo v žalost.

Tuga nas je spremljala odslej vse do Ljubljane. V vagonih so možje in žene tiho plakali. Vlak je drvel skozi noč. Na postajah so stali sredi noči napoli opravljeni seljaki in seljanke ter nas vpraševali, ali je resnica. Kakor hrasti trdi možje, ki so morda že davno pozabili plakati, so zahtevali kakor neobojljena deca.

Prevozil sem na železnici že na stotisoče kilometrov in prebil v vlaku marsikatero dolgo noč. Te noči ne bom pozabil in nihče od nas vse do smrti.

D. V.

Izlet v našo najlepšo in največjo vodno jamo

Križna jama pri Ložu nov biser slovenske zemlje — Našim jamarjem so se odkrila čudesa tajne lepote

Dobro se še spominjam trenutka, ko sem deževnega poletja 1926 gledal z zeleno zavistjo na srečne izvojnike: dijaške ekspedicije prof. Prezija, ki jim je bilo dano prepejati se preko bajnega I. jezera s splavom, zbitim iz tramičkov. Dospel so s primitivno napravo komaj na drugo jezero, peš po skalnih polih na tretje, više gori pa zaradi obilnosti in teže splava niso utegnili prodreti. Vsi drugi smo ostali na pragu raja, katerega smo leto dni prej pokukali, ko smo preplezali skalne police, ki vodijo ob jezerskem bregu. Prišli smo le na breg II. jezera. Z grozo smo prisluškovali tekoči vodi nekje v nedostopni daljavi in strahoma zrl v pošastno, črnosivno globino II. jezera.

Menda ni bilo v nobeni drugi jami toliko poizkusov prodiranja — uspešnih in neuspešnih — o nobeni drugi naših jam ni prošlo toliko bajk in govoric o krasotah in obnem zavratnih nevarnostih raziskavanja, kakor baš v tej. In ne brez podlage!

Pozneje, leta 1930, v februarju je priredilo Društvo za raziskavanje jam prvo večjo ekspedicijo vanjo. Njena naloga je bila, da ugotovi, v koliko bi bilo mogoče izrabljati vodo iz Križne jame za prepotrebni vodovod na Loškem polju, ki trpi, kakor znano, v poletnih mesecih veliko pomanjkanje zdrave pitne vode. Obenem so se radi neugodnih higijenskih razmer v nekaterih vaseh pojavile večkrat epidemije paratifusa B.

Vendar so splavale vse naše nade dobesedno po vodi. Izkazalo se je, da leži gladina vode v jami veliko prenizko, dalje, da bi bil potreben v najugodnejšem slučaju najmanj 1 km dolg rov in kar je glavno: množina vode, ki je sicer v vsakem pogledu idealna, ne bi zadoščala velikim potrebam Loškega polja.

Obenem pa je takrat del ekspedicije pod vodstvom g. Mihaljca začel prodirati s gumijevim čolnom po vodnem rovu navzgor. Ze 8. in 9. februarja 1930 je prodrla dober kilometer daleč in se ustavila pri ogromnem skalnem prodoru z nepopislno lepimi kapniki, nazvanem »Kalvarija«. A že par dni zatem so prodrli nadaljni kilometri navzgor. Pot jim je zapel težaven prehod preko skrajno krhke stene pod »Kristolno goro«. Nadaljni del jame pa je čakal točno 3 in pol leta na ponovni obisk jamarjev. Šele letos so jo zmotili iz večnega miru in prodrli po težkem delu prav do njenih skrajnih kotičkov. Razočarani nad koncem, ki so ga pričakovali še bogve kje dalje.

Pa da se povrtno k legi in zgodovini jame:

Jama leži na severnem poboju Križne gore (855 m), znane po slovitim notranjskim bojeptov, še bolj pa po izredno obilnem in močnem razgledu, ki se odpira z nje vrha. Na severu vse naše Alpe, pred njimi Krim, Slivnica, vsa pokrita z zelenimi zaplatami košenila, dalje proti zapadu temna, gozdna Hruška, Nana, kipeč v sinje nebo kot otrpel gnev izgubljene zemlje. Nato proti jugu Javornik z Skodovnikom, Dédno goro, Plečo goro in naš Snežnik, ves se bel spomlad, ko se že davno bohotijo krog Tebe nežnozelene bujke; proti vzhodu njega pobratim, kočevski Snežnik, vrhovi Borovca, ribniška Velika gora. Pod teboj pa zaslanjana planota Cerkljskega jezera, razlito srebro. Ob velikih sušah, ko voda ponikne, se vsa plan pobarva sveže zeleno; vse dotlej, da jo ob jesenskih nevihtah spet zagrne voda, bruhajoča iz številnih jam jezerskega roba. Nekatje tam v polsenci Cerknice, Grahova. Na južno stran pa stisnjeno v kotel med gorami Loško polje s starodavnim mestom in belimi vasicami Pudo, Dane, Višev, Vrhnika, Podgora, borečimi se poleti s sušo in pozneje z zavratnimi poplavi, trajajočimi tedne in tedne.

Dohod do jame je kraj lahek. Avtobus Rakek-Lož te odloži pri starem znamenju za Bloško polico. Od tu do jame je dobrih deset minut. Gozdna pot te pripelje na malo jaso, steza se obrne na levo. Po kratkem vzponu med velikimi bolvanmi te nakrat zabebe; še par korakov in pred teboj zazijsa pod visoko steno, vso obraslo z mahovjem in praproto, črno, trikotno žrelo jamskega izhoda. Mrzel zrak veje iz jame, ob deževju se vlačijo na prosto lene megle.

Jama je vzbudila že v zgodnjem preteklem stoletju zanimanje znanstvenikov. 1838 je izdal prvi popis in načrt I. Zörri. Pozneje popisujeta jama škofic in Schmid. Prvi točnejši načrt in popis podaja 1881 oče še danes živečega istoimenega dunajskega anatoma, Ferdinand Hochstetter, profesor dunajske univerze, ki je kopal v jami l. 1879. in 1881. kosti jamskega medveda (Ursus spelaeus) in dal obenem jama izmeriti in popisati do I. jezera. Izkopane kosti, med njimi več popolnih lobanj, dveje kompletnih skeletov, so romale, kot že mnogo našega dragocenega materiala v — v tužno. Še danes krasi zbirke dunajskega muzeja. Seveda je ta načrt pomanjkljiv. Pribiti pa je treba, da je ta načrt sicer lep in pregleden, skoro edini iz vseh naših jam do predvojnih časov, čeprav mo-

ramo Hochstetterju očitati, da je pomagal v nemali meri na izropanju naših kulturnih zakladov.

Od tedaj pa do povojnih časov se ni za raziskavanje jame brigal nihče. Leta 1925 in 1926 smo potkušali v družbi prof. Prezija prodreti ob vodi navzgor, vendar ne s velikim uspehom. Ze takrat pa sem v starem delu doživil isto, kot pozneje v novi jami: pravo orientacijo zadobil v tem labirintu suhih in vodnih rogov, etaj in kapniških tvorb šele po par temeljitih celodnevni obiskih.

Takratne ekspedicije pa, kot je omenjeno, niso prinesle uspehov radi pomanjkanja tehnične opreme, črnega vodstva in sistematiki kljub ogromnemu zanimanju in dobri volji.

Pravo življenje je prineslo v jama šele intenzivno delo Društva za raziskavanje jam, ki je začelo s energičnim sistematičnim raziskavanjem tega, v mistično temo zavitega problema. Delo je pripeljalo do popolnega uspeha.

Toda, preden se popeljemo preko prvega jezera na raziskovanje v novi del jame, si oglejmo stari, že od nekdaj mnogo obiskovani del.

Po precejšnji, 70–80 m dolgi strmini, pokriti s skalnimi kladami, drščena in flovico nas pripelje nahojena steza v prvo veliko dvorano: »Zörrijev dom«. (Vse označbe v starem delu so povzete po Hochstetterju: Die Kreuzberghöhle, bei Lams in Krain, Wien 1881). Strop se neprestano viša in doseže sredi dvorane višino do 30 m! Edinstven je pogled nazaj na mrke stene in bujno zelenje ob vzhodu; še bolj pa ob hudih zimah, ko je skoro vsa strmina ena sama ledena plošča, pokrita s bleščajočimi ledenimi kapniki.

Še takoj v tej dvorani se cepita levo in desno rova. Prvi manjši se slepo končuje v podoru, drugi pa nas vodi mimo kaplice in ozke špranje, ki vodi v niško, vodno etašo, preko skalovja do prepada. Kamen nam izda na dnu vodo. Merjenje je pokazalo med 9 in 10 m globlino. Dalje v rov, ki okrene močno na levo. Po vsaj širini dvigajočega se rova je razlita po tleh zlatorumenega siva, v njej ponve s kristalno vodo in ostanki nekdanjih lepih stalagmitov. Strop se sniža do enega metra, a se takoj zopet dvigne. Znajdemo se v mali flovni dvorani s krasno zasiganimi stenami in ostanki jamskega medveda. Koncem dvorane 25 m globok prepad, na čigar dnu je večje jezero. V prepadu zaviloma skalo, in s velikim trusem zagrm v vodo. Nato vse utihne. Čez čas pljusnejo valovi votlo ob bregove neke daleč od mesta, kamor je padla skala. Nazaj v glavni rov.

Med ogromnimi kladami, ki so popada-

le s stropa, si krčimo pot proti drugi dvorani. Še vedno vidimo medlo svetlobo, ki pada ob vhodu do nas. Sledeč desni steni, se polagoma dvigamo. Stene so vedno bolj zasigane. V daljavi začujemo šum vode, odtekačo se iz I. jezera. Dnevna svetloba je izginila. Tla so postala položna, flovnata, v steni zagledamo dvoje krasno zasiganih kapelic z brezštevlinimi podplati jamskih obiskovalcev. Mimo »Piramide«, med ogromnimi skalnimi mizami dospemo do središča stare jame: »Velika dvorana«. Križišče 4 rogov. Sredi dvorane stoji ogromen kapniški stožec, nazvan »Chimbora-so«, visok skoro deset metrov a v temeljih

širok dvakrat toliko. Pod njim pa ponev ob ponvi, vse z nagubanim koraljastim robom, ob deževju polne čiste vode. Zaenkrat napravimo kratak ovok v levi, severni rov, ki nas vodi preko krasno zakapanih skal in ponve čimdalje globlje. Šumenje vode, ki je sprva utihnilo, se spet pojavi; izpod desne stene priteka iz skalnega tunela voda od I. jezera, teče nekaj časa v globoki strugi in se nato razliva kot bajen slap preko popolnoma zasigane, skoro dva metra visoke stene. Rov pod slapom končuje v globokih skalnih razpokah, napolnjenih z vodo. Skoro deset metrov nad našimi glavami je zagvozdjen pod strop del splava iz l. 1926. Tako visoko torej nara-

Odkritja na Vrhniki

Prof. Valter Schmid je odkril znamenite ostanke Nauporta — Vrhniske novice

Vrhnika, 11. oktobra
V četrtki je začel izkopavati na tako svestih Dolgih njivah razvratelj gradnega arheološkega muzeja in univerzitetni profesor Valter Schmid stari Nauportus in še starejšo keltsko naselbino na kraju današnje Vrhnike. Dočim so skoraj vse ostale večje rimske naselbine na ozemlju današnje dravske banovine že raziskane, tako Emona, Celea in Poetovia, prav tako kakor tudi »važnejša keltska selišča Vače, Podmelej in Magdalenska gora, so ruševine stare keltske Vrhnike in rimskega Nauporta še vedno neodkrita. Nauportus pa je bil že pred prihodom Rimljanov važna skladišča za trgovino med italijanskimi in balkanskimi (Dalmacija) na eni ter severnimi narodi na drugi strani. Z razširitvijo rimskega imperia proti severu je važnost tega trgovskega kraja še narasla in ni izgrubila te svoje vloge prav do zgraditve južne železnice.

Vodstvo deželnega muzeja v Ljubljani je že nekaj let pred vojno napravilo obširen načrt za izkopavanje Nauporta. Najbolj keltskih grobov v Vačah in nato sledila gradba tehn. sred. šole na Ljubljanskem Mirju pa sta zahtevali koncentracijo znamenitih del na ozemlje Vač in Emona, nameravana izkopavanja na Vrhniki pa so bila odložena na poznejši čas. Medtem je izbruhnila svetovna vojna in na tako delo ni bilo torej več misliti; po vojni pa s strani znanstvenih krogov ni bilo več potrebnega zanimanja za to delo.

Izsledki našega rojaka prof. Schmidja, ki jih je napravil zadnja leta pri izkopavanju keltskih selišč v Sloveniji, so raziskovalca privedli do prepričanja, da je za študij pred-rimske zgodovine našega ozemlja nujno potrebno odkritje keltske Vrhnike. Prav tako je za spoznavanje zgodovine naših krajev v rimski dobi potrebno odkritje Nauporta. Na pobudo odvetnika Marolta je prošil župan Hočevar graški muzej za dopust prof. Schmidja, katerega je ugodni znanstvenik takoj dobil in prišel v sredo na Vrhniko.

Vrhnika sama, ki se čedalje bolj razvija v tujsko prometni kraj, ima na tem znamenitem delu očiten interes. To tem bolj, ker je dobila v zadnjem času dve dobri znanstveni publikaciji, in sicer Marijana Marolta opis umetnostnih spomenikov ter prof. Habeta opis zgodovine Vrhnike in njene okolice. Z odkritjem keltske in rimske

Vrhnike bi bila potem zgodovinska slika našega trga sgrajena skoraj do popolnosti. Župan je zaprosil kr. banstvo upravo za primeren prispevek k tem delom in je upanje, da bo prispevek v prihodnjih dneh izplačan.

Prof. Schmid, kateremu stoji ob strani umetnostni zgodovinar g. Marolt in župan g. Hočevar, je imel takoj prvi dan izreden uspeh. Izkopel je zidove kar štirih hiš, ki so bile svoj čas zvezane s sedanjo švabičovo cesto po mostu, ki je peljal preko Ljubljani med hišo sodarja Oblaka in Konservne tovarne. Zidovi so široki po 1 in pol rimskega devlja, to je do 50 cm. Dosedaj so izkopali tudi že rimsko svetilko, nekaj žebeljev, kosov železa itd. Dokler ne bodo našli novcev, ni mogoče podati točnih navedb glede dobe teh stavb. Segale pa bodo gotovo daleč pred Kristusovo rojstvo.

Znanstveno poročilo o rezultatih tega kopanja bomo objavili.

Pretežno nočeno so se vršila pod pred-sedstvom župana Mr. Hočevarja redna občinska seja. Župan je najprej pozdravil na-

šo vodo ob velikih zalivih. Vrhine se v »Veliki dvorani«.

30 m od »Chimbora-so« dalje in še smo pri strugi potoka, ki tik pred nami na levi izginja v tunel in se pojavi pozneje v pravkar obiskanem rovu. Do skrajnosti izpran in izjedkan vodni tunel nas sprejme in vodi po gladkih polkah naprej do velike sigaste gore na naši desni. Pred nami leži del I. jezera, in na desni se odpira vhod v najznamenitejši del stare jame: »Medvedji rovi«. Prvotno moker in ilovnat nas pripelje preko visoke stopnje na plasti suhe ilovice, pod katerimi leži po mnenju strokovnjakov na vagono kosti jamskega medveda. A za obiskovalca so važnejše nepopislno lepe kapniške tvorbe in cela kaskada ponov in ponov, polnih vode. Rov zavije ostro na desno, sigasta gora ga izpolni do stropa. Onstran pa se rov nadaljuje in končuje v »Veliki dvorani«. Vruvši se nazaj do jezera napravimo še par korakov in že stojimo na veliki naplavinilovici »Pristan«, pred nami leži breg temnega I. jezera, dolgega 120 m in širokega do 15 m. Skoro pol kilometra od vhoda smo. Onstran I. jezera pa je vhod v novi del jame, ki se nadaljuje nekako v severovzhodni smeri še dva in pol km daleč.

Do I. jezera je dostop v običajni turistiški opremi z zanesljivo acetilenko in malo merico previdnosti kaj lahek, prav tako v vse stranske rove. Obisk nove jame pa zahteva solidno opremo, predvsem čolne. Predno se zapeljemo preko jezera, si jo nekoliko oglejmo.

Poleg običajne jamske opreme, karbida,

mariniranih priprav, vrvi, kljnov eta. rubino za vodne jame lahek, stabilen in zložitljiv čoln. Dosedaj si naše društvo radi pomanjkanja denarja — celo za najpotrebnejše — večino izdatkov krijejo člani iz lastnih preusnih žepov — ni moglo nabaviti čolnov boljše vrste. Pomagali smo si z enostavnimi: leseno in železno ogrado šestkotne oblike, 2x1 m, prevlečeno z nepremičljivim platnom (»Patente dr. Serko«). Drugi sistem (»Patente F. Bar«) ima elipsast gumijev zračnik, obložen s platno, 2x1x0,25 m). Za vesla nam služijo loparčki za namizni tenis.

Tako opremljeni smo se topot odpeljali zadnji trije »jamski vitezi« iz Ljubljane do znamenja za Bloško polico. 8. avgusta ob 11. uri smo pri jamskem vzhodu, 1/212 uri pri jezuru. Po potrebnih pripravah odrome opoldne preko I. jezera. Pristanemo, čolne prenesemo skoz izprani in skalnati rov do II. jezera, ki je kolenčaste oblike in doseže globlino do 6 m. Onstran pristane-mo ob 1 m visoki, gladni in ostrji potoci. Čolne dvignemo in prenesemo po jamskem potoku do III. jezera. Rov zavija proti jugovzhodu in se pri III. jezuru razširi v malo dvorano z otokom in naravnim mostom. Komaj par metrov se peljemo, že spet je treba čoln spraviti v prihodnje jezero. 25 jih je do konca jame. Prav za prav to niso jezera, z izjemo I. II. in onega pod Kalvarijo, marveč vodni rovi je povprek razdeljen z vijugastimi pragovi sive in posamezne krajše ali daljše tolmine. Ob hudi suši voda, ki se sicer pretaka preko teh pragov, popolnoma usahne. (Konec ob tednu.)

Pisatelj „Solčnih peg“ pripoveduje o sebi in svojem delu

Letos lada »Vodnikova družba« med svojimi knjižarni tudi povest »Solčne pego«, ki jo je napisal pisatelj Vinko Bitenc. Obrnil smo se do pisatelja z vprašanji o njegovem dosedanjem delu in njegovih načrtih. Povest »Solčne pego« se vrši na Poljskem koncem svetovne vojne in se nadaljuje pri nas v prvih povojnih letih. Zato nam podaja živo sliko takratnega življenja po poljskih mestih in pri nas doma. Pisana je živahno in bo naša v vseh krogih mnogo čitateljev in priznanja.

Kdaj in kako ste začeli pisateljati?

Kdaj? Če povem čisto po pravici: Ko mi je bilo osem let! Seveda sem komaj znal pisati, toda moje »pisateljsko navdajenje« sta srečno prenesli na papir moja starejša sestra in neka njena prijateljica. Spominjam se še, da je bil ta prvi moj »pisateljski« poizkus igrice in se je imenovala »Velikonočno veselje«. Igrali smo jo otroci v domači sobi in sem bil jaz seveda — režiser. Kot trinašletni deček sem bil koval pesmi, oh, na duceate jih je bilo, pa še celo nekaj zaljubljenih med njimi. A dvomim, da bi bila katera izmed njih vredna tiskarskega črnila. Pač: cno je priobčila pokojna Zofka Kvedrova v »Domačem prijatelju«. To je bila moja prva

tiščana stvar. Uredniški hoi Kvedrova in njena ostra kritika sta mi pripravila mas sikatoro razočaranja. In vendar sem vse predaval. V tretji hoi sem postal »srednjo« lista »Vesna«, ki smo ga pisali tretje-šolci. Pisal in razpovedoval sem list večina-ma — sem, izšlo so samo tri številke. Slavn profesorov zbor nam je za mah prestrigel pisateljske peroti s tem, da je prepovedal list, češ da pri tem tpi študij v šoli. Pisateljske žilice meni ta prepoved ni mogla uničiti.

Vaše dosedanje književne delo?

Vojna leta so mi prekržila marsikaj, le v večji meri pa so vplivala na moj razvoj in mi dala impuls za literarno udejstvovanje. Spočetka so bila brezplodna, pomolejsem začel pošiljati iz tuje naznan slovenskim listom svoje literarne proizvode. Novomeščke »Dolenjske novice« sem zalagal s črticami in pesmi, v »Ilustraciji Glasnika« je med Bojkove vojne črtice našla sem pa tja kakšna moja pesem. »Slovenski Narod« je prinesel fejtton »Zgodba o zvonu«, a »Ljubljanski Zvon« pod uredništvom Zupančiča pesem »V Švestrovi noči«. Kakor vidite, moje književno delo med vojne ni bilo baš veliko. Tem intenzivnejše se je pričelo doto po vojni. Novo življenje, nove ideje široko poje mladinske literature me je pritegnilo nase. Daljšo mojo povest za mladino je prinesel lamski in prodlenki letnik »Zvonček«. Pisem tudi fejttone za »Jutro«. Kaj hočete — kriza! In pisatelj mora biti vsestranski uporaben. Meseknjik »Gruda« je nasekn knjžkih črtic objavil tudi dve odloetni povesti iz knjiškega življenja. Pričujoča povest je prvo moje delo, ki kaže v obliki samostojne knjige.

V »Solčnih pegah« pišete o življenju med vojno na Poljskem. Ali ste bili tam?

Da. Avstrijski Lobring me je vrgel na daljni sever, med brate Poljake. Berkli so bili tisti časi, a denes mi ni žal.

Kako sodite o naši ljudski povesti?

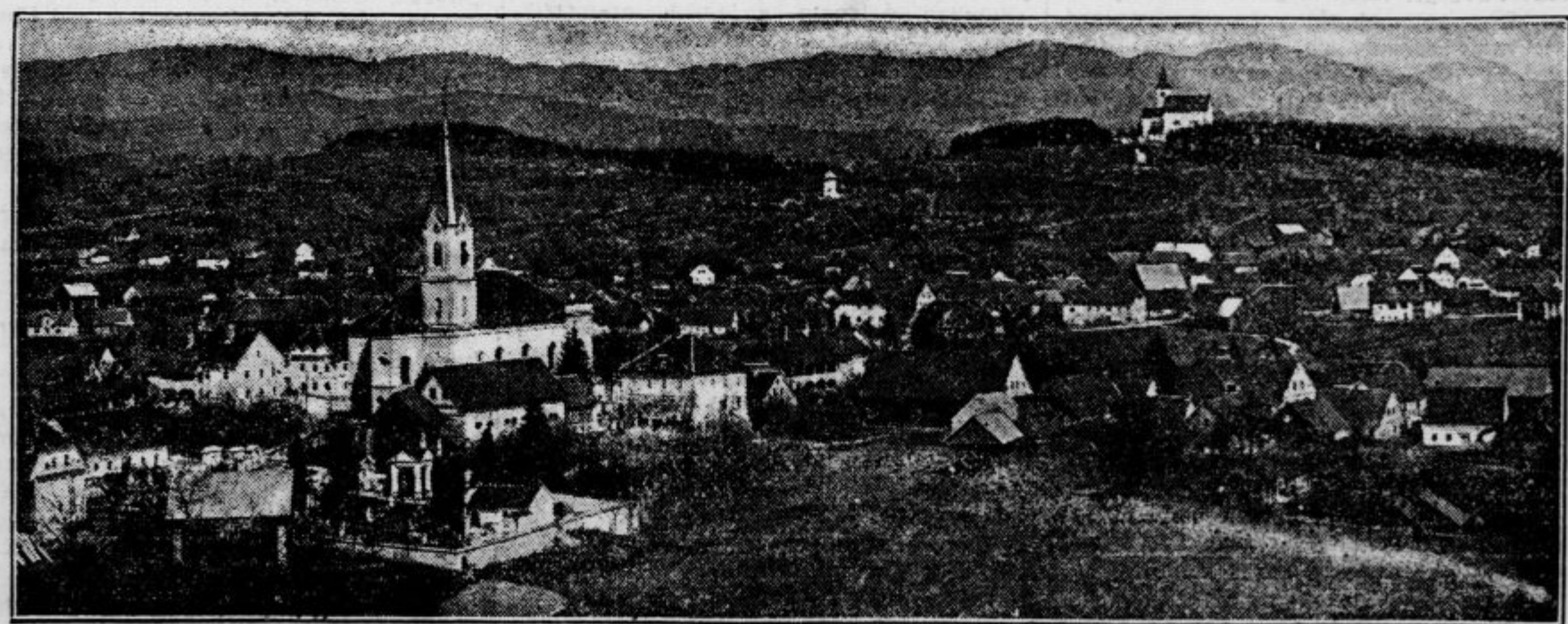
V širšem smislu je prav za prav vsaka slovenska povest ljudska. S tem hočem reči, da more skoraj vsaka naša javna povest zadovoljiti mešano kakor tudi knjiškega Slovence. Saj je vse naše čustvenost tesno povezana z knjiškim ljudstvom. Svoje aristokracije, to se pravi, slovenske, ne importirane, nimamo. Grofov in baronov slovensko ljudstvo ne premore; če nastopajo v slovenskih povestih, so samo izposojeni. Kakšna naj bi bila torej slovenska ljudska povest? Predvsem usmerjena na socialno plat. Saj tako zahteva današnji čas in naši pisatelji se po važni zavodajo tega. Miho predvojnje povestne književnosti se je docela izpremenil. Povojna pisateljska generacija išče novih potov, novih idej. Razvrstitev zadnjega desetletja je vplivala neugodno na marsikatero književno delo. Dobra ljudska povest naj bo pisana v jeziku, razumljivem širokim plestemu naroda, a smernice njene ideje naj kažejo čitatelju pot iz tome k luči.

Kaj čitate?

Vse, kar mi pride pod roko, če imam čas seveda. S tem se ni rečeno, da mi vse tudi ustreja. Največji klasik zame je v ostene — Cankar. Med svoje ljubljence iz tu-jih literatur prištevam v prvi vrsti Dostojevskega, Tolstaja, Balzaca, Sinclaira, Zolaja, Strindberga, Zeromskega in druge.

Vaši bodoči načrti?

Ah, kofiko jih je! Ali si sploh morete misliti mladega Slovence brez načrtov? Slovenski literat je še posebno poln načrtov in nad, ki se na žalost prav neradi uresničujejo. Književnih zalobz imamo na pretek, le škoda, da skoraj vse dajajo prednost prevodom. (Izjoma tvorijo naše ljudske zalobze, med njimi »Vodnikova«.) Po mojem mnenju bi imel slovenski pisatelj mnogo več veselja do dela, če bi vedel, da bo svoj duševni proizvod brez težkoč sprevljal v tisk in si s tem tudi podpal svoj gnotni položaj. Pa kam sem zašel! Torej moji načrti? Predvsem se ona povest iz vojne — a naslova vam še ne morem razodeti. Potem se m'lim poizkusiti v dramatik. To me je že od nekdaj zanimalo. In potem — potem? Kdo ve? Ne upam si delati prevelikih načrtov. Nejasne je bodočnost in tako temna, temna... Vendar sem in ostanem nepoboljšljiv — optimist!

STARE ZANEMARJENE RANE (včas crnje) na nogah ZANESLJIVO IN NAGLO ZACELI „FITONIN“

Steklenica Din 20.— v lekarnah. Po poštne povzetju dve steklenici Din 50.— Poučno knjižice št. 14 polje brezplačno »Fitonin«, dr. s. a. z., Zagreb I-78.

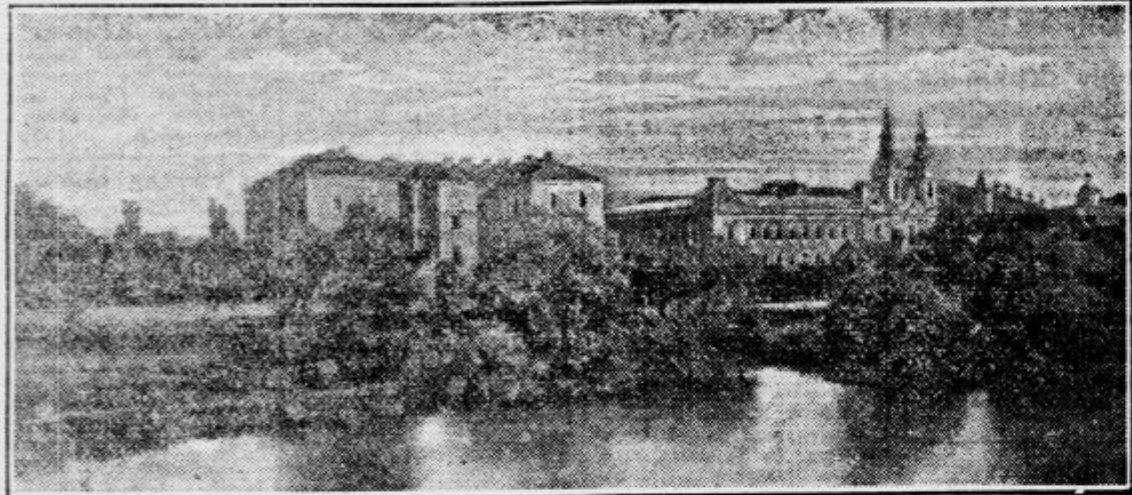
po naših zdravstvenih, znanstvenih, strokovnih, strokovno preiskanih sredstvih. (Reg. pod Sp. br. 1281 od 23. VII. 1933.)

V dijaškem delavskem taboru pod Fruško goro

Vtisi in doživljaji slovenskega udeleženca

Čitatelj »Jutra« smo že poročali o do-
bu in življenju prve naše dijaške delavske
čete, organizirane pod okriljem zagreba-
kega prosvetnega in dobrotvornega društva
Sv. Sava in pod vodstvom njegovega pred-
sednika univ. prof. dr. Laze Popovića, za
čas njenega delovanja ob madžarski meji
v Terezincu polju ob Dravi. Četa je s
koncem julija svojo nalogo, da zgradi v
dobrovoljski naselbini Dijski v veroviti-
škem srezu sokolski dom, častno končala.
Sokolski dom, zgrajen po načrtih znanega
beograjskega arhitekta g. Korunovića, ni le

čim najlepše slovo. Ko smo odhajali, smo
se žele docela uverili, kako so bile res vse
njihove simpatije na naši strani. Pri tem
seveda tudi branka dekleta iz Dijske in
sosednjih sed niso hotela zastajati. Poklo-
nili so vsakemu udeležencu čete po eno
brisačo iz domačega platna, krasno vezeno
s narodnimi motivi ter s podpisom in da-
tumom darovalke, ko je svojo sicer skrom-
no, a kopo darilo izgotovila. Da, nepozab-
ni so bili prizori ob cesti od Terezinega
polja proti Virovitici, ko smo, vozeč so s
kamionom na železniško postajo v Virovi-

Sremski Karlovci: bogoslovski seminar, patriaršijski dvor in zborna cerkev

more oporišče podizovalnih dobrovoljcev
proti neprestano se ponavljajočim prevrat-
nim poizkusom hrvatskih emigrantov iz ne
daleč od njega se nahajajoče, zloglasne
Janka puste onstran meje, marveč tudi
dosloj in ponosen spomenik voje do
realnega dela za narod in neizbrpnega ide-
alizma naše akademske mladine. Druže-
nje dobrovoljcev iz svetovne vojne s se-
dežem v Zagrebu nam je ob priliki sokol-
skega nastopa v Majkovcu, dobrovoljski
naselbini nedaleč od Dijske, v znak pri-
znanja poklonilo po svojem podpredsedni-
ku in predsedniku Združenja rezervnih ofi-
cirjev dr. Josu Podujetu krasno trobojni-
co, ki je, zaupana v varstvo četiniemu naj-
mlajšemu udeležencu kot zastavonoša, od-
slej četo stalno spremljala na njenem ide-
alnem pohodu.

Vrli dobrovoljci, cenec našo nesebično
voljo, delati za narod in mu pomagati, prav
tako kakor mi njihovo veliko požrtvoval-
nost, ki so jo pokazali pred dvajsetimi le-
ti v borbi za osvobodjenje izpod tujeja jar-
ma, so kar tekmovali v svojem prizadeva-
nju, kako bi nas še dalje zadržali v svoji
sredi in kako bi nam nazadnje pripravili

tiel in zapuščajo sicer neizmerno, a ven-
der gostoljubno setjaka, odhajajoči smo-
govitno nas pozdravljajočemu prebival-
stvu in polji: »Oj zdaj gremo...«

Iz Virovitice se je četa skupno s So-
kolski odpravila na zlet v Zagreb, kjer je
imela priliko diviti se nepozabnim pri-
zorum desetstičnih množic Sokolov in
Sokolice, prizorom, ki jih je težko s pere-
som predočiti bralcu, če jih ni sam videl.

Po zletu v Zagrebu smo se številčno
okrepili s novimi tovariši — naša četa
je odšla štela preko 45 članov — odpo-
ljali s hrzovlakom v Sremske Karlovce, da
se lotimo druge etape našega prostovolj-
nega počitniškega dela, izgradnje turisti-
čne poti od vznožja do vrha Stražilova na
Fruški gori: kraj se po grobu pesnika
Branka Radičevića, ki se nahaja na njem,
označuje na zemljepisnih kartah tudi z
imenom Brankov Vis (316 m).

Sremski Karlovci: — če bi hotel podati
njihovo neizbrpno lepoto, bi lahko o njih
napisal celo knjigo. Mesto, ležeče na des-
nem bregu Dunava in kakor z vencem ob-
dano od vinskih gor, znamenito po važni
vlogi, ki jo je imelo v srbski politični in

kulturni zgodovini, resnično mesto pa-
triarha srbske pravoslavne cerkve, mesto
arhitektonskih zgradb, mesto svetovno
znanih vin, starih dijaških tradicij in še
vektorih drugih znamenitosti, je že Bran-
ko Radičević, klasik med srbskimi pesniki
dovolj in nedorečeno lepo opoval. Svoje
pesnitve »Dijaški rastanak« na sečenja za-
mna s versom: »Oj Karlovci, mesto moje
dragole Mesto, kakor som delal, je polno
stareških monumentalnih zgradb, od ka-
terih moram zaradi njihove velike arhi-
tektonske in umetniške vrednosti omeniti
zlasti poslopje karlovske gimnazije iz leta
1890, patriaršijsko palačo, palačo srbskih
narodno-cerkvenih fondov, saborno cerkev
in poslopje, da ne rečem palačo, bogoslov-
nega pravoslavnega seminarja, v katerem
je naša četa, čakaajoč iz Virovitice štor-
skih kralj, orodja in ostalega svojega spre-
stava, stanovala dva dni.

Ko je naša roba napolnila in pripravila,
smo se s kamionom odpeljali po slabi
vozni poti, ki jo pa delavci banke uprave
dunavske banovine sedaj izboljšujejo v
moderno avtomobilsko cesto. Sredi vno-
gradov in vil je 35 minut hoda oddaljen
pod severovzhodnim vnožjem Fruške
gore ležal kraj Stražilova. In tu, na Stra-
žilovcu, je bilo na področju mesec pozori-
šče našega dela, našega taboriškega življe-
nja. Le kakšnih trideset korakov od čar-
daka, one izmed potnih hiš na Stražilo-
vcu, iz katere smo si napravili svojo jo-
dišnico, v bližini hotela, ki smo na svojem
proletju našli »Vaslišna banja« in opor-
nište Branka Radičevića, — na lepi jasi,
omejeni od leve in desne s gozdom, smo
si postavili 21 majhnih vojaških šatorov in
na koncu velikoga, v katerem je bival naš
agenciatni štab, naš predstavniški. Ostali
šatori so bili sicer majhni, pač le za dva
človeka prirejeni, toda še vedno dovolj
prostorni, če sta seveda le z naša njegova
prebivalca dovolj ekonomsko izrabiti nje-
govo prostornino. V tem pogledu pa so
se naši fantje večinoma dobro znašli, saj
je marsikateremu naših »parov« ostalo po-
leg prtljage in dveh slamejših še dovolj
prostora za kakšno lastnoročno izdelano
polico ali mizico.

V tem našem taboru, ki je s svojimi pre-
bivalci nepričakovano a občutno povečal
število prebivalstva na Stražilovcu, smo
se dobro počutili, vsekakor boljše kakor
v Terezincem polju, dasi smo imeli tam na-
jeto za svoje stanovanje celo hišo. Kakor
tam, smo tudi tukaj delali ob isti, »vzorni-
organizaciji« delopodane od šeste jutraj
do dvanaesete. Razdeljeni v štiri sekcije in
s šefom na čelu, ki so si ga posamezne se-
kcije same izvolile, smo se vsako jutro z
lopatami in krampji na ramah pojavljali
nad čardakom in polgoma, s grvišno pod
bohinjskim vodstvom od banke uprave de-
legiranega inženjerja utirali novo pot, ki
bi jih bili morali izgotoviti v štiridesetih
delovnih dneh. Zgradili smo jo do
konca avgusta približno polovico, ostalo pa
v prvi polovici septembra. Po prvotni tra-
si bi morala sicer meriti okrog 3 kilome-

tre, toda zaradi terenških prihk se je iz-
kazalo potrebno, da smo to traso popra-
vili, tako da znaša dolžina nove poti po
novi trasi le 1184 metrov. Obstajala je pot,
celo opremljena s markacijami planinske-
ga društva »Fruška gora« (ki ima v Kar-
lovcih podružnico, sedež pa v Novem Sa-
du) že prej, a naša gre sedaj častit kar pro-
sto aje, ker je bila prejšnja zaradi pogo-
stih vremenskih neprihk, ki so v območju
Fruške gore sploh slabe, in je menda že

Grob in spomenik pesnika Branka Radičevića

davno niso popravljali, itak v skrajno sta-
nem stanju in tudi sicer ni ustrezala niti
modernim tehničnim niti turističnim zahtev-
vam. Delo samo je bilo zaradi kamenitega,
škriljastega in s drevjem poraslega terena
dosti naporno — pot je bilo treba mesto-
ma naravnost vsekati v kamen — toda na-
še štiri sekcije so bile vseeno vedno pri-
pravljene kosati se, katera bo izdelala več
sektorjev. Pri tem so vsekakor hoteli pra-
čiti naši v Zagrebu študirajoči primorski
Slovenci in Istrani, večinoma slušatelji
agronomije, ki so bili v četi v večini in so
vedno pevaje res krepko vihteli lopate in
krampe. Prvenstva pa jim ni ostali seveda
nismo nikdar hoteli priznati. Bolj počasni
so bili Karlovcani — Sremski, seveda —
ki jih je bilo v četi tudi toliko, da so tvo-
rili svojo sekcijo, a niso zdržali z nami
do konca. (Konec prihodnjic)

M. Novak.

Po trgatvi v piščekih vinogradih

Pišce, 11. oktobra
Izredno zgodnje leto je tudi našo trga-
tov pomaknilo akoraj za en mesec naprej.
Zalibog, da je deževje v avgustu oviralo zo-
renje, pospešilo pa gnitev grozda v taki
meri, da je bilo treba že v začetku sep-
tembra podbirati. Gnolbo je povsem po-
vzročil kiselski (grozdni sokač), ki je na-
stopal v veliki množini in že v četrty de-
cimal slab in deloma srednji nastavek, —
posledica lanskega mokrotnega in mrzlega
leta. Ko bi nam božja previdnost hotela
nadenj poslati takšnega sovražnika, kakor
ga je nad krvavo uš, bi se mi težko priza-
diti vinogradniki oddahnil! Prihodnje po-
mlad bo treba resne akcije, da so ta škod-
ljivce kolikor toliko uniči že v prvem za-
rodu.

Prava trgatva se je letos pričela šele 24.
septembra, ker je večina čukala pri tem
krasnem in toplim vremenu. Zanj je kon-
čal se le pred par dnevi. Vsa naša trgatva
je bila tedaj opravljena pri najlepšem, celo
vročem vremenu, ki ga nam nebo tako red-
kodaj nakloni. Zato je pri trgatvi v
kvalitetnem pogledu prav dobra. Veščaki
trdijo, da je slaba ona iz leta 1917.; kajti
po vestnem merjenju po klosterneburški
tehnikci je imel ruandec 22, silvanec 22,
rižing 22, navadni beli 20 in kavčina (ža-
metna črnina) 18 stopinj sladkorja, po-
vprečno torej 20 stopinj. Lani 13 do 14 sto-
pinj. V kvantitativnem pogledu pa zasleda
po nekod celo za lanko itak zelo piško trga-
tvo. Le redki so, ki so malce več nabrali
nego lani. Nkogar pa menda ni, ki bi bil
toliko pridelal, kolikor je pričakoval. Lah-
ko trdimo, da smo letos pridelali čno tre-
tjino do polovico normalnega pridelka. Pri-
čakujemo pa, da bo naša izvrstna kapljica
kmalu naša odjemalce.

Čitajte ŽIVLJENJE IN SVET

Zahvala.

Izkreno zahvalo izrekamo vsem onim, kateri so
nam v težki boleznini in smrti naše preblage mame

FRANČIŠKE LIČAR

stali ob strani, lajšali našo bol in tugo ter izrasli
sožalje.

Zlasti se zahvaljujemo vešč. duhovščini, čl. pev-
skemu zboru za ganljive žalostinke, cenj. učitelstvu
in šolski mladini, vešč. g. zdravniku, e. g. orožnikom
posebno pa predobri toli požrtvovalni Lofki ter vsem,
vsem onim, ki so spremljali našo preljudo mamo k ve-
dnemu počitku.

Na Raki pri Krškem, dne 10. oktobra 1934.

Žalujoča Pavla, Milan, Karel in
sorodniki. 8712

ZAHVALA.

Ob priliki nenadomestljive izgube dobrega soproga,
očeta, starega očeta in tasta, gospoda

IVANA ČUFARJA

ZANDAR. NAREDNIKA IL. KL. V POKOJU

nam hvaležnost in dolžnost narekuje, da se iskreno
zahvalimo, vsem ki so nam draga pokojnika spremili
na zadnji poti.

Posebna zahvala oč. duhovščini iz Naklega in Kra-
nja, ter g. dr. Fajdigi, ki mu je lajšal trpljenje za časa
bolezni. Tisočera zahvala tudi vsem sosedom prijate-
ljem in darovalcem prekrasne cvečja.

Struževo pri Kranju, dne 13. oktobra 1934.

8711

žalujoči ostali.

Vsemogočni je odločil, mi vzeti mojega zadnjega
otroka, mojega srčnodobro

Valerijo

ki je po dolgi, trpljenjapolni, z angeljsko potrpežljivostjo
prenašani boleznini dne 12. oktobra 1934 v Hergasu pri
Gratweinu, previdena s tolažili sv. vere boguvidano pre-
minila.

Nepozabna pokojnica je bila prepeljana v Maribor ter
bo v ponedeljek, dne 15. oktobra 1934 ob 15. uri prene-
šena iz kapele mestnega kopališča na Pobrežju k rodbinski
grobnični ter tam položena k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica bo darovana dne 16. oktobra ob
pol 9. uri v baziliki Matere Milosti v Mariboru.

Josipina Friedl, 8720

LASTNICA HOTELA MERAN V MARIBORU.

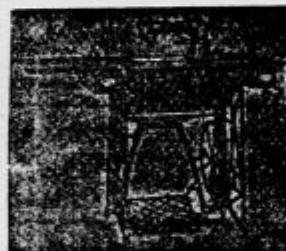
RESTAVRACIJA „RODE“

PRVI PEVI POSTAJI V KAMNIKU

se priporoča vsem domačim, kakor tujcem. Veak čas topia
in mrzla jedila. Pristna vina. Prenočila, avtogaraža,
shramba za kolesa in konjski hlev.

8717

I. CVETEK.

Šivalni stroji od Din 1600.—
naprej
Otroški vozički od Din 200.—
naprej
Dvokolesa od Din 950.—
naprej
»Sachs« motorji od Din 5000.—
naprej pri »TRIBUNA«
F. BATJEL, LJUBLJANA
Karlovška c. 4. Ceniki franko.

ZAHVALA

Ob težki izgubi, ki nas je zadela s smrtjo nepo-
zabnega soproga in očeta

Prele Antona

uradnika drž. žel. v pokoju

se najiskreneje zahvaljujemo vsem, ki so nam lajšali
našo bol in so nam velikušno stali na strani ob nje-
govi dolgi in težki bolezni. Posebna zahvala oč. duhov-
ščini, g. dr. Cibru, vsem društvom, zboru Sloge, sta-
novskim tovarišem, gojenkam IL c razr. II. drž. gimn.,
vsem šiskarjem in ostalim, ki so ga v tako častnem
števili spremili na zadnji poti.

Ljubljana, dne 14. oktobra 1934.

8721

žalujoči ostali.

V globoki in neizmerni žalosti naznanjamo vsem
sorodnikom, prijateljem in znanem tužno vest, da je
naš nadvse ljubljani soprog in oče, gospod

J. Dudo Montilija

trgovec

po daljšem trpljenju preminil v soboto ob ¼ 9. uri
zjutraj.

Pogreb blagega pokojnika bo v ponedeljek, dne
15. t. m. ob 4. uri popoldne izpred hiše žalosti, Rim-
ska cesta št. 11, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana-Sarajevo-Zagreb-Ostjeka, 13. X. 1934.

Globoko žalujoča soproga JOSIPINA s hčerko
REGINO; MONTILJA REGINA, mati; KOHN
SIDA, sestra; KOHN IZIDOR, svak ter vse ostalo
sorodstvo. 8719

Ostala Ljubljana

Mesto pogrebn. zavod

Patent Stopf Twist

dolgo pričakovana novost omogoča mašenje perila na šivalnem
stroju brez aparata, skrajša delo enega dne na dobro uro, preso-
netljiv uspeh, mesto krpe — krasna tkanina odlične strokovne
ocene (ženska obrtna šola, gospodinske šole itd.) V inozemstvu
milijoni komadov v uporabi. Vzorec s poštnino Din 10. Pojasnila
pri generalnem zastopstvu v Ljubljani, poštni predal št. 81.

VENITE BRZO POČRNEIM ZOBEM NJIHOVO
PRVOTNO BELINO!

Začnite smatati zobe s KOLYNOSom. Videti bo-
ste, s kako naglico se povrne vašim porumenel-
lim in potemnelim zobem njihova prirodna be-
lina. KOLYNOS uničuje bakterije, ki se nahaja-
jo v ustih, ki so povzročale madeže in poškod-
be vaših zob. Poskusite KOLYNOS in vaše last-
no ogledalo vam pokaže njegov učinek. — Vaši
prijatelji bodo to opazili pri prvem vašem na-
smehu.

KOLYNOS PASTA
ZA ZOBE

Velika dobave zmožna predilnica sprejme za
Ljubljano in okolico dobro vpeljanega

zastopnika

za prejo. Obširne ponudbe pod 4488 na ogl. odd. Jutra

TRGOVCI SO NAM VZGLED

Kako se da brez škode za napredek štediti. Reklama na stenah in drugih
čistovinah izročila, ker nima stika z občinstvom. »Jutrovic« oglasi pa so od
čitateljev narojeni in kupljeni in so zato stalna in najboljša vez med trgovcem
in odjemalcem.

Zahvala.

Ob težki izgubi, ki nas je zadela ob smrti preljudnega soproga in nad vse
skrbnega očeta in sva, gospoda

JERNEJA VENGUSTA

VIŠJEGA POSTNEGA KONTROLORJA

se najiskreneje zahvaljujemo vsem, ki so s svojim sočustvovanjem nam lajšali
prebride trenutke. Zlasti se zahvaljujemo g. namestniku drž. tožilu dr. Ju-
hartu za njegovo naklonjenost, g. Golograncu, g. F. Koschirju ter celjskim
reševalcem in gasilcem za njihovo požrtvovalnost, nadalje oč. duhovščini,
pomolniku bana dr. Pirkmajerju, direktorju pošte in telegrafa dr. Tavzeu, pre-
stavnikom vojaških in civilnih oblastev, uradov, korporacij in društev, zastop-
nikom gasilskega saveza Kraljevine Jugoslavije, gasilske zajednice dravske
banovine in gasilskih žup, vsem četam, ki so poslane svoje delegacije in godbam.

Prisrčna zahvala g. Golograncu za poslovilne besede ob mrtvaškem odru,
kakor tudi direktorju pošte in telegrafa dravske banovine g. dr. Tavzeu,
starešini gasilskega saveza Andraševiću, starešini gasilske zajednice dravske
banovine g. J. Turku in načelniku gasilske čete v Gor. Radgoni, g. Hrastelju
za ganljive poslovilne govore ob grobu.

Hvala vsem tistim, ki so darovali vence in šopke, vsem, ki so nam
ustno ali pisмено izrazili svoje sožalje in končno vsem tistim, ki so draga
pokojnika spremljali na njegovi zadnji poti.

Še enkrat vsem najpriskrnejša hvala!

Celje, dne 13. oktobra 1934.

8722

TITA VENGUST, soproga in otroci, ter rodbina ZABRIČ.

V teh težkih dneh

se je pokazala pomembnost in važnost radija. Dan za dnem nas je radio obveščal o vseh dogodkih doma in na tujem. Potom radija smo doznali, kako v naši veliki nesreči sočustvuje ves svet z nami.

Naš radio ima velike zasluge na tem, da smo Jugoslavlani pokazali v teh težkih dneh dostojanstveno hladnokrvnost, ki se ji čudijo tujci.

Potom radija bo ves naš narod prisostvoval žalnim slovesnostim od Splita do Oplenca.

Naša trdka je te dni omogočila udeležbo marsikomu v mestu in na deželi. Oddala je nad 50 aparatov, okrog katerih se zbirajo gruč poslušalcev.

Obrnite se na nas tudi Vi!

„Radio“, reg. zadr. z o. z. v Ljubljani
MIKLOŠEVA CESTA 7.

Lokal na dvorišču
za mirno obrt ali pa za pisarno oddam s 1. novembrom 1934 v našem v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 8. 30893-19

Lokal
na prometni točki oddam. Poizve se v drogeriji Hermes, Miklošičeva ulica št. 30. 30930-19

Mlekarno
dobro opremljeno prodam. — Naslov v oglaševalnem oddelku »Jutra«. 30857-19

Lokale
za vrsto oddam na Vodovodni cesti št. 2. Vpisi na dvorišču. 30920-19

Vinotoč
na prometni točki v Ljubljani se po ugodni ceni z inventarjem prodam. Ponudbe na oglaševalnem oddelku »Jutra« pod »Zelo ugodno«. 30934-19

Ličen paviljon
porabjen za vse stroke, na prometnem kraju, se prodaja. Ponudbe na oglaševalnem oddelku »Jutra« pod »Prometna točka«. 30962-19

Dvosobni lokal
v neposredni bližini oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 30969-19

Špecerij, trgovino
lepo opremljeno, na prometni točki, 30 let obstoja, se s vsem inventarjem in blagom prodam. Potrebni kapital 40.000 Din. Najmanjši znesek 17 Din. 30944-19

Prodajalno s kavčico
ki lahko prevzame na razne. Ceneje prodaje na oglaševalnem oddelku »Jutra« pod »Ekstremno«. 31004-19

Mesar, podružnico
oddam s 1. novembrom na rebus. Ponudbe na oglaševalnem oddelku »Jutra« pod »Prometna točka«. 30944-19

Posest
Bosna 1 Din davek 2 Din za sifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din. 30944-19

Vogalno hišo
gostilniško, stanovanjsko na najbolj prometni točki Ljubljane, prodam. Cena 500.000 dinarjev. Ponudbe na oglaševalnem oddelku »Jutra« pod »Prometna točka«. 31003-20

Posestvo
s 1. novembrom, hišo in parcelo, prodam. Cena 500.000 dinarjev. Ponudbe na oglaševalnem oddelku »Jutra« pod »Prometna točka«. 31003-20

Krasne parcele
500 do 1000 kv. metrov velike, prodam takoj za hranilne knjižnice, deloma proti gotovini. Poizve se v trgovini Podmilščakova 11, Bežigrad. 30956-20

Enonadstropna hiša
v kateri je vpeljana do brodičarstva trgovina mesa, prodam. Cena 500.000 dinarjev. Ponudbe na oglaševalnem oddelku »Jutra« pod »Prometna točka«. 31003-20

Hiša s trgovskimi prostori
na glavni cesti na Jesenicah je naprodaj. Prodajna cena je zelo ugodna. Naslov v poslovalnicah »Jutra«. 30919-20

Hiše, vile, posestva in parcele
v največji izbiri ugodno prodaja Realiteta, pisarna Adamič, Ljubljana, Vošnjakova ulica št. 29. 30922-20

Enonadstropna hiša
v kateri je vpeljana do brodičarstva trgovina mesa, prodam. Cena 500.000 dinarjev. Ponudbe na oglaševalnem oddelku »Jutra« pod »Prometna točka«. 31003-20

Hiša s trgovskimi prostori
na glavni cesti na Jesenicah je naprodaj. Prodajna cena je zelo ugodna. Naslov v poslovalnicah »Jutra«. 30919-20

Hiše, vile, posestva in parcele
v največji izbiri ugodno prodaja Realiteta, pisarna Adamič, Ljubljana, Vošnjakova ulica št. 29. 30922-20

Enonadstropna hiša
v kateri je vpeljana do brodičarstva trgovina mesa, prodam. Cena 500.000 dinarjev. Ponudbe na oglaševalnem oddelku »Jutra« pod »Prometna točka«. 31003-20

Hiša s trgovskimi prostori
na glavni cesti na Jesenicah je naprodaj. Prodajna cena je zelo ugodna. Naslov v poslovalnicah »Jutra«. 30919-20

Hiše, vile, posestva in parcele
v največji izbiri ugodno prodaja Realiteta, pisarna Adamič, Ljubljana, Vošnjakova ulica št. 29. 30922-20

Enonadstropna hiša
v kateri je vpeljana do brodičarstva trgovina mesa, prodam. Cena 500.000 dinarjev. Ponudbe na oglaševalnem oddelku »Jutra« pod »Prometna točka«. 31003-20

Hiša s trgovskimi prostori
na glavni cesti na Jesenicah je naprodaj. Prodajna cena je zelo ugodna. Naslov v poslovalnicah »Jutra«. 30919-20

Hiše, vile, posestva in parcele
v največji izbiri ugodno prodaja Realiteta, pisarna Adamič, Ljubljana, Vošnjakova ulica št. 29. 30922-20

Enonadstropna hiša
v kateri je vpeljana do brodičarstva trgovina mesa, prodam. Cena 500.000 dinarjev. Ponudbe na oglaševalnem oddelku »Jutra« pod »Prometna točka«. 31003-20

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31005-21

Enosob. stanovanje
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Dve stanovanji
dva ločena stanovanja oddam s 1. novembrom. Tribač, Glavna, Tržaška cesta 6. telefon 3065. 30936-21

Enosob. stanovanje
oddam oddam št. 12. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Stanovanje
sobe in kuhinje, oddam s 1. novembrom. Siki, Frankopanska ulica 12. 31013-21

Dvosob. stanovanje
s pritlikavim za 300 Din oddam s 1. novembrom. Močič, Predovičeva ul. 12. 31016-21

Stanovanja
sobe in kuhinje, oddam s 1. novembrom. Siki, Frankopanska ulica 12. 31013-21

Tričlanska družina
sobe in kuhinje, oddam s 1. novembrom. Siki, Frankopanska ulica 12. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Enosob. stanovanje
s pritlikavim oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 31013-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Lepo sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

S 1. novembrom
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Prazno sobo
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8. 30994-21

Opremljeno
sodobno, električno, tramvaj, za 200 Din oddam s 1. novembrom na Glavni cesti IX št. 8

Marcelle Tinayre:

Upornica

Roman

»Nikar ne skrivajte obraza... Iz dobrega srca vam govorim... Nikar vas naj ne bo sram, saj se nimate za kaj sramovati... Ni sramota, da človek ljubi, tudi če se je zmotil... ni sramota, da ima nezakonskega otroka... Sramota je le, če zataji otroka in ga da v sirotišnico... Sramuje naj se mož, ki je oče...«

Pevka je s koprničim, medlečim glasom pela pripevek svoje pesmi...

Zunaj se je bilo stemnilo. Voz cestne železnice je pridrdral mimo kakor grom, izprva močnejše, nato pa čedalje tiše in tiše... Zenske so v zboru ponavljale pripev...

»Otroku dajemo vse, ne da bi kaj terjali od njega,« je nadaljevala Jozana... »Otrok je naš ponos, naša radost, naša opravila... To je naša tolažba za prevarjeno ljubezen...«

Gospa devet je še globlje sklonila glavo: »Otrok je še tako majhen,« je zajokala... »Ta samo čaka, da bi ga ljubili... Jaz pa še sama potrebujem ljubezni...«

13

Na postajališču za omnibuse se je Jozana poslovila od gospođice Bonove. Sama je stopala nizdol po strmih cestah proti parniškemu pristanu. Žalost v njej, žalost okoli nje!

Žalostne ceste, polne večerne teme, ki na njih plinovke kakor trudne mečejo okrog senco na spolzki, bleščeči se pločnik. Žalostni vrtovi, ki njih edina jelka sredi ogoljene trate avruje okruženega Amorja iz mavca, umazanega od dežja. Žalostne hišice, ki se v nji skrivajo siromašna življenja. Nič prodajalen, nič delavnic. Hrup velikega mesta zamira na pragu predmestja. In Jozana hiti naprej, s pobešeno glavo, kakor da bi jo breme žalosti vleklo s seboj in upogibalo k tlom.

Srce ji je težko. Pod mehkim, črnim krznom se nehoti zagrabiti zanj. Samotno stopa svojo pot, in v samotno, molčečno noč ji uhajajo utrpane besede in vzdih.

Nazadnje ji vendar že odleže... Delj ko toži svoje gorje, bolj

se to gorje plega...

Zdaj se pokažejo premikajoče se luči voz, voz cestne železnice, in še eden, še eden... kovinasti mamuti z rdečimi ali zelenimi očmi tu je nabreže z zidom, tu so od spodaj razsvetljeni oboki cestovoda. Nad nevidnimi meudonskimi griči se širi temnovijoličasto nebo; v to višnjevo barvo lije nekoliko rdečine — in Seina je črna. Le tu pa tam teko po njej bleščeče svetlobne proge kakor zlato olje. Eifflov stolp upira svoje štiri vogalne stebre kakor korenine v zemljo in dviga železno deblo, čigar konica zdaj mahoma razprostre v oblakih svoj ognjeni cvet. In v odgovor na to znamenje jame »veliko kolo« vrtiti svoj temni obroč, od katerega ne vidiš drugega kakor pikčast kolobar luči.

Vlaki vozijo mimo. Rdečkast hlap se dviga iz visokih dimnikov. Trobljenje in zvonjenje cestne železnice, kratki, žalobni glasovi sired, zvenketanje in rezki žvižgi — vse to se spaja z lesketanjem vode in z igro senc. Bleščeče mesto pod žalostnim nebom, nenaravno povečane oblike, truše in peklenski žar omamljajo Jozano, ki prihaja iz sence in tiho. Nič več se ne razpozna. Izgubljena v svetu teme in groze, hrepeni po svoji tihi sobi, po svetiljki, po knjigah, po kakem prijaznem obrazu.

Ura je šest. Ponton, poln ljudi, se ziblje sem ter tja, in parnik se kakor žival pljuskae privije k obrežju. Množica zanese Jozano naprej. Na pol zmečkana in zadušena obsedi v kajuti med debelo goso in spečim delavcem.

Tudi Jozana bi najrajši zaspala, tako trudna je, tako nuphana. Od lahne slabosti, ki jo povzroča zibanje parnika, se ji še bolj vrti v glavi. Toliko misli, toliko razburjenj je od davi prišlo nad njo; vsa čuvstva je prečutila, od ponosa do ponižanja, od zaupanja do obupa. Zdaj ji je tudi vse eno, vse! In iz zmede njenih misli brni samo še beseda, ki nima več zmisla, ki je ne razume več, kakor da bi ji nadležno vprašanje udarjalo na uho: »nagnjenje k hlapčevanju!«

Parnik se ustavi, z rahlim pozibavanjem spet odrine in vnovič obstane. Na vsakem postajališču se množica potnikov dvojno zagiblje: nekateri prihajajo, drugi odhajajo. Jozana si je odgrnila kopreno in gleda v obraze, ki se vrstijo mimo nje, pokriti z otožno trudnostjo prazničnih večerov: delavske rodbine, branjeve s čapljivimi peresi na klobukih, speči otroci, ki jim glavica niha na

očetovi rami sem ter tja, med tem ko v peščicah še stiskajo ostale torte ali novo igračo.

Kdaj pa kdaj se pritoži zala ženska ali gospod v elegantnem kožuhu, ki sta zašla med to občinstvo, da nista dobila izvoška in da so se prenapolnjeni vozovi cestne železnice odpeljali mimo, ne da bi se ustavili.

Elegantno oblečena dvojica si išče prostorov: z bleščico okrašeni klobuk žene se svetlo leskeče izmed temnih klobukov. Čisto mlada je še, vitka, temnolasa, oblečena v višnjevo suknjo in perzijsko krzno; očitno nedavno poročena ženica, ki se pelje k svojem na večerjo. Obotavlja se, se umakne za korak, in mož, ki je že spredaj, jo pokliče:

»Yvonne!«

Ali Jozana vstane ob zvoku tega glasu. Vstane in spet sede in ne sliši nič drugega kakor bučanje okoli sebe in v svoji notranjosti.

»Omedlela bom!« misli sama pri sebi.

In omedlela bi, če je debela gospa in smrčeči delavec ne bi držala.

»Maurice!... Maurice je!... Maurice!«

To ime, ki si ga na tihem ponavlja, jo spet opametuje in jo pripravi do tega, da začne jasno misliti... Obrzda se in se zdravi...

Nekaj korakov od nje sedita Maurice in njegova žena. Razgovarjata se, raztreseno, z daljšimi presledki.

Jozana zre na moža, ki ga je ljubila in ki jo je — mlačno, kakor zna — gotovo tudi sam ljubil. V igri njegovega obličja opazi nekateri izraz, ki ji je znan — način, kako dviga obrvi, kako nagnje glavo in kako se s strani smehlja.

A vendar, kako zagoneten se ji zdi danes Maurice!

Tisti je, kakor nekaj, a vendar ne več njen Maurice...

Jozana si ne more več razlagati njegovega pogleda, njegovih gibov z rokami in njegovega držanja... Nič več ne pozna slik, ki živijo v njegovi predstavi nič več ne pozna njegovih navad, njegovih skrbí, njegovih radosti in njegovih načrtov... Med tema dvema bitjema, ki sta bili nekaj v želji in uživanju eno in sta mislili, da sta tudi v duši eno... je zdaj zevalo brezno ravnodušnosti, tujosti, pozabe!...

voljeno blago

Modno za damake obleke in plašč. Svila in vse drugo blago. Velika izbira, nizke cene.

R. MIKLAUC

»Pri škofcu, Ljubljana«
Ljubičeva ul. — Mednarodna ulica — Pred škofijo

Zaustavite

izpadanje las s petrolejem HAHN, najučinkovitejšim higienskim lotiom zoper izpadanje las, zoper prhljaj in srbečico na glavi, ne masti, in ima prijeten vonj. Priporočajo ga mnogi zdravniki. Prodaja se v vseh trgovinah te stroke. Zastopstvo: H. Mayer in drug, Zagreb.

Pétrole Hahn

NAJFINEJŠO POPOLNOMA NARAVNO

SLIVOVKO

vinsko žganje, tropinovec kakor tudi vse druge vrste alkoholnih pijač dobite po zelo ugodnih cenah v vsaki količini, najboljši kakovosti, v jakosti od 20—60% pri veleznajmni sadnih žganj

FILIP FRELIH, KARLOVAC
Ponudbe in vzorce pošljemo na zahtevo. 8692

Priporočila se

specialna trgovina premoga, koksa in drv

FRANJO KALAN

CELJE

Vedno v zalogi vse vrste premoga, koksa, bukovih in mehkih drv po najnižjih cenah! Vprašajte pred nakupom za cene!

Kupujte najboljšo in najcenejšo

peči „Soko“

in prihranili boste na gorivu in materialu. Na tisoče prodanih, na tisoče zadovoljnih!

Dobiva se v vsaki trgovini z železnino.

Izdeluje:
VOJVODJANSKA
LJUBLJANA, d. d., Novi Sad

AKO ŽELITE, DA BO VAŠ OTROK ZDRAV IN VESEL

dajte mu »Energine« za jačjenje krvi, živcev in teka. »Energine« krepi kri, jači živce, dela apetit, pospešuje razvoj otroka. Deci 3 krat na dan po malo žličico okusnega »Energina«.

»ENERGINE« se dobiva v lekarnah v pol-litrskih steklenicah. 1 steklenica Din 35.— (Reg. S. br. 4787-32)

Kostanjev les

kupuje

vsako količino po najvišji ceni

ZLATKO KRALJ, ZAGREB

Gjorgjičeva ulica 6 8283

PODALJŠAJ SI ŽIVLJENJE!

Življenje moremo podaljšati, bolezni preprečiti, bolezni odpraviti, slabosti ojačiti, nestalne moremo uvrstiti in nesrečne napraviti srečne!

Kaj je vzrok vsake bolezni?

Oslabljenje živcev, potrtost, izguba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo

je najboljši zdravnik! So poti, ki Te morejo dovesti do dobrega razpoloženja, oživiti Tvoj značaj, napolniti Te z novim upanjem, ta pot je pa opisana v razpravi, ki jo že more vsako, ki jo zahteva, dobiti takoj in povsem brezplačno!

V tej mali priročni knjižici je razloženo, kako morete v kratkem času in brez ovir med delom ojačiti živce in mišice, odpraviti slab razpoloženje, trudnost, raztresenost, oslavljenost spomina, nerazpoloženje za delo in nebroj drugih boleznih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki vam bo nudila mnogo prijetnih ur.

Poštno zbirališče:

Ernst Pasternack, Berlin SO
Michaelkirchplatz 13, Abt. 87

NAJNOVEJŠE

RADIO

APARATE

odlične kakovosti

po nizkih cenah

po ugodnih plačilnih pogojih

Vam nudi

"SUPER-INDUCTANCE"

PHILIPS

zastopstvo

H. SUTTNER, Ljubljana, Aleksandrova c. 6

Zahtevajte brezplačni cenik!

Sprejemanje popravil!

Veliko izbiri damskih

plaščev

za jesen

v elegantni izdelavi v cenah od 220.— Din naprej nudi

F. I. GORIČAR, Ljubljana,
Sv. Petra cesta 29.

Tvrdba ima svojo lastno, moderno urejeno delavnico za konfekcijo in lahko nudi svoje izdelke po brezkonkurenčnih cenah.

Kupujte torej domače blago, ker s tem podpirate domače delavstvo.

Kurje perje

nečohano, kg po 5 Din

razpošilja po povzetju iz Maribora
VILJEM ABT., EKSPORT,
MARIBOR.

Najmanjši odjem 15 kilogramov.

Plise za volane v različnih gubah, specialni entel oblek, volan, šalov itd., ažuriranje, entel vložkov in čipk, predtiskanje, vezanje monogramov, zaves, perila hitro, fino in poceni izvrši

Matek & Mikeš, Ljubljana
poleg hotela Štrkelj. 129

GLASBILA

Schneider

priznana so od umešnikov kot NAJPOPOLNEJŠA in cenejša KRALJEVNI DVORNI DOBAVITELJ NAJVEČJA DOMAČA RAZPOŠILJALNA TVRDKA

F. SCHNEIDER

IZDELAVANJE GLASBIL IN GLASBENIH PRILEKLIN

ZAGREB, Nikoličeva ul. 10.

Violine... od Din 71.— naprej
Kitare... 148.—
Mandoline... 98.—
Harmonike... 75.—

Havajske kitare, klavirne, harmonike, trube, saksofoni in t. d. najceneje.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

KONJSKA STRUNA „ŽIMA“

(Rosshaar)

Žimo za žimnice (madrace) najboljše kvalitete, vsake vrste in v vsaki množini dobite vedno pri tvrdki

FRANJO JESE, tovarna žime, Stražišče pri Kranju.
Vzorci franko! Ustanovljeno 1768. Cene nizke!

MOŠKI!

Kadar ste popolnoma slabotni ali nerazpoloženi, vam pomore patentirano mehanično sredstvo »SALUS STANDARD«, ki ga je izumil zdravnik in čigar učinek so ugotovili mnogi zdravniki in zasebniki.

Edinstveno mehanično sredstvo »SALUS STANDARD« vam pomore zanesljivo tedaj, ko vam je to potrebno. Razpolagamo z veliko množico zahvalnic, overjenih po javnih notarjih.

Nove prospekte »SALUS STANDARD« (za možko moč) razpošiljamo diskretno v zaprtih kuvertah brez vsakega naslova tvrdke ali vsebine proti 10.— Din v poštinih znamkah. (Katalog s slikami »Šola ljubezni«, ki vsebuje intimne pariške specialitete za polno življenje v zakonu, zanimive novosti, gumaste predmete, itd. Din 10.— v poštinih znamkah).

Zastopstvo »SALUS«, Zagreb 6, Mi. Samostanska 11.

PERJE

Kokoške, purje, gosje, račje, navadno, s strojem čiščeno in čohano.

Vzorci se pošiljajo brezplačno in franko.

Dobavlja se v vsaki množini

E. Vajda, Čakovec

Telefon šte. 59, 60, 3, 4.

CENE PERJA ZELO ZNIZANE, ZAHTEVAJTE CENIK IN VZORCE, KI JIH DOBITE BREZPLAČNO!

Šola ljubezni,

sreče in obojestranskega zadovoljstva imenujejo

»NOVI KATALOG ŠTEVILKA 3«

ki vsebuje: Pripončke za polno življenje v zakonu (za možke in žene). Pariške gumaste novosti za intimno zakonsko življenje, diskretno potrebščine za moderno damo in gospoda, zaščitna sredstva za gospe in gospode, interesantne pariške specialitete, pariške fotografije in druge razne predmete, ki so za vsak zakonski par nujno potrebni! Ta nad vse zanimiv katalog s številnimi slikami razpošiljamo diskretno v zaprti kuverti brez vsakega naslova tvrdke za 10.— Din. (Denar ali poštne znamke). Prospekt »SALUS STANDARD« (patentirano mehanično sredstvo, izumljeno po zdravniku, ki pomore zanesljivo tedaj, ko vam je to potrebno) razpošiljamo diskretno za 10 Din (poštne znamke ali denar) v dobro zaprti kuverti brez vsakega naslova.

Zastopstvo »Salus«, Zagreb 6, P. S. Samostanska ulica šte. 11.